DZIENNIK USTAW

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

30 czerwca № 57. Rok 1934.

TREŚĆ:

ROZPORZĄDZENIA PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ:

Poz.: 502—z dnia 27 czerwca 1934 r. Kodeks Handlowy 921
503—z dnia 27 czerwca 1934 r. Przepisy wprowadzające Kodeks Handlowy 975

ROZPORZĄDZENIA MINISTRÓW:

Poz.: 504—Sprawiedliwości z dnia 25 czerwca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Skarbu o rejestrze spółdzielni 981
505—Rolnictwa i Reform Rolnych z dnia 25 czerwca 1934 r. wydane w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości o wadach głównych i terminach ich ujawnienia u zwierząt domowych 984

502.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 czerwca 1934 r.

KODEKS HANDLOWY.

CZĘŚĆ I.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

ŹRÓDŁA PRAWA.

Art. 1. W stosunkach handlowych obowiązują w braku przepisów kodeksu handlowego i ustaw szczególnych lub powszechnego w państwie prawa zwyczajowego przepisy prawa cywilnego.

KSIĘGA PIERWSZA.

KUPIEC.

DZIAŁ I.

Pojęcie kupca.

Art. 2. § 1. Kupcem jest, kto we własnem imieniu prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe.

§ 2. Gospodarstwa rolnego nie uważa się za przedsiębiorstwo zarobkowe.

§ 3. Gospodarstwem rolnem w rozumieniu kodeksu niniejszego jest również gospodarstwo leśne, ogrodowe, hodowlane, rybne, łowieckie lub pszczelarskie.

Art. 3. Wykonywanie zawodu wolnego samo przez się nie jest przedsiębiorstwem zarobkowem.

Art. 4. § 1. Kupiec, który prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe w większym rozmiarze, jest kupcem rejestrowym.

§ 2. Minister Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Sprawiedliwości oraz Rolnictwa i Reform Rolnych określa w drodze rozporządzenia, jakie przedsiębiorstwa uważa się za prowadzone w większym rozmiarze.

Art. 5. § 1. Spółka handlowa jest kupcem rejestrowym.

§ 2. Spółkami handlowemi są spółki jawne, spółki komandytowe, spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i spółki akcyjne.

Art. 6. Kupiec rejestrowy obowiązany jest wpisać się do rejestru handlowego.

Art. 7. § 1. Kto prowadzi gospodarstwo rolne w większym rozmiarze, może być na swe żądanie wpisany do rejestru handlowego i przez wpis staje się kupcem rejestrowym. Może on w każdym czasie żądać wykreślenia wpisu i przez wykreślenie przestaje być kupcem.

§ 2. Minister Rolnictwa i Reform Rolnych w porozumieniu z Ministrami Skarbu, Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu określa w drodze rozporządzenia, jakie gospodarstwa rolne uważa się za prowadzone w większym rozmiarze.

Art. 8. Jeżeli z gospodarstwem rolnem związane jest przedsiębiorstwo uboczne, prowadzone w większym rozmiarze, prowadzący je jest kupcem rejestrowym.

Art. 9. Kupiec, którego przedsiębiorstwo lub gospodarstwo rolne utraciło większy rozmiar, przestaje być kupcem rejestrowym przez wykreślenie z rejestru handlowego. Wykreślenie może nastąpić tylko na jego żądanie.

Art. 10. § 1. W stosunku do działającej w dobrej wierze osoby trzeciej, która powołuje się na wpis pewnej osoby jako kupca do rejestru handlowego, niedopuszczalny jest zarzut, że nie było lub niema podstawy do wpisu.

§ 2. Wobec tego, kto został wpisany do rejestru handlowego, osoby trzecie nie mogą zasłaniać się zarzutem, że nie było podstawy do wpisu, chyba że wpisany świadomie uzyskał wpis bezpodstawny.

Art. 11. Przepisy kodeksu niniejszego, dotyczące kupców, stosuje się do prowadzących przedsiębiorstwa zarobkowe nawet wówczas, gdy prawo publiczne zakazuje im prowadzenia takich przedsiębiorstw lub zezwolenie na prowadzenie uzależnia od dopełnienia pewnych warunków.

Art. 12. Mężatka, prowadząca przedsiębiorstwo zarobkowe, jest kupcem, chociażby je prowadziła bez zgody męża.

DZIAŁ II.

Rejestr handlowy.

Art. 13. § 1. Rejestr handlowy służy do uskuteczniania wpisów, przez prawo przewidzianych.

§ 2. Rejestr handlowy wraz z dokumentami, złożonemi do rejestru, jest jawny.

Art. 14. Wpisy do rejestru handlowego będą dokonywane na podstawie zgłoszeń, chyba że prawo przepisuje wpis z urzędu.

Art. 15. § 1. Zgłoszenia powinny być dokonywane osobiście w sądzie, bądź też podawane na piśmie. W ostatnim przypadku podpisy osób zgłaszających powinny być uwierzytelnione notarjalnie, chyba że wzory tych podpisów znajdują się już w sądzie rejestrowym.

§ 2. Pełnomocnictwa do dokonania zgłoszenia powinny być w ten sam sposób uwierzytelnione. Jeżeli pełnomocnikiem jest adwokat, stosuje się art. 89 kodeksu postępowania cywilnego.

§ 3. Jeżeli dane, podlegające wpisowi, opierają się na dokumentach, dokumenty te powinny być dołączone w oryginałach albo uwierzytelnionych urzędownie odpisach lub wyciągach.

Art. 16. § 1. Sąd rejestrowy bada, czy zgłoszenie i dołączone do niego dokumenty zgadzają się pod względem formy i treści z bezwzględnie obowiązującemi przepisami prawnemi.

§ 2. Sąd bada, czy zgłoszone dane zgodne są z prawdziwym stanem, jeżeli ma w tym względzie uzasadnione wątpliwości.

Art. 17. § 1. Zgłoszenie okoliczności, podlegającej obowiązkowi wpisu do rejestru handlowego, powinno być dokonane w ciągu dwóch tygodni od jej zajścia. Sąd rejestrowy może zapomocą grzywien zmusić obowiązanych do uskutecznienia zgłoszeń. Grzywna może sięgać do wysokości pięciuset złotych i może być powtarzana. W razie spełnienia żądania sądu grzywna może być darowana.

§ 2. Jeżeli osoba obowiązana do zgłoszenia nie dokonała go mimo wezwania, sąd rejestrowy może dokonać wpisu z urzędu, zaznaczając tę okoliczność w osnowie wpisu.

Art. 18. Osoby, obowiązane do zgłoszenia, odpowiadają solidarnie za szkody, wynikłe z niewykonania lub zwłoki w wykonaniu tej czynności.

Art. 19. W przypadkach ogłoszenia i uchylenia upadłości albo postępowania układowego, udzielenia odroczenia wypłat i zakończenia postępowania celem zapobiegania upadłości sąd, ogłaszający upadłość lub wszczęcie postępowania układowego albo udzielający odroczenia, zarządzi wpisanie odpowiedniej wzmianki do rejestru handlowego. Wpis taki nie ulega ogłoszeniu.

Art. 20. Postanowienia sądu rejestrowego co do wpisu doręcza się kupcowi i osobom, których dotyczą.

Art. 21. § 1. W razie założenia środka odwoławczego od postanowienia sądu rejestrowego oraz w przypadku wniosku o sprostowanie lub o wykreślenie wpisu jako nieuzasadnionego sąd rejestrowy może zarządzić wpisanie do rejestru odpowiedniej wzmianki.

§ 2. W razie wytoczenia sporu, dotyczącego danych, wpisanych do rejestru, wpisanie odpowiedniej wzmianki może zarządzić sąd, przed którym sprawa się toczy.

§ 3. Sąd, zarządzający wpisanie wzmianki, może uzależnić je od złożenia kaucji.

Art. 22. Jeżeli prawo nie stanowi inaczej, wszystkie wpisy do rejestru będą ogłaszane w Monitorze Polskim.

Art. 23. § 1. Od daty Monitora Polskiego, w którym wpis został ogłoszony, nikt w stosunku do kupca nie może zasłaniać się nieświadomością zarejestrowanych danych, chybaby udowodnił, że nie mógł o nich wiedzieć.

§ 2. Dopóki dane, które powinny być wpisane i ogłoszone, nie uzyskały skuteczności stosownie do postanowień paragrafu poprzedzającego, kupiec może się na nie powołać wobec osób trzecich tylko wówczas, gdy udowodni, że o tych danych wiedziały. Przepis ten nie odnosi się do okoliczności, dotyczących zdolności kupca do działań prawnych.

Art. 24. § 1. Wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze, kupiec nie może zasłaniać się

zarzutem, że dane, wpisane zgodnie z jego zgłoszeniem, nie są prawdziwe.

§ 2. Jeżeli pewne dane wpisano do rejestru niezgodnie ze zgłoszeniem kupca lub bez jego zgłoszenia, kupiec nie może zasłaniać się wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze, zarzutem, że dane te nie są prawdziwe, jeżeli zaniedbał wystąpić niezwłocznie z wnioskiem o sprostowanie lub wykreślenie wpisu.

Art. 25. § 1. Każdy oddział powinien być zarejestrowany w sądzie rejestrowym swej siedziby.

§ 2. Jeżeli prawo nie stanowi inaczej, wszystkie wpisy powinny być uskuteczniane w rejestrze handlowym zarówno zakładu głównego, jak i oddziału.

§ 3. Wpisy w rejestrach oddziałów zarządza sąd rejestrowy zakładu głównego z urzędu i zamieszcza wzmiankę o tem zarządzeniu w ogłoszeniu wpisu do rejestru zakładu głównego. W tym przypadku sąd rejestrowy oddziału nie ogłasza wpisu.

§ 4. W stosunkach z oddziałem skutki, określone w art. 23, liczą się dopiero od daty wpisu w rejestrze oddziału, jeżeli data ta jest późniejsza od daty Monitora Polskiego, w którym ogłoszono wpis do rejestru zakładu głównego.

§ 5. Wpisy w rejestrze oddziału powinny być zgodne z wpisami w rejestrze zakładu głównego z zastrzeżeniem przepisów art. 36.

DZIAŁ III.

Firma.

Art. 26. § 1. Firma jest nazwą, pod którą kupiec rejestrowy prowadzi przedsiębiorstwo.

§ 2. Kupiec może pozywać i być pozywany pod firmą.

Art. 27. Firma kupca jednoosobowego składa się z jego nazwiska i przynajmniej pierwszej litery imienia.

Art. 28. § 1. Firma spółki jawnej zawiera nazwiska wszystkich spólników albo też nazwisko i przynajmniej pierwszą literę imienia jednego lub kilku spólników z dodatkiem, wskazującym spółkę.

§ 2. Firma spółki komandytowej składa się z nazwiska i przynajmniej pierwszej litery imienia jednego lub kilku spólników, odpowiadających bez ograniczenia, oraz zawiera dodatek „spółka komandytowa". Nazwiska komandytarjuszów nie mogą być zamieszczone w firmie.

Art. 29. Firma spółki akcyjnej albo spółki z ograniczoną odpowiedzialnością może być obrana dowolnie, powinna jednak zawierać dodatek w pierwszym przypadku „spółka akcyjna", w drugim — „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością". Nazwiska osób nie mogą być umieszczone w firmie bez ich zgody lub zgody ich spadkobierców.

Art. 30. Firmę osoby prawnej, nie będącej spółką handlową, stanowi jej nazwa ustawowa lub statutowa.

Art. 31. Firma może zawierać także dodatki, mające na celu bliższe oznaczenie osoby kupca lub przedsiębiorstwa. Niedopuszczalne są dodatki, któreby mogły wprowadzić w błąd.

Art. 32. § 1. W razie zmiany nazwiska, które stanowi część składową firmy, można przedsiębiorstwo prowadzić nadal pod dotychczasową firmą, należy jednak w dodatku do firmy wskazać nowe nazwisko.

§ 2. W przypadku ustąpienia ze spółki jawnej lub komandytowej spólnika, którego nazwisko było w firmie zamieszczone, można prowadzić przedsiębiorstwo nadal pod dotychczasową firmą za zezwoleniem jego lub jego spadkobierców, należy jednak w dodatku do firmy zamieścić brzmienie firmy, odpowiadające przepisowi art. 28.

Art. 33. § 1. Kto nabywa istniejące przedsiębiorstwo, może je za zezwoleniem poprzedniego właściciela lub jego spadkobierców prowadzić pod dotychczasową firmą, powinien jednak zamieścić w firmie dodatek, oznaczający nabywcę, zgodnie z przepisami art. 27 — 31.

§ 2. Pozostawienie w brzmieniu dotychczasowej firmy oznaczenia „spółka akcyjna", „spółka z ograniczoną odpowiedzialnością" lub „spółdzielnia" jest niedopuszczalne.

Art. 34. Firma nie może być zbyta bez przedsiębiorstwa.

Art. 35. § 1. Każda nowa firma powinna odróżniać się dostatecznie od firm w tej samej miejscowości, do rejestru handlowego już wpisanych lub zgłoszonych.

§ 2. Przepis powyższy nie narusza dalej idących przepisów ustawy o zwalczaniu nieuczciwej konkurencji.

Art. 36. § 1. Firma oddziału powinna odpowiadać firmie zakładu głównego i być uzupełniona dodatkiem, wskazującym związek z zakładem głównym.

§ 2. W razie, jeżeli firma zakładu głównego nie różni się dostatecznie od firmy, wpisanej już lub zgłoszonej do rejestru handlowego, a znajdującej się w siedzibie oddziału, firma oddziału powinna być uzupełniona dodatkiem dostatecznie odróżniającym.

Art. 37. W razie bezprawnego używania firmy pokrzywdzony może żądać zaniechania dalszego używania firmy, co nie wyłącza dalej idących roszczeń, przewidzianych w innych przepisach.

Art. 38. Sąd rejestrowy powinien z urzędu czuwać nad należytem przestrzeganiem przepisów o firmie oraz nad tem, aby firmy używano w obrocie w brzmieniu, zgodnem z obowiązującemi przepisami. W tym celu ma prawo nakładać grzywny według zasad, wskazanych w art. 17. Pokrzywdzeni przez bezprawne używanie firmy mają prawo zgłaszać wnioski w sądzie rejestrowym i odwoływać się od jego postanowień.

DZIAŁ IV.

Zbycie przedsiębiorstwa.

Art. 39. § 1. Zbycie przedsiębiorstwa, wydzierżawienie i ustanowienie na niem prawa użytkowania powinno być stwierdzone pismem.

§ 2. Zbycie przedsiębiorstwa kupca rejestrowego, wydzierżawienie i ustanowienie na niem prawa użytkowania powinno być wpisane do rejestru handlowego. Wpisu dokonywa się na podstawie zgłoszenia którejkolwiek ze stron.

§ 3. Przepisy powyższe nie uchybiają przepisom o formie czynności prawnych, dotyczących przeniesienia własności lub obciążenia nieruchomości.

Art. 40. § 1. Zbycie przedsiębiorstwa obejmuje wszystko, co wchodzi w skład przedsiębiorstwa jako zorganizowanej całości, w szczególności:

1) firmę, znaki towarowe i inne oznaczenia, indywidualizujące przedsiębiorstwo;

2) księgi handlowe;

3) nieruchomości i ruchomości, należące do przedsiębiorstwa, nie wyłączając towarów;

4) patenty, wzory użytkowe i zdobnicze;

5) wierzytelności, powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa;

6) prawa, wynikające z najmu i dzierżawy lokali, zajmowanych przez przedsiębiorstwo.

§ 2. W stosunku do zbywcy nabywca przejmuje zobowiązania, powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa.

Art. 41. Zbywca obowiązany jest udzielić nabywcy potrzebnych do prowadzenia przedsiębiorstwa wiadomości o jego stosunkach faktycznych i prawnych, w szczególności o wszystkich zobowiązaniach, istniejących w chwili zbycia.

Art. 42. Zbywca obowiązany jest nie czynić niczego, co, stojąc w sprzeczności z zasadami uczciwego obrotu, utrudniałoby nabywcy dalsze prowadzenie przedsiębiorstwa.

Art. 43. § 1. Jeżeli zbycie przedsiębiorstwa kupca rejestrowego nastąpiło w formie aktu notarjalnego, nabywca odpowiada solidarnie ze zbywcą za zobowiązania, powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa, o których wiedział lub wiedzieć był powinien. Jeżeli nabywca jest osobą bliską zbywcy, domniemywa się, że nabywca wiedział o istnieniu wszystkich zobowiązań.

§ 2. Zobowiązania, za które nabywca nie odpowiada, stają się w stosunku do zbywcy wymagalne z chwilą zbycia, o ile nie są lub nie zostaną należycie zabezpieczone.

Art. 44. We wszystkich przypadkach, które z istoty swej stanowią zbycie przedsiębiorstwa kupca rejestrowego, a w których nie zachowano formy aktu notarjalnego, nabywca odpowiada solidarnie ze zbywcą za wszystkie zobowiązania, powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa.

Art. 45. § 1. Zarejestrowanie zbycia przedsiębiorstwa (art. 23) albo zawiadomienie dłużnika o zbyciu ma skutki prawne zawiadomienia o przelewie wierzytelności.

§ 2. Jeżeli pewne wierzytelności w myśl umowy nie przechodzą na nabywcę, dłużnicy, którzy o tem nie zostali zawiadomieni, są zwolnieni od zobowiązania także przez zapłatę, uskutecznioną do rąk nabywcy przedsiębiorstwa.

Art. 46. § 1. Jeżeli w chwili zbycia przedsiębiorstwa umowa zobowiązywała zbywcę i trzeciego do świadczeń wzajemnych, trzeci może rozwiązać umowę z ważnych powodów, związanych ze zmianą osoby właściciela. Oświadczenie o rozwiązaniu należy złożyć w ciągu miesiąca od uzyskania wiadomości o zbyciu (art. 23).

§ 2. W razie zbycia przedsiębiorstwa kupca rejestrowego bez zachowania formy aktu notarjalnego prawo rozwiązania służy trzeciemu nawet bez ważnego powodu.

§ 3. W razie zbycia przedsiębiorstwa kupca rejestrowego w formie aktu notarjalnego nabywca może oświadczyć, że nie wstępuje w umowę, określoną w § 1, jeżeli o jej istnieniu nie wiedział ani wiedzieć nie był powinien. Oświadczenie takie należy złożyć w ciągu miesiąca od uzyskania wiadomości o istnieniu umowy.

Art. 47. Przepisy artykułu poprzedzającego nie uchylają odmiennych postanowień, zawartych w umowach między zbywcą a osobami trzeciemi, ani przepisów, normujących skutki zbycia przedsiębiorstwa co do poszczególnych umów.

Art. 48. Odpowiedzialność kupca rejestrowego, zbywającego przedsiębiorstwo, za zobowiązania, za które nabywca odpowiada, przedawnia się z upływem lat trzech od zarejestrowania zbycia, bądź od późniejszego terminu ich płatności, chyba że z mocy innych przepisów ulega krótszemu przedawnieniu.

Art. 49. § 1. Dzierżawca przedsiębiorstwa kupca rejestrowego odpowiada solidarnie za zobowiązania wydzierżawiającego, powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa.

§ 2. Umowne uchylenie odpowiedzialności dzierżawcy jest skuteczne wobec wierzycieli, gdy zostało im podane do wiadomości lub zarejestrowane.

§ 3. Zobowiązania, za które dzierżawca nie odpowiada, stają się w stosunku do wydzierżawiającego wymagalne z chwilą wydzierżawienia, o ile nie są lub nie zostaną należycie zabezpieczone.

Art. 50. Za zobowiązania, zaciągnięte przez dzierżawcę pod firmą wydzierżawiającego przed zarejestrowaniem dzierżawy, odpowiada wydzierżawiający jako dłużnik solidarny.

Art. 51. Wierzyciele dzierżawcy, których wierzytelności powstały przy prowadzeniu wydzierżawionego przedsiębiorstwa, mogą zaspokajać się z surowców i towarów, wchodzących w skład przedsiębiorstwa, niezależnie od tego, czy są one własnością dzierżawcy, czy też wydzierżawiającego.

Art. 52. Przy dzierżawie stosuje się odpowiednio przepis art. 46 § 1.

Art. 53. Przepisy art. 49 — 52 stosuje się odpowiednio w razie ustanowienia użytkowania na przedsiębiorstwie.

DZIAŁ V.

Rachunkowość kupiecka.

Art. 54. Kupiec rejestrowy obowiązany jest prowadzić według zasad prawidłowej rachunkowości

kupieckiej taką księgowość handlową, jaka ze względu na rodzaj i rozmiar przedsiębiorstwa jest konieczna celem ujawnienia stanu majątku i interesów handlowych.

Art. 55. § 1. Księgowość handlowa powinna być prowadzona w walucie polskiej.

§ 2. Zapisy powinny być uskuteczniane w alfabecie języków, dopuszczonych w sądach siedziby przedsiębiorstwa lub oddziału.

§ 3. Jeżeli według zasad prawidłowej rachunkowości kupieckiej rachunki mają być prowadzone w formie księgi, księga powinna być oprawiona i karta za kartą opatrzona numerem porządkowym.

§ 4. Nie wolno pozostawiać odstępów w miejscach, które powinny być wypełnione. Nie wolno treści pierwotnej wymazywać lub w inny sposób czynić nieczytelną; poprawki powinny być dokonywane w taki sposób, aby tekst pierwotny można było odczytać.

Art. 56. Księgi handlowe, listy otrzymane, odpisy listów wysłanych, faktury i inne pisma, dotyczące zapisów, powinny być przechowywane przez dziesięć lat. Przy księgach handlowych termin ten liczy się od końca roku kalendarzowego, w którym został uskuteczniony ostatni zapis do księgi.

Art. 57. § 1. Kupiec obowiązany jest przy rozpoczęciu przedsiębiorstwa tudzież na koniec każdego roku obrotowego sporządzić inwentarz i bilans.

§ 2. Inwentarz i bilans podpisze kupiec; przy spółkach jawnych i komandytowych podpiszą wszyscy spólnicy, upoważnieni do prowadzenia spraw spółki.

Art. 58. § 1. W inwentarzach i bilansach należy wartość poszczególnych przedmiotów majątkowych oznaczać podług ich wartości rzeczywistej.

§ 2. Wierzytelności wątpliwe należy przyjąć według ich wartości prawdopodobnej, a wierzytelności nieściągalne należy odpisać na straty.

Art. 59. § 1. W przypadkach podziału majątku, w szczególności podziału spadku, spólności lub majątku spółkowego, sąd może nakazać dopuszczenie uczestnika spólności lub zamiast niego męża zaufania do przejrzenia ksiąg w całej rozciągłości. W razie braku zgody sąd wyznacza męża zaufania.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się także w przypadku, gdy wynagrodzenie (tantjema, prowizja i t. p.) ma być obliczone na podstawie ksiąg, przyczem sąd może ograniczyć zakres przeglądania.

§ 3. Do wydania postanowienia w tej sprawie właściwy jest w przypadku, gdy sprawa jest przedmiotem procesu, sąd, przed którym sprawa się toczy, pozatem sąd rejestrowy, w którego okręgu znajduje się siedziba przedsiębiorstwa.

DZIAŁ VI.

Pełnomocnicy handlowi.

Art. 60. Prokury może udzielić tylko kupiec rejestrowy przez piśmienne oświadczenie.

Art. 61. § 1. Prokura upoważnia do wszystkich czynności sądowych i pozasądowych, jakie są związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa zarobkowego.

§ 2. Do zbycia przedsiębiorstwa, wydzierżawienia i ustanowienia na niem prawa użytkowania oraz do zbywania i obciążania nieruchomości potrzeba wyraźnego upoważnienia.

§ 3. Nie można ograniczyć prokury ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.

Art. 62. Prokura może być udzielona kilku osobom oddzielnie lub łącznie; jednakże nawet w przypadku prokury łącznej oświadczenia, zwrócone do kupca, tudzież doręczenia pism mogą być dokonywane wobec jednej z osób, łącznie ustanowionych.

Art. 63. Prokury nie można przenieść; prokurent jednak może ustanowić pełnomocnika do poszczególnych czynności lub pewnego rodzaju czynności.

Art. 64. § 1. Prokura może być w każdej chwili odwołana.

§ 2. Prokura wygasa wskutek ogłoszenia upadłości kupca.

§ 3. Śmierć kupca ani utrata zdolności jego do działań prawnych nie powoduje wygaśnięcia prokury.

Art. 65. § 1. Udzielenie i wygaśnięcie prokury kupiec powinien zgłosić celem wpisania do rejestru handlowego.

§ 2. Jeżeli prokura jest łączna, okoliczność ta będzie zaznaczona we wpisie.

§ 3. Do zgłoszenia dołączyć należy skreślony wobec sądu albo uwierzytelniony notarjalnie wzór podpisu prokurenta.

Art. 66. § 1. Pełnomocnictwo, nie będące prokurą, udzielone przez kupca do prowadzenia bądź całego przedsiębiorstwa, bądź jego części, bądź też do czynności pewnego rodzaju, upoważnia do wszystkich czynności, jakie zazwyczaj wiążą się z poruczonym pełnomocnikowi zakresem działania. Do przeniesienia w całości otrzymanego pełnomocnictwa, do zbycia przedsiębiorstwa, wydzierżawienia i ustanowienia na niem prawa użytkowania, do zbywania lub obciążania nieruchomości, prowadzenia sporów, zawierania ugód, czynienia zapisów na sąd polubowny, podpisywania weksli i czeków, zaciągania pożyczek potrzeba wyraźnego upoważnienia.

§ 2. Inne ograniczenia pełnomocnictwa są skuteczne wobec osób trzecich jedynie wtedy, gdy osoby te o ograniczeniach wiedziały lub wiedzieć były powinny.

§ 3. Udzielenie pełnomocnictwa, o którem mowa w zdaniu pierwszem § 1, nie wymaga zachowania formy piśmiennej.

Art. 67. § 1. Zasada artykułu poprzedzającego stosuje się także do pełnomocników, których kupiec używa poza swoim zakładem.

§ 2. Jeżeli kupiec pełnomocnika takiego używa do sprzedaży, uważa się go w razie wątpliwości za upoważnionego do odbioru ceny kupna za towar, który wydaje, do ustanawiania terminów zapłaty w granicach, przyjętych zwyczajem, do odbierania zawiadomień o wadach towaru i oznajmień o pozosta-

wieniu towaru do dyspozycji oraz innych podobnych oświadczeń.

Art. 68. Osobę, czynną za wiedzą kupca w lokalu przedsiębiorstwa, przeznaczonym do obsługiwania publiczności, uważa się w razie wątpliwości za upoważnioną do załatwiania interesów, jakie zazwyczaj w tego rodzaju przedsiębiorstwach i lokalach są podejmowane.

Art. 69. Jeżeli kupiec zawiera umowę w imieniu osoby trzeciej, nie mając upoważnienia, albo przekracza zakres upoważnienia, obowiązany będzie, o ile umowy takiej nie potwierdzi osoba, w której imieniu ją zawarto, według wyboru wierzyciela do dopełnienia umowy albo do odszkodowania.

DZIAŁ VII.

Kupiec jednoosobowy.

Art. 70. § 1. Gdy chodzi o jednoosobowego kupca rejestrowego, podlegają wpisowi do rejestru: imię i nazwisko kupca, firma, siedziba, przedmiot przedsiębiorstwa i okoliczności, dotyczące zdolności kupca do działań prawnych, jak również zmiany powyższych danych.

§ 2. Do zgłoszenia obowiązany jest kupiec. Do zgłoszenia dołączyć należy skreślony wobec sądu albo uwierzytelniony notarjalnie wzór podpisu kupca.

Art. 71. Mężatka, która prowadzi przedsiębiorstwo zarobkowe za zgodą męża, odpowiada za zobowiązania, powstałe przy prowadzeniu tego przedsiębiorstwa, także tym majątkiem, na którym mężowi z mocy prawa lub umów małżeńskich służy prawo zarządu i użytkowania lub inne uprawnienia, i to bez względu na te uprawnienia. Odpowiedzialność ciąży również na majątku wspólnym, o ile spólność majątkowa istnieje za życia małżonków.

Art. 72. § 1. Jeżeli mężatka jest kupcem rejestrowym, mąż może żądać wpisania do rejestru wzmianki, iż żona prowadzi przedsiębiorstwo bez jego zgody.

§ 2. Nie może on powoływać się na brak zgody w stosunku do wierzycieli, będących w dobrej wierze, których roszczenia, związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa przez żonę, powstały przed wpisem powyższej wzmianki.

§ 3. Jeżeli przedsiębiorstwo mężatki ma oddziały, rozstrzyga wpis w rejestrze zakładu głównego.

Art. 73. § 1. Żona kupca rejestrowego może żądać wpisania w rejestrze wzmianki o umowie, dotyczącej stosunków majątkowych małżeńskich, i o zmianach, jakieby zaszły w tych stosunkach, załączając do zgłoszenia potrzebne dokumenty celem przechowania w aktach rejestrowych.

§ 2. Umowy powyższe nie mają skutku wobec wierzycieli, będących w dobrej wierze, których roszczenia, związane z prowadzeniem przedsiębiorstwa przez kupca, powstały po zawarciu umów a przed ich wpisaniem.

§ 3. Jeżeli przedsiębiorstwo kupca ma oddziały, rozstrzyga wpis w rejestrze zakładu głównego.

DZIAŁ VIII.

Osoba prawna.

Art. 74. § 1. Jeżeli kupcem rejestrowym jest osoba prawna, nie będąca spółką handlową, do zgłoszenia firmy obowiązane są osoby, uprawnione według ustawy lub statutu do reprezentowania osoby prawnej.

§ 2. W zgłoszeniu podać należy członków władz, uprawnionych do reprezentowania osoby prawnej. Imiona i nazwiska tych członków wpisuje się do rejestru. Wzory ich podpisów, skreślone wobec sądu albo uwierzytelnione notarjalnie, dołączyć należy do zgłoszenia.

DZIAŁ IX.

Spółka jawna.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 75. § 1. Spółką jawną jest spółka, która prowadzi we wspólnem imieniu przedsiębiorstwo zarobkowe w większym rozmiarze (art. 4), a nie jest inną spółką handlową.

§ 2. Spółka, która prowadzi we wspólnem imieniu gospodarstwo rolne w większym rozmiarze (art. 7), a nie jest inną spółką handlową, może być na swe żądanie wpisana do rejestru handlowego i przez wpis staje się spółką jawną.

Art. 76. Do spółki jawnej nie stosuje się przepisów kodeksu zobowiązań o spółce.

Art. 77. Umowa spółki powinna być pismem stwierdzona.

Art. 78. § 1. Zmiana postanowień umowy spółki wymaga zgody wszystkich spólników.

§ 2. Nieważne są postanowienia umowy spółki, według których może być dokonana bez zgody wszystkich spólników istotna jej zmiana.

Art. 79. § 1. Wpis spółki do rejestru handlowego powinien obejmować:

1) firmę, siedzibę i przedmiot przedsiębiorstwa;

2) imiona i nazwiska spólników oraz okoliczności, dotyczące zdolności spólnika do działań prawnych;

3) imiona i nazwiska osób, które są uprawnione do reprezentowania spółki, i sposób tego reprezentowania;

4) zmiany powyższych danych.

§ 2. Każdy spólnik ma prawo i obowiązek zgłoszenia spółki do rejestru handlowego bez względu na odmienne brzmienie umowy spółki.

§ 3. Do zgłoszenia dołączyć należy skreślone wobec sądu albo uwierzytelnione notarjalnie wzory podpisów osób, uprawnionych do reprezentowania spółki.

Art. 80. Żona spólnika jawnego może żądać wpisania do rejestru wzmianki o umowie, dotyczącej stosunków majątkowych małżeńskich. Do wpisu tego stosuje się przepisy art. 73.

Rozdział II.

Stosunek do osób trzecich.

Art. 81. Spółka jawna może nabywać prawa i zaciągać zobowiązania, pozywać i być pozywana.

Art. 82. Rzeczy i prawa, wniesione tytułem wkładu, a także nabyte lub uzyskane dla spółki w jaki bądź sposób w czasie jej istnienia, stanowią majątek spółki.

Art. 83. § 1. Każdy spólnik ma prawo reprezentować spółkę.

§ 2. W umowie może być spólnik wyłączony od prawa reprezentowania spółki lub uprawniony do reprezentowania tylko łącznie z innym spólnikiem lub prokurentem.

§ 3. Odjęcie spólnikowi wbrew jego woli prawa reprezentowania spółki może nastąpić jedynie z ważnych powodów wyrokiem sądowym.

Art. 84. § 1. Prawo spólnika do reprezentowania spółki rozciąga się na wszystkie czynności sądowe i pozasądowe, związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa handlowego, nie wyłączając zbywania i obciążania nieruchomości, ustanawiania i odwoływania prokury.

§ 2. Prawa reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.

Art. 85. § 1. Za zobowiązania spółki odpowiada każdy spólnik wobec wierzycieli bez ograniczenia całym swym majątkiem solidarnie z pozostałymi spólnikami oraz ze spółką. Zasada ta obowiązuje także w razie upadłości spółki.

§ 2. Jeżeli spólnikiem jest mężatka, stosuje się odpowiednio przepisy art. 71 i 72.

Art. 86. Kto przystępuje do spółki już istniejącej, odpowiada także za zobowiązania, powstałe przed jego przystąpieniem.

Art. 87. Kto jako spólnik jawny przystępuje do przedsiębiorstwa kupca jednoosobowego, odpowiada także za zobowiązania, powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa przed jego przystąpieniem.

Art. 88. Postanowienia umowne, niezgodne z przepisami art. 85 — 87, nie mają skutku prawnego wobec osób trzecich.

Art. 89. § 1. Spólnik, pozwany z tytułu odpowiedzialności za zobowiązania spółki, może przeciwstawić wierzycielowi zarzuty, służące spółce, tylko o tyle, o ile mogą jeszcze przez nią być podniesione.

§ 2. Jeżeli zarzut wymaga oświadczenia woli ze strony spółki, jako to: uchylenie się od skutków prawnych oświadczenia, potrącenie lub inne tym podobne, spólnik może odmówić zaspokojenia wierzyciela, dopóki spółka oświadczenia takiego nie złoży lub prawa do złożenia nie utraci.

Art. 90. § 1. W czasie trwania spółki spólnik nie może żądać od dłużnika zapłaty przypadającego nań udziału w wierzytelności spółki, ani wierzycielowi osobistemu przedstawiać do potrącenia wierzytelności spółki.

§ 2. Dłużnik spółki nie może przedstawiać spółce do potrącenia wierzytelności, jaka mu służy przeciwko jednemu ze spólników.

Rozdział III.

Stosunki wewnętrzne spółki.

Art. 91. § 1. Umowa nie może powierzyć prowadzenia spraw spółki osobom trzecim z wyłączeniem spólników.

§ 2. Nie może również ograniczyć prawa spólnika do osobistego zasięgania wiadomości o stanie majątku oraz o biegu interesów spółki, ani jego prawa do osobistego przeglądania ksiąg i dokumentów spółki.

Art. 92. § 1. Inne stosunki prawne między spólnikami ocenia się według umowy spółki.

§ 2. W braku postanowień w umowie spółki stosuje się przepisy poniższe.

Art. 93. § 1. Każdy spólnik ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Każdy spólnik może prowadzić bez uprzedniej uchwały spólników sprawy, nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności spółki.

§ 3. Jeżeli jednak przed załatwieniem takiej sprawy choćby jeden z pozostałych spólników sprzeciwi się jej przeprowadzeniu, potrzeba uprzedniej uchwały spólników.

Art. 94. § 1. Prowadzenie spraw spółki może być powierzone jednemu lub kilku spólnikom bądź na mocy umowy spółki, bądź na podstawie późniejszej uchwały. W tym razie pozostali spólnicy są wyłączeni od prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Jeżeli prowadzenie spraw spółki powierzono kilku spólnikom, stosuje się co do sposobu prowadzenia spraw przepisy o prowadzeniu spraw przez wszystkich spólników z tą różnicą, że uchwałę wszystkich spólników zastępuje uchwała tych spólników, którym prowadzenie spraw spółki zostało powierzone.

Art. 95. § 1. Ustanowienie prokury wymaga zgody wszystkich spólników, mających prawo prowadzenia spraw spółki.

§ 2. Odwołać prokurę może każdy spólnik, mający prawo prowadzenia spraw spółki.

Art. 96. Jeżeli w sprawach, nieprzekraczających zwykłych czynności spółki, potrzeba uchwały spólników, wymagana jest jednomyślność wszystkich powołanych do współdziałania spólników.

Art. 97. W sprawach, przekraczających zakres zwykłych czynności spółki, potrzebna jest zgoda wszystkich spólników, nawet wyłączonych od prowadzenia spraw spółki.

Art. 98. Spólnik, mający prawo prowadzenia spraw spółki, może bez uchwały spólników wykonać czynność nagłą, której zaniechanie mogłoby wyrządzić spółce niepowetowane straty.

Art. 99. Prawa i obowiązki spólników, prowadzących sprawy spółki, ocenia się w stosunku mię-

dzy nimi a spółką według przepisów o zleceniu, a w przypadkach, gdy spólnik działa imieniem spółki, nie posiadając prawa prowadzenia jej spraw, albo gdy spólnik, uprawniony do prowadzenia spraw, przekracza swą władzę, — według przepisów o prowadzeniu cudzych spraw bez zlecenia.

Art. 100. Spólnik, prowadzący sprawy spółki, nie otrzymuje wynagrodzenia za pracę osobistą.

Art. 101. Prawo prowadzenia spraw spółki może być spólnikowi odjęte z ważnych powodów wyrokiem sądowym. Zasada ta odnosi się również do zwolnienia spólnika od obowiązku prowadzenia spraw spółki.

Art. 102. § 1. W razie wątpliwości uważa się, że wkłady spólników mają być równe.

§ 2. Wkład spólnika może polegać na wniesieniu do spółki własności lub innych praw, na dozwoleniu używania rzeczy lub praw albo na wykonywaniu pracy.

§ 3. Domniemywa się, że rzeczy, które spólnik zobowiązał się wnieść do spółki, mają być wniesione na własność.

Art. 103. W przypadku, gdy spólnik zobowiązał się wnieść do spółki rzeczy inne niż pieniądze na własność lub do używania, wówczas do jego obowiązku świadczenia, odpowiedzialności z tytułu rękojmi i ponoszenia niebezpieczeństwa stosuje się odpowiednio przepisy jużto o sprzedaży, jużto o najmie.

Art. 104. Spólnik nie jest uprawniony ani obowiązany do podwyższenia umówionego wkładu.

Art. 105. § 1. Każdy spólnik ma prawo do równego udziału w zysku i uczestniczy w stratach w tym samym stosunku bez względu na rodzaj i wartość wkładu.

§ 2. Spólnik, który wniósł tytułem wkładu tylko swą pracę, w razie wątpliwości nie uczestniczy w stratach. Umowa może także innych spólników zwolnić nawet w zupełności od udziału w stratach.

§ 3. Stosunek udziału spólników w zysku, ustalony w umowie, odnosi się w razie wątpliwości także do udziału w stratach.

Art. 106. § 1. Spólnik może żądać podziału i wypłaty całości zysku z końcem każdego roku obrotowego.

§ 2. Jeżeli jednak udział doznał wskutek strat uszczuplenia, obraca się zysk na jego uzupełnienie.

Art. 107. § 1. Spólnik ma prawo żądać corocznie wypłacenia odsetek w wysokości cztery od sta od swego udziału, nawet gdy spółka poniosła straty.

§ 2. Pozatem nie ma on prawa zmniejszenia swego udziału bez zgody pozostałych spólników.

Art. 108. Spólnik nie może potrącać ze szkodami, za które odpowiada, korzyści, jakich przysporzył spółce w innych sprawach.

Art. 109. § 1. W stosunku do spółki spólnikowi nie wolno rozporządzać prawami, służącemi mu z tytułu należenia do niej, z wyjątkiem praw do świadczeń w pieniądzach lub innych rzeczach, przypadających mu w czasie trwania spółki jako udział w zysku, odsetki, zwrot wydatków, wynagrodzenie za prowadzenie spraw, oraz praw z tytułu podziału majątku po ustąpieniu spólnika lub rozwiązaniu spółki.

§ 2. Jeżeli spólnik przyjmie sobie spólnika lub ustapi osobie trzeciej w całości lub w części prawa, służące mu z tytułu należenia do spółki, to ani jego spólnik, ani ta osoba trzecia nie zyskują charakteru spólnika w stosunku do spółki, a w szczególności nie mogą zasięgać wiadomości o stanie jej interesów.

§ 3. Przez czas trwania spółki żaden ze spólników nie może domagać się podziału majątku spółki.

Art. 110. § 1. Spólnik obowiązany jest powstrzymać się od wszelkiej działalności, sprzecznej z interesami spółki.

§ 2. W szczególności nie wolno spólnikowi bez wyraźnego lub domniemanego zezwolenia pozostałych spólników zajmować się interesami konkurencyjnemi, ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako spólnik jawny lub członek władz.

Art. 111. § 1. W przypadku naruszenia zakazu konkurencji każdy spólnik ma prawo żądać wydania spółce korzyści, jakie spólnik, przekraczający zakaz konkurencji, osiągnął, i odszkodowania.

§ 2. Roszczenia te przedawniają się z upływem sześciu miesięcy od chwili, gdy wszyscy pozostali spólnicy dowiedzieli się o przekroczeniu zakazu, w każdym zaś razie z upływem lat trzech.

§ 3. Przepisy powyższe nie naruszają prawa spólników do żądania rozwiązania spółki lub ustąpienia spólnika, przekraczającego zakaz konkurencji.

Rozdział IV.

Rozwiązanie spółki i ustąpienie spólnika.

Art. 112. Rozwiązanie spółki powodują:

1) przyczyny, przewidziane w umowie spółki;
2) zgoda wszystkich spólników;
3) ogłoszenie upadłości spółki;
4) śmierć spólnika lub ogłoszenie jego upadłości;
5) wypowiedzenie;
6) wyrok sądowy.

Art. 113. Spółkę uważa się za przedłużoną milcząco na czas nieograniczony, jeżeli mimo istnienia powodów rozwiązania, przewidzianych w umowie, prowadzi nadal swe czynności za zgodą wszystkich spólników.

Art. 114. § 1. Jeżeli umowa spółki stanowi, że w razie śmierci spólnika spółka ma istnieć nadal z jego spadkobiercami, a nie zawiera w tym względzie szczególnych postanowień, każdy spadkobierca może uzależnić swe pozostanie w spółce od przekształcenia spółki na spółkę komandytową i przyznania mu stanowiska komandytarjusza. W razie uwzględnienia żądania spadkobiercy udział spadkodawcy, wykazany w ostatnim bilansie rocznym, albo przypadająca na danego spadkobiercę część tego udziału stanowi jego wkład oraz sumę komandytową. W przeciwnym razie spadkobierca może bez wypo-

wiedzenia ustąpić ze spółki. Ustąpienie uskutecznia się przez zawiadomienie pozostałych spólników lub spólnika, uprawnionego do reprezentowania spółki.

§ 2. Prawa powyższe wykonać może spadkobierca tylko w terminie sześciomiesięcznym, licząc od dnia, w którym dowiedział się o otwarciu spadku.

§ 3. Jeżeli w tym terminie spadkobierca uzyska stanowisko komandytarjusza, albo jeżeli ze spółki ustąpi lub spółka się rozwiąże, odpowiada za zobowiązania spółki, dotychczas powstałe, jedynie według zasad prawa spadkowego.

Art. 115. § 1. Każdy ze spadkobierców, który pozostaje w spółce jako spólnik jawny, ma wszystkie prawa i obowiązki spólnika jawnego.

§ 2. Jeżeli umowa spółki stanowi, że prawa, jakie miał zmarły spólnik, służą wszystkim spadkobiercom wspólnie, a nie zawiera w tym względzie szczególnych postanowień, wówczas do wykonywania tych praw powinni spadkobiercy wskazać spółce jedną osobę. Czynności, dokonane przez pozostałych spólników przed takiem wskazaniem, są dla spadkobierców spólnika wiążące.

Art. 116. § 1. Jeżeli spółkę zawarto na czas nieoznaczony, spólnik może wypowiedzieć spółkę na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego.

§ 2. Spółkę, zawartą na czas życia spólnika, uważa się za zawartą na czas nieoznaczony.

§ 3. Wypowiedzenie uskutecznia się przez zawiadomienie pozostałych spólników lub spólnika, uprawnionego do reprezentowania spółki.

Art. 117. § 1. W czasie trwania spółki wierzyciele spólnika mogą uzyskać zajęcie tylko tych praw, służących spólnikowi z tytułu należenia do spółki, któremi spólnikowi wolno w stosunku do niej rozporządzać.

§ 2. Jeżeli w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przeprowadzono bezskutecznie egzekucję z ruchomości spólnika, wówczas jego wierzyciel osobisty, który na podstawie prawomocnego tytułu egzekucyjnego uzyskał zajęcie roszczeń, służących spólnikowi na przypadek jego ustąpienia lub rozwiązania spółki, może wypowiedzieć spółkę na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego, nawet gdy była zawarta na czas oznaczony. Jeżeli umowa spółki przewiduje krótszy termin wypowiedzenia, wierzyciel może skorzystać z terminu umownego.

Art. 118. § 1. Każdy spólnik może żądać z ważnych powodów rozwiązania spółki wyrokiem sądowym.

§ 2. Jeżeli jednak ważny powód zachodzi w osobie jednego ze spólników, sąd może na wniosek spólników pozostałych orzec, że spólnik, w którego osobie zaszedł ważny powód, ustępuje ze spółki.

§ 3. Przeciwne postanowienie umowne jest nieważne.

Art. 119. § 1. Pomimo śmierci lub upadłości spólnika oraz pomimo wypowiedzenia, dokonanego przez spólnika lub jego wierzyciela osobistego, spółka trwa nadal pomiędzy pozostałymi spólnikami, jeżeli tak stanowi umowa spółki lub pozostali spólnicy tak się ułożą.

§ 2. Układ taki powinien nastąpić w przypadku śmierci lub upadłości bezzwłocznie, w przypadku zaś wypowiedzenia przed upływem terminu wypowiedzenia. W przeciwnym razie spadkobiercy, zarządca masy upadłości, spólnik, który wypowiedział, bądź też jego wierzyciel osobisty domagać się mogą przeprowadzenia likwidacji.

Art. 120. § 1. W przypadkach ustąpienia spólnika ze spółki oznacza się wysokość udziału jego lub jego spadkobierców na podstawie osobnego bilansu, uwzględniającego wartość majątku spółkowego dla przedsiębiorstwa.

§ 2. Jako dzień bilansowy przyjąć należy w przypadkach wypowiedzenia — ostatni dzień roku obrotowego, w którym upłynął termin wypowiedzenia, w przypadku śmierci lub upadłości — dzień śmierci albo ogłoszenia upadłości, w przypadku zaś ustąpienia z mocy wyroku — dzień wniesienia pozwu.

§ 3. Obliczony w ten sposób udział powinien być wypłacony w gotówce. Rzeczy, dane spółce przez spólnika tylko do używania, zwraca się w naturze.

§ 4. Jeżeli przy rozliczeniu udział spólnika ustępującego okaże się bierny, spólnik jest obowiązany zapłacić spółce przypadającą nań część niedoboru.

§ 5. Spólnik ustępujący lub jego spadkobiercy uczestniczą w zysku i stratach ze spraw jeszcze niezakończonych, nie mają jednak wpływu na ich prowadzenie, a mogą tylko żądać wyjaśnień, rachunków i podziału zysku i strat z końcem każdego roku obrotowego.

Art. 121. Jeżeli w spółce, składającej się z dwóch spólników, w osobie jednego z nich zajdzie przyczyna rozwiązania, sąd może wyrokiem upoważnić drugiego spólnika do przejęcia majątku spółki z obowiązkiem rozliczenia się ze spólnikiem ustępującym według zasad artykułu poprzedzającego.

Rozdział V.

Likwidacja.

Art. 122. § 1. Gdy zajdzie przyczyna rozwiązania spółki, odbywa się jej likwidacja, chyba że spólnicy umówili się o inny sposób zakończenia działalności spółki.

§ 2. W przypadku wypowiedzenia przez wierzyciela osobistego lub w razie upadłości spólnika zawarcie takiej umowy po zajściu przyczyny rozwiązania wymaga zgody w pierwszym przypadku wierzyciela osobistego, w drugim — zarządcy masy upadłości.

Art. 123. Do spółki w okresie likwidacji stosuje się przepisy o stosunkach zewnętrznych i wewnętrznych spółki jawnej, o ile co innego nie wynika z przepisów tego rozdziału lub celu likwidacji.

Art. 124. W czasie likwidacji zakaz konkurencji obowiązuje tylko osoby, będące likwidatorami.

Art. 125. § 1. Likwidatorami są wszyscy spólnicy. Mogą oni jednomyślnie powołać na likwidatorów tylko niektórych z pośród siebie, jako też osoby z poza swego grona.

§ 2. Spadkobiercy spólnika powinni wskazać spółce do wykonywania swych praw jedną osobę. Czynności, dokonane przez pozostałych spólników przed takiem wskazaniem, są obowiązujące dla spadkobierców spólnika.

§ 3. Na miejsce spólnika upadłego wchodzi zarządca masy upadłości.

Art. 126. § 1. Sąd rejestrowy może z ważnych powodów na wniosek bądź spólnika, bądź innej osoby interesowanej ustanowić likwidatorami tylko niektórych z pośród spólników, jako też osoby z poza ich grona.

§ 2. Przeciwne postanowienie umowne jest nieważne.

Art. 127. Likwidatorzy mogą być odwołani za jednomyślną zgodą spólników.

Art. 128. § 1. Z ważnych powodów sąd rejestrowy może na wniosek spólnika lub osoby interesowanej odwołać likwidatorów.

§ 2. Likwidatorów, ustanowionych przez sąd, tylko sąd może odwołać.

§ 3. Przeciwne postanowienia umowne są nieważne.

Art. 129. § 1. Otwarcie likwidacji, imiona i nazwiska likwidatorów, sposób reprezentowania spółki przez likwidatorów i wszelkie w tym względzie zmiany należy zgłosić celem wpisania do rejestru handlowego, nawet gdyby nie nastąpiła żadna zmiana w dotychczasowej reprezentacji spółki. Każdy likwidator ma prawo i obowiązek dokonania powyższego zgłoszenia.

§ 2. Do zgłoszenia dołączyć należy skreślone wobec sądu albo uwierzytelnione notarjalnie wzory podpisów likwidatorów.

§ 3. Wpis likwidatorów, przez sąd ustanowionych, i wykreślenie likwidatorów, przez sąd odwołanych, następuje z urzędu.

§ 4. Likwidację prowadzi się pod firmą spółki z dodatkiem „w likwidacji".

Art. 130. Jeżeli jest kilku likwidatorów, upoważnieni są oni do reprezentowania spółki łącznie, o ile czego innego nie postanowili spólnicy lub sąd, powołujący likwidatorów.

Art. 131. W sprawach, w których potrzeba uchwały likwidatorów, rozstrzyga większość głosów, o ile czego innego nie postanowili spólnicy lub sąd, powołujący likwidatorów.

Art. 132. § 1. Likwidatorzy zakończą interesy bieżące spółki, ściągną wierzytelności, wypełnią zobowiązania i spieniężą majątek spółki zarówno ruchomy jak nieruchomy z wolnej ręki lub przez licytację publiczną. Nowe interesy mogą zawierać tylko wówczas, gdy to jest potrzebne do ukończenia dawnych.

§ 2. W stosunku wewnętrznym likwidatorzy są obowiązani stosować się do uchwał spólników. Likwidatorzy, ustanowieni przez sąd, obowiązani są stosować się do jednomyślnych uchwał, powziętych przez spólników oraz przez te osoby interesowane, które spowodowały ich ustanowienie.

Art. 133. § 1. W granicach zakresu działania, wskazanego w § 1 artykułu poprzedzającego, likwidatorzy mają prawo reprezentowania spółki.

§ 2. Ograniczenia tego zakresu działania likwidatorów nie mają skutku prawnego wobec osób trzecich.

§ 3. Wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze, uważa się czynności, przedsięwzięte przez likwidatorów, za czynności likwidacyjne.

Art. 134. W czasie likwidacji prokura nie może być ustanowiona. Prokura przedtem ustanowiona wygasa.

Art. 135. Odpowiedzialność spadkobierców spólnika za zobowiązania spółki, zaciągnięte w toku likwidacji, ocenia się według przepisów prawa spadkowego.

Art. 136. § 1. Przy rozpoczęciu i zakończeniu likwidacji sporządzą likwidatorzy bilans.

§ 2. Gdyby likwidacja trwała dłużej niż jeden rok, należy bilans sporządzać corocznie.

Art. 137. § 1. Z majątku spółki spłaca się przedewszystkiem zobowiązania spółki oraz pozostawia odpowiednie kwoty na pokrycie zobowiązań jeszcze niewymagalnych lub spornych.

§ 2. Pozostały majątek dzieli się między spólników stosownie do postanowień umowy spółki. W braku umowy spłaca się spólnikom udziały, przewyżkę zaś dzieli się między spólników według stosunku, w jakim uczestniczą w zysku.

§ 3. Rzeczy, dane spółce przez spólnika tylko do używania, zwraca się spólnikowi w naturze.

Art. 138. Gdyby majątek spółki nie wystarczał na spłatę długów i udziałów, niedobór dzieli się między spólników według postanowień umowy, a w braku umowy w stosunku, w jakim uczestniczą w stratach. W przypadku niewypłacalności jednego ze spólników przypadającą nań część niedoboru dzieli się między spólników pozostałych w takim samym stosunku.

Art. 139. § 1. Ukończenie likwidacji zgłoszą likwidatorzy celem wykreślenia firmy z rejestru handlowego. W przypadku rozwiązania spółki bez przeprowadzenia likwidacji obowiązek zgłoszenia ciąży na spólnikach.

§ 2. Księgi i dokumenty spółki rozwiązanej będą oddane na przechowanie spólnikowi lub osobie trzeciej. Przechowawcę w braku zgody wyznaczy sąd rejestrowy.

§ 3. Spólnicy i osoby interesowane mają prawo przeglądać księgi i dokumenty.

Art. 140. § 1. W przypadku upadłości spółki rozwiązanie następuje dopiero po ukończeniu postępowania upadłościowego.

§ 2. Nie rozwiązuje się jednak spółka, gdy postępowanie kończy się układem lub zostaje z innych przyczyn uchylone lub umorzone.

Rozdział VI.

Przedawnienie roszczeń.

Art. 141. Roszczenia przeciwko spólnikom z tytułu zobowiązań spółki przedawniają się z upły-

wem lat pięciu od daty zarejestrowania wykreślenia firmy lub ustąpienia spólnika, chyba że roszczenie przeciwko spółce ulega krótszemu przedawnieniu. Jeżeli roszczenie staje się płatne dopiero po zarejestrowaniu, przedawnienie zaczyna biec od dnia płatności.

Art. 142. Przedawnienia, biegnącego na korzyść spólnika, który ustąpił ze spółki, nie przerywają działania prawne, skierowane przeciwko spółce.

DZIAŁ X.

Spółka komandytowa.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 143. Spółka, mająca na celu prowadzenie w większym rozmiarze przedsiębiorstwa zarobkowego albo gospodarstwa rolnego pod wspólną firmą, jest spółką komandytową, jeżeli wobec wierzycieli za zobowiązania spółki przynajmniej jeden spólnik odpowiada bez ograniczenia, a odpowiedzialność przynajmniej jednego spólnika (komandytarjusza) jest ograniczona.

Art. 144. O ile dział niniejszy nie zawiera przepisów odmiennych, do spółki komandytowej stosuje się odpowiednio przepisy o spółce jawnej.

Art. 145. Zawarcie spółki komandytowej wymaga zachowania formy aktu notarjalnego pod rygorem nieważności.

Art. 146. § 1. Spółka komandytowa powstaje z chwilą dokonania wpisu do rejestru handlowego.

§ 2. Zarejestrowaniu ulegają oprócz danych, wskazanych w art. 79, przedmiot wkładu każdego komandytarjusza z zaznaczeniem, w jakiej części został wniesiony, zwroty wkładów choćby częściowe, oznaczona pieniężnie wysokość odpowiedzialności każdego komandytarjusza wobec wierzycieli (suma komandytowa), jako też zmiany powyższych danych.

§ 3. Przepis art. 80 stosuje się również do żony komandytarjusza.

Rozdział II.

Stosunek do osób trzecich.

Art. 147. § 1. Komandytarjusz odpowiada za zobowiązania spółki wobec jej wierzycieli tylko do wysokości sumy komandytowej.

§ 2. Jeżeli komandytarjuszem jest mężatka, nie stosuje się przepisu art. 72 o rejestracji braku zgody męża.

Art. 148. § 1. Komandytarjusz wolny jest od odpowiedzialności w granicach wartości wkładu, wniesionego do majątku spółki.

§ 2. W razie zwrotu wkładu w całości lub w części odpowiedzialność zostaje przywrócona w wysokości wartości dokonanego zwrotu.

§ 3. W razie uszczuplenia wkładu przez straty uważa się w stosunku do wierzycieli za zwrot wkładu każdą wypłatę, dokonaną przez spółkę na rzecz komandytarjusza przed uzupełnieniem wkładu do pierwotnej wysokości. Dokonanie takich wypłat nie ulega rejestracji.

Art. 149. Obniżenie sumy komandytowej nie ma skutku prawnego wobec wierzycieli, których roszczenia powstały przed zarejestrowaniem obniżenia.

Art. 150. Kto przystępuje do istniejącej spółki w charakterze komandytarjusza, odpowiada także za zobowiązania spółki, istniejące w chwili wpisania go do rejestru handlowego.

Art. 151. Kto jako komandytarjusz przystępuje do przedsiębiorstwa kupca jednoosobowego, odpowiada także za zobowiązania, powstałe przy prowadzeniu przedsiębiorstwa, a istniejące w chwili wpisania spółki do rejestru handlowego.

Art. 152. § 1. Komandytarjusz może reprezentować spółkę jedynie na zasadzie pełnomocnictwa.

§ 2. Jeżeli zawrze czynność w imieniu spółki, nie ujawniając swego pełnomocnictwa, odpowiada z tej czynności wobec osób trzecich bez ograniczenia.

Art. 153. Postanowienia umowne, niezgodne z przepisami art. 147 — 152, nie mają skutku prawnego wobec osób trzecich.

Rozdział III.

Stosunki wewnętrzne spółki.

Art. 154. § 1. Komandytarjusz ma prawo domagać się odpisu rocznego bilansu oraz przeglądać księgi i dokumenty celem sprawdzenia jego rzetelności.

§ 2. Na wniosek komandytarjusza sąd rejestrowy może z ważnych powodów zarządzić w każdym czasie udzielenie bilansu lub innych wyjaśnień, tudzież dopuścić go do przejrzenia ksiąg i dokumentów.

§ 3. Umowa nie może wyłączyć ani ograniczyć uprawnień komandytarjusza, służących mu z mocy artykułu niniejszego.

Art. 155. § 1. W braku odmiennego postanowienia umowy komandytarjusz nie ma ani prawa, ani obowiązku prowadzenia spraw spółki.

§ 2. W sprawach, przekraczających zakres zwykłych czynności spółki, potrzebna jest jego zgoda.

Art. 156. § 1. Umowa powinna określać sposób podziału zysku i strat.

§ 2. W razie wątpliwości komandytarjusz uczestniczy w stratach jedynie do wysokości umówionego wkładu.

Rozdział IV.

Rozwiązanie spółki i ustąpienie spólnika.

Art. 157. § 1. Śmierć komandytarjusza nie stanowi przyczyny rozwiązania spółki. Spadkobiercy komandytarjusza powinni wskazać spółce do wykonywania jego praw jedną osobę. Czynności, dokonane przez pozostałych spólników przed takiem wska-

zaniem, są dla spadkobierców komandytarjusza wiążące.

§ 2. Podział między spadkobierców udziału komandytarjusza skuteczny jest wobec spółki jedynie za zgodą pozostałych spólników.

DZIAŁ XI.

Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością.

Rozdział I.

Powstanie spółki.

Art. 158. Spółki z ograniczoną odpowiedzialnością można zawiązywać w celach gospodarczych, o ile ustawy nie zawierają ograniczeń.

Art. 159. § 1. Kapitał zakładowy dzieli się na udziały o równej lub nierównej wysokości. Umowa spółki postanowi, czy spólnik może mieć jeden tylko, czy większą ilość udziałów. Jeżeli spólnik może mieć większą ilość udziałów, wówczas wszystkie udziały w kapitale zakładowym powinny być równe i są niepodzielne.

§ 2. Kapitał zakładowy powinien wynosić przynajmniej dziesięć tysięcy złotych. Wysokość udziału nie może być mniejsza niż pięćset złotych.

§ 3. Spólnicy nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki.

Art. 160. Do powstania spółki z ograniczoną odpowiedzialnością potrzeba:

1) zawarcia umowy spółki;
2) wniesienia całego kapitału zakładowego;
3) ustanowienia władz spółki;
4) wpisu do rejestru handlowego.

Art. 161. § 1. Zagraniczne spółki z ograniczoną odpowiedzialnością mogą być dopuszczone do działalności na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej jedynie za zezwoleniem Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 2. Warunki dopuszczenia zagranicznych spółek z ograniczoną odpowiedzialnością do działalności na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej określi rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 162. § 1. Umowa spółki powinna być zawarta w formie aktu notarjalnego pod rygorem nieważności.

§ 2. Umowa spółki powinna określać:

1) firmę i siedzibę spółki;
2) przedmiot przedsiębiorstwa;
3) czas trwania spółki, jeżeli jest ograniczony;
4) wysokość kapitału zakładowego;
5) czy spólnik może mieć jeden tylko czy większą ilość udziałów;
6) ilość i wysokość udziałów, objętych przez poszczególnych spólników.

Art. 163. § 1. Gdy spólnik pokrywa swój udział w spółce wkładami niepieniężnemi, wówczas osobę spólnika, przedmiot wkładu (aportu) oraz ilość i wysokość przyznanych wzamian udziałów należy wymienić w umowie spółki.

§ 2. Wynagrodzenia za usługi, świadczone przy powstaniu spółki, nie można wypłacać z kapitału zakładowego ani też zaliczać na pokrycie udziału spólnika.

Art. 164. Jeżeli spólnikowi mają być przyznane szczególne korzyści lub jeżeli na spólników mają być nałożone prócz pokrycia udziałów inne obowiązki wobec spółki, należy to zastrzec w umowie spółki.

Art. 165. Zarząd zgłosi zawiązanie spółki celem wpisania do rejestru handlowego.

Art. 166. Wpis spółki do rejestru handlowego powinien obejmować:

1) firmę, siedzibę i przedmiot przedsiębiorstwa;
2) wysokość kapitału zakładowego;
3) postanowienia określające, czy spólnik może mieć jeden tylko czy większą ilość udziałów;
4) imiona i nazwiska członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki;
5) jeżeli przy zawiązaniu spółki spólnicy wnoszą wkłady niepieniężne — zaznaczenie tej okoliczności;
6) czas trwania spółki, jeżeli w myśl umowy jest ograniczony;
7) jeżeli umowa wskazuje pismo, przeznaczone do ogłoszeń spółki — oznaczenie tego pisma.

Art. 167. § 1. Do zgłoszenia spółki należy dołączyć:

1) umowę spółki;
2) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że udziały pieniężne zostały wpłacone i że przejście wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą jej zarejestrowania jest zapewnione;
3) jeżeli pierwsze władze spółki nie zostały już ustanowione w umowie spółki — dowód ich ustanowienia z wyszczególnieniem ich składu osobowego.

§ 2. Jednocześnie ze zgłoszeniem należy złożyć podpisaną przez zarząd listę spólników z podaniem imienia i nazwiska (firmy) oraz ilości i wysokości udziałów każdego z nich.

Art. 168. Wszelkie zmiany danych, wymienionych w art. 166, powinien zarząd zgłosić celem wpisania do rejestru handlowego.

Art. 169. Do zgłoszenia spółki oraz zmian składu osobowego zarządu należy dołączyć skreślone wobec sądu albo uwierzytelnione notarjalnie wzory podpisów członków zarządu.

Art. 170. Po zarejestrowaniu spółki zarząd powinien w ciągu dwóch tygodni złożyć Ministerstwu Przemysłu i Handlu poświadczony przez siebie odpis umowy spółki oraz wskazać sąd, w którym spółka została zarejestrowana, podając datę i liczbę rejestracji.

Art. 171. § 1. Przez zarejestrowanie spółka nabywa osobowość prawną.

§ 2. Osoby, które działały w imieniu spółki przed jej zarejestrowaniem, odpowiadają osobiście i solidarnie.

Art. 172. Jeżeli umowa spółki nie została zgłoszona do zarejestrowania w ciągu sześciu miesięcy od daty zawarcia lub jeżeli postanowienie sądu, odmawiające zarejestrowania, stało się prawomocne, umowa traci moc obowiązującą.

Art. 173. § 1. Jeżeli po zarejestrowaniu spółki stwierdzone zostaną braki, wynikłe z niedopełnienia przepisów prawa, sąd rejestrowy z urzędu lub na wniosek interesowanych zawezwie spółkę do usunięcia braków i wyznaczy w tym celu odpowiedni termin.

§ 2. Jeżeli spółka nie uczyni zadość wezwaniu, sąd rejestrowy może nakładać grzywny według zasad, wskazanych w art. 17.

§ 3. Jeżeli braki mają istotne znaczenie dla dalszego istnienia spółki i nie będą usunięte pomimo upływu terminu, wyznaczonego przez sąd rejestrowy, sąd ten może, po zawezwaniu zarządu spółki do złożenia oświadczenia, wydać z urzędu lub na wniosek interesowanych postanowienie o rozwiązaniu spółki.

§ 4. Z powodu powyższych braków spółka nie może być rozwiązana, jeżeli od jej zarejestrowania upłynęło pięć lat.

Art. 174. Wymagane przez prawo ogłoszenia, pochodzące od spółki, należy umieszczać w Monitorze Polskim. Umowa spółki może przewidzieć ponadto inny sposób ogłaszania.

Rozdział II.

Prawa i obowiązki spólników.

Art. 175. Na udziały lub prawa do zysków w spółce nie mogą być wystawiane dokumenty na okaziciela ani też dokumenty na zlecenie.

Art. 176. § 1. Jeżeli wkłady niepieniężne (aporty) przyjęte były po cenie nadmiernie wygórowanej w stosunku do rzeczywistej ich wartości w chwili zawarcia umowy spółki, w razie niewypłacalności spółki przed upływem trzech lat od zarejestrowania spólnik, który wniósł taki wkład, oraz członkowie zarządu, którzy, znając ten stan rzeczy, zgłosili spółkę do rejestru, obowiązani są solidarnie wyrównać spółce brakującą wartość.

§ 2. Od obowiązku tego spólnik ani członkowie zarządu nie mogą być zwolnieni.

Art. 177. § 1. Jeżeli spólnicy mają być obowiązani do powtarzających się świadczeń niepieniężnych, natenczas w umowie spółki należy oznaczyć rodzaj i rozciągłość świadczeń, tudzież ewentualne odszkodowanie umowne.

§ 2. W tych przypadkach, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, zbycie udziału może nastąpić jedynie za zezwoleniem spółki (art. 181).

§ 3. Wynagrodzenie za takie świadczenia wypłacone będzie przez spółkę nawet wówczas, gdy bilans nie wykaże czystego zysku; wynagrodzenie nie może przewyższać zwykłej ceny, przyjętej w obrocie.

Art. 178. § 1. Umowa spółki może zobowiązać spólników do dopłat w granicach cyfrowo oznaczonej wysokości w stosunku do udziałów.

§ 2. Dopłaty będą nakładane i uiszczane przez spólników równomiernie w stosunku do udziałów.

§ 3. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, do dopłat tych stosuje się przepisy następujące.

§ 4. Wysokość i terminy dopłat oznaczane będą w miarę potrzeby uchwałą spólników. Jeżeli spólnik nie uiści dopłaty w przewidzianym terminie, obowiązany będzie do zapłaty odsetek ustawowych; spółka może ponadto żądać naprawienia dalszej szkody, spowodowanej przez zwłokę.

Art. 179. § 1. Dopłaty mogą być zwracane spólnikom, jeżeli nie są potrzebne na pokrycie strat bilansowych w kapitale zakładowym.

§ 2. Zwrot dopłat może nastąpić dopiero po upływie trzech miesięcy od ogłoszenia o zamierzonym zwrocie w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółki.

§ 3. Zwrot ma być dokonany równomiernie wszystkim spólnikom.

§ 4. W braku odmiennych postanowień umowy spółki zwrócone dopłaty nie wchodzą w rachubę przy żądaniu nowych dopłat.

Art. 180. Zbycie udziału w całości lub w części oraz zastawienie udziału wymaga formy piśmiennej pod rygorem nieważności.

Art. 181. § 1. Zbycie lub zastawienie udziału może umowa spółki uzależnić od zezwolenia spółki albo w inny sposób ograniczyć.

§ 2. Jeżeli zbycie uzależnione jest od zezwolenia spółki, należy stosować, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, przepisy poniższe.

§ 3. Zezwolenie powinno być udzielone na piśmie. Zezwolenia udziela zarząd. Gdyby zezwolenia odmówiono, sąd rejestrowy może pozwolić na zbycie, jeżeli zachodzą ważne powody. W tym przypadku spółka może w terminie, przez sąd wyznaczonym, przedstawić innego nabywcę. W braku porozumienia cenę nabycia oznaczy sąd rejestrowy na wniosek spólnika lub spółki, po przesłuchaniu w razie potrzeby jednego lub kilku biegłych. Jeżeli wskazana przez spółkę osoba nie uiści ceny nabycia w wyznaczonym przez sąd terminie, spólnik może rozporządzać swobodnie swym udziałem, chyba że nie przyjął ofiarowanej zapłaty.

Art. 182. § 1. Jeżeli według umowy spółki spólnik może mieć jeden tylko udział, umowa spółki może dopuścić zbycie części udziału.

§ 2. Do zbycia części udziału stosuje się przepisy artykułu poprzedzającego.

§ 3. Skutkiem podziału nie mogą powstać udziały niższe od pięciuset złotych.

Art. 183. § 1. Umowa spółki może ograniczyć lub wyłączyć wstąpienie do spółki spadkobierców na miejsce zmarłego spólnika. W tym przypadku powinna określać warunki spłaty spadkobierców, nie wstępujących do spółki, pod rygorem bezskuteczności ograniczenia lub wyłączenia.

§ 2. Jeżeli zmarły spólnik posiadał większą ilość udziałów, umowa może wyłączyć podział tych udziałów między spadkobierców lub w określony sposób ograniczyć.

§ 3. Jeżeli według umowy spółki spólnik mógł posiadać tylko jeden udział, udział ten może być podzielony między spadkobierców, chyba że umowa spółki wyłącza podział tego udziału między spadkobierców lub ogranicza w określony sposób. Skutkiem podziału nie mogą powstać udziały niższe od pięciuset złotych.

Art. 184. § 1. Spółwłaściciele udziału lub udziałów wykonywają swoje prawa w spółce przez wspólnego przedstawiciela; za świadczenia, związane z udziałem, odpowiadają solidarnie.

§ 2. Jeżeli spółwłaściciele nie wskazali wspólnego przedstawiciela, oświadczenia spółki mogą być ważnie dokonywane wobec któregokolwiek z nich.

Art. 185. § 1. Jeżeli w drodze egzekucji ma nastąpić sprzedaż udziału, którego zbycie umowa spółki uzależnia od zezwolenia spółki lub w inny sposób ogranicza, spółka ma prawo przedstawić osobę, która nabędzie udział za cenę, jaką określi sąd rejestrowy po przesłuchaniu w razie potrzeby jednego lub kilku biegłych.

§ 2. W tym przypadku spółka powinna w ciągu dwóch tygodni po zawiadomieniu jej przez sąd o zarządzeniu sprzedaży zgłosić wniosek o przeprowadzenie oszacowania w tym trybie.

§ 3. Jeżeli spółka w powyższym terminie z wnioskiem takim nie wystąpi albo jeżeli w ciągu dwóch tygodni od zawiadomienia spółki o ustaleniu ceny nabycia osoba, wskazana przez spółkę, nie złoży komornikowi ustalonej ceny, udziały będą sprzedane trybem, przewidzianym w przepisach egzekucyjnych.

Art. 186. § 1. W razie zbycia udziału lub jego części nabywca odpowiada wobec spółki solidarnie ze zbywcą za świadczenia, zalegające ze zbytego udziału lub zbytej części.

§ 2. Wierzytelności spółki do zbywcy z tytułu takich świadczeń przedawniają się z upływem lat pięciu od dnia, w którym zgłoszono spółce przeniesienie udziału.

Art. 187. O przejściu udziału lub jego części na inne osoby oraz o zastawie udziału interesowani zawiadomią spółkę z przedstawieniem dowodu przejścia lub zastawu. Przejście lub zastaw udziału zyskują moc wobec spółki dopiero od chwili, gdy spółka otrzyma zawiadomienie o tem od jednego z interesowanych.

Art. 188. § 1. Zarząd obowiązany jest prowadzić księgę udziałów, do której należy wpisywać imię i nazwisko (firmę) każdego spólnika, adres (siedzibę) oraz ilość i wysokość jego udziałów, tudzież wszelkie zmiany w osobach spólników i posiadaniu udziałów.

§ 2. Każdy spólnik może przeglądać księgę udziałów.

§ 3. Po każdem wpisaniu zmiany zarząd złoży sądowi rejestrowemu podpisaną przez siebie nową listę spólników z wymienieniem ilości i wysokości udziałów każdego z nich.

Art. 189. Podczas trwania spółki nie wolno zwracać spólnikom dokonanych wpłat na udział ani w całości, ani w części, wyjąwszy przypadki, przewidziane w dziale niniejszym.

Art. 190. Spólnikom nie wolno pobierać odsetek od udziałów.

Art. 191. § 1. Spólnicy mają prawo do czystego zysku, wynikającego z rocznego bilansu, jeżeli w myśl umowy spółki czysty zysk nie został wyłączony od podziału.

§ 2. Umowa spółki może zastrzec uchwale spólników rozporządzanie czystym zyskiem.

§ 3. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, zysk, przypadający spólnikom, dzieli się w stosunku do udziałów.

Art. 192. § 1. Spólnicy, którzy wbrew przepisom prawa albo postanowieniom umowy spółki otrzymali wypłaty, obowiązani są do zwrotu. Członkowie władz spółki, którzy ponoszą odpowiedzialność za nieprawną wypłatę, odpowiadają za zwrot solidarnie z odbiorcą.

§ 2. Jeżeli zwrotu nie można uzyskać od odbiorców ani od członków władz spółki, odpowiadają za ubytek w kapitale zakładowym spólnicy w stosunku do swoich udziałów. Kwoty, których nie można ściągnąć od poszczególnych spólników, rozdziela się pomiędzy pozostałych spólników w stosunku do udziałów.

§ 3. Zobowiązani nie mogą być zwolnieni od odpowiedzialności, przewidzianej w paragrafach poprzedzających.

§ 4. Wierzytelności powyższe przedawniają się z upływem lat pięciu, licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem wierzytelności w stosunku do odbiorcy, który wiedział o bezprawności wypłaty.

Art. 193. § 1. Udział może być umorzony jedynie wtedy, gdy umowa spółki to przewiduje.

§ 2. Umorzenie bez zachowania przepisów o obniżeniu kapitału zakładowego może być dokonane jedynie z czystego zysku.

Art. 194. § 1. Spółka nie może na swój rachunek nabywać ani przyjmować w zastaw własnych udziałów. Wyjątek stanowi nabycie w drodze egzekucji na zaspokojenie roszczeń spółki, których nie można zaspokoić z innego majątku spólnika, oraz nabycie celem umorzenia udziałów.

§ 2. Jeżeli udziały, nabyte w drodze egzekucji, nie zostaną zbyte w ciągu roku od dnia nabycia, muszą być umorzone według przepisów o obniżeniu kapitału zakładowego.

§ 3. Udziały własne należy umieścić w bilansie jako osobną pozycję pod nazwą: „Udziały własne do zbycia".

Rozdział III.

Władze spółki.

Oddział 1. Zarząd.

Art. 195. § 1. Zarząd składa się z jednego lub większej liczby członków.

§ 2. Do zarządu mogą być powołane osoby z pośród spólników lub z poza ich grona.

§ 3. Członków zarządu ustanawiają spólnicy uchwałą, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

Art. 196. Mandaty członków zarządu wygasają z dniem odbycia zgromadzenia spólników, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Art. 197. § 1. Członkowie zarządu mogą być w każdej chwili odwołani, co jednak nie uwłacza ich roszczeniom z umowy o pracę.

§ 2. Umowa spółki może zawierać inne postanowienia w tej mierze, w szczególności ograniczyć prawo odwołania do ważnych powodów.

Art. 198. § 1. Zarząd reprezentuje spółkę w sądzie i poza sądem.

§ 2. Prawo członka zarządu do reprezentowania spółki rozciąga się na wszystkie czynności sądowe i pozasądowe, związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa handlowego, nie wyłączając zbywania i obciążania nieruchomości, ustanawiania i odwoływania prokury.

§ 3. Prawa reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.

Art. 199. § 1. Jeżeli zarząd spółki jest wieloosobowy, sposób reprezentowania reguluje umowa spółki. Jeżeli umowa spółki nie zawiera żadnych w tym względzie postanowień, do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo też jednego członka zarządu łącznie z prokurentem.

§ 2. Oświadczenia, zwrócone do spółki, tudzież doręczenia pism mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta.

§ 3. Przepisy artykułu niniejszego nie wyłączają ustanowienia prokury jednoosobowej lub łącznej i nie ograniczają praw prokurentów, wypływających z przepisów o prokurze.

Art. 200. Wobec spółki członkowie zarządu podlegają ograniczeniom, ustanowionym w dziale niniejszym, w umowie spółki oraz, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, w uchwałach spólników.

Art. 201. § 1. Jeżeli zarząd jest wieloosobowy, a umowa spółki nie stanowi inaczej, w stosunku członków zarządu spółki między sobą obowiązują przepisy następujące.

§ 2. Każdy członek zarządu ma prawo i obowiązek prowadzenia spraw spółki.

§ 3. Każdy członek zarządu może prowadzić bez uprzedniej uchwały zarządu sprawy, nieprzekraczające zakresu zwykłych czynności spółki.

§ 4. Jeżeli jednak przed załatwieniem takiej sprawy choćby jeden z pozostałych członków zarządu sprzeciwi się jej przeprowadzeniu lub jeżeli sprawa przekracza zakres zwykłych czynności spółki, potrzeba uprzedniej uchwały zarządu.

§ 5. Uchwały zarządu zapadają bezwzględną większością głosów obecnych.

§ 6. Ustanowienie prokury wymaga zgody wszystkich członków zarządu, odwołać zaś prokurę może każdy członek zarządu.

Art. 202. W razie sprzeczności interesów spółki z osobistemi interesami członka zarządu, jego małżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia, powinien członek zarządu wstrzymać się od udziału w rozstrzyganiu takich spraw.

Art. 203. W umowach pomiędzy spółką a członkami zarządu tudzież w sporach z nimi reprezentuje spółkę rada nadzorcza lub pełnomocnicy, powołani uchwałą spólników.

Art. 204. § 1. Członek zarządu nie może bez zezwolenia spółki zajmować się interesami konkurencyjnemi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako spólnik jawny lub członek władz.

§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, zezwolenia udziela organ, powołany do ustanowienia zarządu.

Oddział 2. Nadzór.

Art. 205. Prawo kontroli służy każdemu spólnikowi. W tym celu spólnik może każdego czasu przeglądać księgi i dokumenty spółki, sporządzać bilans dla swego użytku i żądać wyjaśnień od zarządu.

Art. 206. § 1. Umowa spółki może ustanowić radę nadzorczą lub komisję rewizyjną albo obie te władze.

§ 2. W spółkach, w których kapitał zakładowy przewyższa kwotę 250.000 złotych, a spólników jest więcej niż pięćdziesięciu, powinna być ustanowiona rada nadzorcza lub komisja rewizyjna.

§ 3. W przypadku ustanowienia rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej umowa spółki może wyłączyć indywidualną kontrolę spólników.

Art. 207. Członkowie zarządu, likwidatorzy i pracownicy spółki nie mogą być jednocześnie członkami rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.

Art. 208. § 1. Rada nadzorcza składa się przynajmniej z trzech członków, wybieranych uchwałą spólników.

§ 2. Umowa spółki może ustanowić inny sposób powoływania członków rady nadzorczej.

Art. 209. § 1. Radę nadzorczą powołuje się na jeden rok, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

§ 2. Członkowie rady nadzorczej mogą być odwołani każdej chwili.

Art. 210. Komisja rewizyjna składa się przynajmniej z trzech członków, powoływanych i odwoływanych według tych samych zasad, co członkowie rady nadzorczej.

Art. 211. Mandaty członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej wygasają z dniem odbycia zgromadzenia spólników, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Art. 212. § 1. Rada nadzorcza obowiązana jest wykonywać stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich gałęziach przedsiębiorstwa.

§ 2. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat, zarówno co do zgodności z księgami

i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, badanie sprawozdania zarządu, tudzież wniosków zarządu co do podziału zysków i pokrycia strat oraz składanie zgromadzeniu spólników dorocznego sprawozdania piśmiennego z wyników powyższego badania.

§ 3. W celu wykonania powyższych czynności rada nadzorcza może przeglądać każdy dział czynności spółki, żądać od zarządu i pracowników spółki sprawozdań i wyjaśnień, dokonywać rewizji majątku tudzież sprawdzać księgi i dokumenty.

§ 4. Każdy członek rady nadzorczej może wykonywać prawo nadzoru zosobna, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

Art. 213. Umowa spółki może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności postanowić, że zarząd jest obowiązany zasięgać zezwolenia rady nadzorczej przed dokonaniem pewnych w umowie spółki oznaczonych czynności, oraz przekazać radzie nadzorczej prawo zawieszania w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków zarządu.

Art. 214. § 1. Do kompetencji komisji rewizyjnej należy badanie bilansu, rachunku zysków i strat, sprawozdania i wniosków zarządu co do podziału zysków lub pokrycia strat trybem i w zakresie, przewidzianym dla wykonywania powyższych czynności przez radę nadzorczą.

§ 2. Komisja rewizyjna powinna z wyników swego badania złożyć zgromadzeniu spólników szczegółowe piśmienne sprawozdanie.

§ 3. W spółce, nie mającej rady nadzorczej, umowa spółki może rozszerzyć obowiązki komisji rewizyjnej, a nawet poruczyć jej stały nadzór nad działalnością spółki.

Art. 215. § 1. Uchwały rady nadzorczej i komisji rewizyjnej mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, chyba że umowa spółki stanowi inaczej.

§ 2. Z posiedzeń należy spisywać protokóły.

§ 3. W braku odpowiednich postanowień umowy zgromadzenie spólników może uchwalić dla rady nadzorczej i komisji rewizyjnej regulamin, określający ich organizację i sposób wykonywania czynności.

Art. 216. Sąd rejestrowy na żądanie spólnika lub spólników, przedstawiających przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego, może po zawezwaniu zarządu spółki do złożenia oświadczenia wyznaczyć biegłych rewidentów z pośród osób, wskazanych przez właściwe izby przemysłowo-handlowe, celem zbadania rachunkowości oraz działalności spółki.

Art. 217. Członkowie władz spółki obowiązani są udzielić rewidentom żądanych wyjaśnień oraz zezwolić im na przeglądanie ksiąg i dokumentów spółki, badanie kasy, zapasu towarów i papierów wartościowych tudzież udzielić potrzebnej pomocy.

Art. 218. Rewidenci złożą sprawozdanie swoje sądowi rejestrowemu, który prześle je w odpisie żądającym rewizji, zarządowi i radzie nadzorczej lub komisji rewizyjnej. Sprawozdanie to powinno być odczytane w całości na najbliższem zgromadzeniu spólników.

Art. 219. § 1. Wynagrodzenie biegłych rewidentów oznacza sąd rejestrowy.

§ 2. Koszty rewizji ponoszą żądający.

§ 3. Jeżeli rewizja wykaże nadużycia, szkodliwe dla spółki działanie lub rażące pogwałcenie prawa albo umowy spółki, wówczas żądający rewizji mają prawo żądać od spółki zwrotu kosztów rewizji.

Oddział 3. Zgromadzenie spólników.

Art. 220. Uchwały spólników zapadają na zgromadzeniu spólników. Bez odbycia zgromadzenia mogą być powzięte uchwały, jeżeli wszyscy spólnicy wyrażą na piśmie zgodę na postanowienie, które ma być powzięte, albo na piśmienne głosowanie.

Art. 221. Uchwały spólników oprócz innych spraw, wymienionych w dziale niniejszym lub w umowie spółki, wymagają:

1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły i kwitowanie władz spółki z wykonania przez nie obowiązków;

2) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;

3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa oraz ustanowienie na niem prawa użytkowania;

4) nabycie i zbycie nieruchomości, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej;

5) zwrot dopłat.

Art. 222. Umowy o nabycie dla spółki nieruchomości lub urządzeń, służących do trwałego użytku, za cenę, przewyższającą jedną piątą część kapitału zakładowego, nie niższą jednak od pięciu tysięcy złotych, zawarte przed upływem dwóch lat od zarejestrowania spółki, wymagają uchwały spólników, chyba że umowy te były przewidziane w umowie spółki.

Art. 223. § 1. Zwyczajne zgromadzenie powinno odbyć się w ciągu czterech miesięcy po upływie każdego roku obrotowego.

§ 2. Przedmiotem jego powinno być:

1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;

2) powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu strat, jeżeli umowa spółki przekazuje sprawy te zgromadzeniu spólników;

3) udzielenie władzom spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków.

§ 3. W sprawach powyższych piśmienne głosowanie jest wyłączone.

§ 4. Przedmiotem zwyczajnego zgromadzenia mogą być także inne sprawy.

Art. 224. Nadzwyczajne zgromadzenie zwołuje się w przypadkach, oznaczonych w dziale niniejszym lub w umowie spółki, nadto, gdy organa lub osoby, uprawnione do zwoływania zgromadzeń, uznają to za wskazane.

Art. 225. Zgromadzenia spólników odbywają się w miejscu siedziby spółki, jeżeli umowa spółki nie wskazuje innych miejsc w granicach Państwa.

Art. 226. § 1. Zgromadzenie spólników zwołuje zarząd.

§ 2. Rada nadzorcza jak również komisja rewizyjna mają prawo zwoływania zwyczajnego zgromadzenia, jeżeli zarząd nie zwoła tegoż w czasie, ustalonym w dziale niniejszym lub w umowie spółki, oraz nadzwyczajnego zgromadzenia, ilekroć zwołanie tegoż uznają za wskazane, a zarząd nie zwoła zgromadzenia w ciągu dwóch tygodni od zgłoszenia odpowiedniego żądania przez radę nadzorczą lub komisję rewizyjną.

§ 3. Umowa spółki może ponadto przyznać takie uprawnienie innym osobom.

Art. 227. § 1. Spólnik lub spólnicy, przedstawiający przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału zakładowego, mogą domagać się zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia, jak również umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego zgromadzenia. Żądanie takie należy zgłosić piśmiennie na ręce zarządu.

§ 2. Umowa spółki może przyznać powyższe prawa spólnikom, przedstawiającym mniej niż jedną dziesiątą część kapitału zakładowego.

Art. 228. § 1. Jeżeli w ciągu dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania zarządowi nadzwyczajne zgromadzenie nie będzie zwołane, sąd rejestrowy może po zawezwaniu zarządu do złożenia oświadczenia upoważnić do zwołania nadzwyczajnego zgromadzenia spólników, występujących z tem żądaniem. Sąd wyznaczy przewodniczącego tego zgromadzenia.

§ 2. Zgromadzenie to poweźmie uchwałę, czy koszty zwołania i odbycia zgromadzenia ponieść ma spółka.

§ 3. W zawiadomieniach o zwołaniu zgromadzenia należy powołać się na postanowienie sądu rejestrowego.

Art. 229. § 1. Zgromadzenie spólników zwołuje się zapomocą listów poleconych, wysłanych przynajmniej na dwa tygodnie przed terminem zgromadzenia.

§ 2. W zaproszeniu należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce zebrania tudzież szczegółowy porządek obrad. W przypadku zamierzonej zmiany umowy spółki należy wskazać treść zamierzonych zmian.

Art. 230. § 1. W przedmiotach, nieobjętych porządkiem obrad, uchwały powziąć nie można, chyba że cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie podniósł sprzeciwu co do powzięcia uchwały.

§ 2. Wniosek o zwołanie nadzwyczajnego zgromadzenia oraz wnioski o charakterze porządkowym mogą być uchwalone, chociaż nie były umieszczone na porządku obrad.

Art. 231. Jeżeli cały kapitał zakładowy jest reprezentowany na zgromadzeniu, może ono powziąć uchwały i bez formalnego zwołania, jeżeli nikt z obecnych nie wniesie sprzeciwu ani co do odbycia zgromadzenia, ani co do postawienia poszczególnych spraw na porządku obrad.

Art. 232. Jeżeli przepisy działu niniejszego lub umowa spółki nie stanowią inaczej, zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na niem udziałów.

Art. 233. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, na każde pełne sto złotych udziału przypada jeden głos. Każdy jednak spólnik musi posiadać przynajmniej jeden głos.

Art. 234. § 1. Jeżeli umowa spółki nie zawiera ograniczeń, spólnicy mogą uczestniczyć w zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu przez pełnomocników.

§ 2. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do protokółu.

Art. 235. Spólnicy nie mogą ani osobiście, ani przez pełnomocników, ani jako pełnomocnicy innych osób głosować przy powzięciu uchwał, dotyczących ich odpowiedzialności wobec spółki z jakiegokolwiek tytułu, przyznania im wynagrodzenia, tudzież umów i sporów pomiędzy nimi a spółką.

Art. 236. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, jeżeli przepisy działu niniejszego lub umowa spółki nie stanowią inaczej.

Art. 237. § 1. Uchwały co do zmiany umowy spółki, nie wyłączając zmiany przedmiotu przedsiębiorstwa, w sprawie połączenia spółek, rozwiązania spółki i zbycia przedsiębiorstwa zapadają większością dwóch trzecich głosów oddanych. Umowa może ustanowić surowsze warunki powzięcia tych uchwał.

§ 2. W przypadku, przewidzianym w art. 253, do uchwały o rozwiązaniu spółki wystarczy bezwzględna większość głosów oddanych, jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej.

§ 3. Uchwały co do zmian umowy spółki, zwiększających świadczenia spólników lub uszczuplających prawa, przyznane osobiście poszczególnym spólnikom, wymagają zgody wszystkich spólników, których dotyczą.

Art. 238. Głosowanie jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o usunięcie członków władz spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobistych. Pozatem należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z obecnych.

Art. 239. § 1. Uchwały zgromadzenia powinny być wpisane do księgi protokółów i podpisane przez obecnych lub przynajmniej przez przewodniczącego i osobę prowadzącą protokół. Jeżeli protokół sporządza notarjusz, zarząd wniesie odpis protokółu do księgi protokółów.

§ 2. W protokóle należy stwierdzić prawidłowość zwołania zgromadzenia, jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, ilość głosów, oddanych za każdą uchwałą, i zgłoszone

sprzeciwy. Do protokółu należy dołączyć odpowiednie dokumenty, jako to dowody zwołania zgromadzenia i listę obecności z podpisami uczestników zgromadzenia.

§ 3. Uchwały piśmienne, powzięte według art. 220, zarząd wpisze do księgi protokółów.

§ 4. Spólnicy mogą przeglądać księgę protokółów, mogą także żądać wydania poświadczonych przez zarząd odpisów uchwał.

Art. 240. § 1. Uchwała spólników, powzięta wbrew przepisom prawa lub postanowieniom umowy spółki, może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o unieważnienie uchwały.

§ 2. Uchwała spólników może być zaskarżona nawet w przypadku zgodności uchwały z przepisami prawa i postanowieniami umowy spółki, jeżeli uchwała ta wbrew dobrym obyczajom kupieckim godzi w interesy spółki lub ma na celu pokrzywdzenie spólnika.

§ 3. Prawo do wytoczenia powództwa służy:

1) zarządowi spółki, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom;

2) każdemu spólnikowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokółowania sprzeciwu;

3) spólnikowi bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu;

4) innym spólnikom, którzy nie byli obecni na zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia lub też powzięcia uchwał w przedmiotach, nieobjętych porządkiem obrad;

5) w przypadku piśmiennego głosowania spólnikowi, którego przy głosowaniu pominięto, lub który nie zgodził się na głosowanie piśmienne, albo też, który głosował przeciwko uchwale i po otrzymaniu wiadomości o uchwale w ciągu dwóch tygodni zgłosił sprzeciw.

Art. 241. Pozew o unieważnienie należy wnieść w ciągu miesiąca od otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w ciągu roku od daty powzięcia uchwały.

Art. 242. W sporach, dotyczących unieważnienia uchwał spólników, pozwaną spółkę reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały spólników nie został ustanowiony w tym celu osobny pełnomocnik. Jeżeli zarząd nie może działać za spółkę, a brak uchwały spólników o ustanowieniu osobnego pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia powództwa wyznaczy przed wniesieniem lub po wniesieniu pozwu kuratora do działania za spółkę.

Art. 243. § 1. Wyrok, uchylający uchwałę, ma moc obowiązującą w stosunkach między spółką a wszystkimi spólnikami.

§ 2. W przypadkach, w których ważność czynności, dokonanej przez zarząd lub likwidatorów, jest zależna od uchwały zgromadzenia spólników, unieważnienie takiej uchwały nie ma skutku wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze.

Rozdział IV.

Rachunkowość spółki.

Art. 244. Członkowie zarządu odpowiadają za należyte prowadzenie księgowości spółki.

Art. 245. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, rokiem obrotowym spółki jest rok kalendarzowy.

Art. 246. § 1. Zarząd obowiązany jest w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku obrotowego sporządzić i udostępnić spólnikom oraz złożyć organom nadzorczym bilans na ostatni dzień roku obrotowego (dzień bilansowy), rachunek zysków i strat za rok ubiegły oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności spółki w tym okresie.

§ 2. Dokumenty te powinny być podpisane przez wszystkich członków zarządu. Odmowa podpisu powinna być umotywowana.

§ 3. Jeżeli spółka rozpoczęła działalność w drugiej połowie roku obrotowego, można rachunki i sprawozdania za ten okres czasu połączyć z rachunkami za rok następny.

Art. 247. Przy sporządzaniu bilansu należy stosować następujące zasady:

1) kapitał zakładowy i wszelkiego rodzaju fundusze zapasowe i rezerwowe umieszcza się w pasywach;

2) koszty organizacji i administracji nie mogą być umieszczane w aktywach;

3) zysk lub stratę wykazuje się w bilansie jako osobną pozycję;

4) roszczenia o dopłaty mają być wstawiane do aktywów dopiero po powzięciu uchwały spólników, zarządzającej dopłaty, a jednocześnie równa suma powinna być wstawiana do pasywów; sumy te powinny być umieszczane w osobnych pozycjach zarówno w aktywach, jak i w pasywach;

5) dopłaty wykazuje się w pasywach dopóty, dopóki nie będą użyte w sposób, uzasadniający ich odpisanie;

6) poręczenia (gwarancje), zastawy i kaucje wykazuje się w dodatku do bilansu, przyczem podaje się ogólną sumę każdego rodzaju;

7) w bilansach odrębnie wykazuje się środki płynne, zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe.

Art. 248. § 1. Grunty, budynki, maszyny, środki transportowe, narzędzia pracy, ruchomości, prawa, koncesje, patenty, licencje i inne inwestycje, przeznaczone do stałego użytku, powinny być przyjęte do bilansu według ceny nabycia lub wytworzenia.

§ 2. Corocznie należy czynić odpisy na umorzenie, które odpowiadać będą zmniejszonej wartości inwestycyj wskutek zużycia, istnienia praw osób trzecich, upływu czasu i t. p.

§ 3. Przyrost wartości majątku, wymienionego w § 1, może być ujawniony w bilansie jedynie w razie ustalenia nowego szacunku przez komisję szacunkową, której skład i sposób działania określi rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 249. Surowce, zapasy towarów i inne wartości, stanowiące przedmiot obrotu spółki, powinny być przyjęte do bilansu według wartości rzeczywistej, co najwyżej jednak w wysokości kosztów własnych, a gdyby koszty te były wyższe od ceny rynkowej w dniu bilansowym, — nie powyżej ceny rynkowej.

Art. 250. § 1. Papiery wartościowe i waluty obce, notowane na giełdzie, powinny być przyjęte do bilansu według ceny nabycia; jeżeli cena ta jest wyższa od przeciętnego kursu giełdowego z ostatniego miesiąca przed dniem bilansowym — według tego kursu giełdowego.

§ 2. Papiery wartościowe i waluty obce, nienotowane na giełdzie, wolno przyjąć do bilansu co najwyżej według ceny nabycia.

Art. 251. Wierzytelności i zobowiązania w obcych walutach należy przeliczyć według przeciętnego kursu giełdowego dla obcej waluty z ostatniego miesiąca przed dniem bilansowym.

Art. 252. § 1. W ciągu dwóch tygodni po zatwierdzeniu przez zgromadzenie spólników zarząd złoży sądowi rejestrowemu oraz Ministerstwu Przemysłu i Handlu bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdania oraz odpis uchwały zgromadzenia spólników.

§ 2. Zarząd spółki, której kapitał zakładowy przewyższa kwotę 250.000 złotych, ogłosi w terminie, wskazanym w paragrafie poprzedzającym, bilans oraz rachunek zysków i strat w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółki.

Art. 253. Jeżeli bilans, sporządzony przez zarząd, wykaże straty, przewyższające sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz połowę kapitału zakładowego, wówczas zarząd obowiązany jest bezzwłocznie zwołać zgromadzenie spólników celem powzięcia uchwały co do dalszego istnienia spółki.

Rozdział V.

Zmiana umowy spółki.

Art. 254. § 1. Każda zmiana umowy spółki wymaga do swej ważności uchwały spólników.

§ 2. Uchwała powinna być zaprotokółowana przez notarjusza pod rygorem nieważności.

§ 3. Zmianę umowy spółki zgłosi zarząd do rejestru handlowego.

§ 4. Równocześnie z wpisem o zmianie umowy należy wpisać do rejestru zmiany danych, wymienionych w art. 166.

§ 5. Przed zarejestrowaniem zmiana umowy nie ma skutków prawnych.

§ 6. Do zarejestrowania zmian umowy spółki stosuje się odpowiednio przepisy art. 170 i 173.

Art. 255. § 1. Jeżeli podwyższenie kapitału zakładowego następuje nie na mocy dotychczasowych postanowień umowy spółki, może ono nastąpić jedynie przez zmianę umowy spółki.

§ 2. W braku odmiennych postanowień umowy spółki lub uchwały o podwyższeniu dotychczasowi spólnicy mają prawo pierwszeństwa do objęcia podwyższonego kapitału w stosunku do swych dotychczasowych udziałów. Prawo pierwszeństwa należy wykonać w ciągu miesiąca od wezwania do jego uskutecznienia. Wezwania te zarząd roześle spólnikom jednocześnie.

Art. 256. Oświadczenie nowego spólnika powinno zawierać przystąpienie do spółki na zasadzie umowy spółki oraz objęcie udziału w oznaczonej wysokości. Oświadczenie takie wymaga formy aktu notarjalnego pod rygorem nieważności.

Art. 257. Przepisy działu niniejszego o wysokości udziału, o pełnej wpłacie na poczet kapitału zakładowego oraz o wkładach niepieniężnych stosuje się odpowiednio przy podwyższeniu kapitału zakładowego.

Art. 258. § 1. Podwyższenie kapitału zakładowego zgłosi zarząd celem wpisania do rejestru handlowego.

§ 2. Do zgłoszenia należy dołączyć:

1) uchwałę o podwyższeniu kapitału zakładowego;

2) oświadczenia o objęciu podwyższonego kapitału zakładowego;

3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że wpłaty na podwyższony kapitał zostały dokonane i że przejście wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego jest zapewnione.

Art. 259. § 1. Uchwała o obniżeniu kapitału zakładowego powinna określać kwotę, o którą kapitał zakładowy ma być obniżony, tudzież sposób obniżenia.

§ 2. Przepisy działu niniejszego o najniższej wysokości kapitału zakładowego tudzież udziału muszą być zachowane także przy obniżeniu kapitału zakładowego.

Art. 260. § 1. O uchwalonem obniżeniu kapitału zakładowego zarząd ogłosi trzykrotnie w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółki, z wezwaniem wierzycieli spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia. Ogłoszenia nie mogą być czynione w odstępach czasu dłuższych niż miesięczne, ani krótszych niż dwutygodniowe. Wierzyciele, którzy w powyższym terminie zgłosili sprzeciw, powinni być przez spółkę zaspokojeni lub zabezpieczeni. Wierzycieli, którzy sprzeciwu nie zgłosili, uważa się za zgadzających się na obniżenie kapitału zakładowego.

§ 2. Przepisów paragrafu poprzedzającego nie stosuje się, jeżeli skutkiem obniżenia kapitału zakładowego nie zwraca się spólnikom wpłat, dokonanych na kapitał zakładowy, a jednocześnie z obniżeniem kapitału zakładowego następuje jego podwyższenie przynajmniej do pierwotnej wysokości przez podwyższenie udziałów istniejących lub ustanowienie nowych.

Art. 261. § 1. Obniżenie kapitału zakładowego zgłosi zarząd celem wpisania do rejestru handlowego.

§ 2. Do zgłoszenia należy dołączyć:

1) uchwałę o obniżeniu kapitału zakładowego;
2) dowody należytego wezwania wierzycieli;
3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, stwierdzające, że wierzyciele, którzy zgłosili sprzeciw w określonym w artykule poprzedzającym trzymiesięcznym terminie, zostali zaspokojeni lub zabezpieczeni.

§ 3. Przepisów punktów 2 i 3 § 2 nie stosuje się w przypadku, przewidzianym w § 2 artykułu poprzedzającego.

Rozdział VI.

Rozwiązanie i likwidacja spółki.

Art. 262. Rozwiązanie spółki powodują:

1) przyczyny, przewidziane w umowie spółki;
2) stwierdzona protokółem notarjalnym pod rygorem nieważności uchwała spólników o rozwiązaniu spółki lub o przeniesieniu siedziby spółki zagranicę;
3) ogłoszenie upadłości spółki;
4) inne przyczyny, przewidziane w dziale niniejszym.

Art. 263. Poza przypadkami, wskazanemi w art. 173, sąd może wyrokiem orzec rozwiązanie spółki:

1) na żądanie spólnika lub członka władz spółki, jeżeli osiągnięcie celu spółki stanie się niemożliwe albo jeżeli zajdą inne ważne przyczyny, wywołane stosunkami spółki;
2) na żądanie Prokuratorji Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej, jeżeli działalność spółki, naruszając prawo, zagraża interesowi Państwa.

Art. 264. § 1. Rozwiązanie spółki następuje po przeprowadzeniu likwidacji.

§ 2. Do tej chwili zgoda wszystkich spólników na utrzymanie spółki może zapobiec rozwiązaniu, chyba że rozwiązanie nastąpiło na żądanie nie będącego spólnikiem członka władz spółki lub na żądanie Prokuratorji Generalnej albo wreszcie z urzędu (art. 173).

Art. 265. § 1. W czasie likwidacji spółka zachowuje osobowość prawną.

§ 2. Likwidację prowadzi się pod firmą spółki z dodatkiem „w likwidacji".

§ 3. Do spółki w okresie likwidacji stosuje się przepisy o władzach spółki, prawach i obowiązkach spólników, jako też inne przepisy działu niniejszego, o ile co innego nie wynika z przepisów rozdziału niniejszego lub celu likwidacji.

§ 4. W toku likwidacji nie można spólnikom wypłacać zysków przed spłaceniem wszystkich zobowiązań.

§ 5. W toku likwidacji dopłaty mogą być uchwalane tylko za zgodą wszystkich spólników.

Art. 266. § 1. Likwidatorami są członkowie zarządu, jeżeli umowa spółki lub uchwała spólników nie zawiera co do ustanowienia likwidatorów postanowień odmiennych.

§ 2. Jeżeli umowa spółki nie stanowi inaczej, likwidatorzy mogą być odwołani na mocy uchwały spólników.

§ 3. W przypadkach, gdy o rozwiązaniu spółki orzeka sąd, sąd ten może zarazem ustanowić likwidatorów.

§ 4. Z ważnych powodów na wniosek osób interesowanych sąd może odwołać likwidatorów i mianować innych. Likwidatorów, ustanowionych przez sąd, tylko sąd może odwołać.

§ 5. Sąd, który mianował likwidatorów, określa wysokość ich wynagrodzenia.

Art. 267. § 1. Likwidatorzy zgłoszą celem wpisania do rejestru handlowego: otwarcie likwidacji, imiona i nazwiska likwidatorów, sposób reprezentowania spółki przez likwidatorów i wszelkie w tym względzie zmiany, nawet gdyby nie nastąpiła żadna zmiana w dotychczasowej reprezentacji spółki.

§ 2. Do zgłoszenia dołączyć należy skreślone wobec sądu albo uwierzytelnione notarjalnie wzory podpisów likwidatorów.

§ 3. Wpis likwidatorów, przez sąd ustanowionych, i wykreślenie likwidatorów, przez sąd odwołanych, następuje z urzędu.

§ 4. W przypadku uchylenia likwidacji likwidatorzy powinni tę okoliczność zgłosić celem wpisania do rejestru handlowego.

Art. 268. O otwarciu likwidacji likwidatorzy ogłoszą trzykrotnie w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółki, i przez te same ogłoszenia wezwą wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w ciągu trzech miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia. Ogłoszenia nie mogą być czynione w odstępach czasu dłuższych niż miesięczne, ani krótszych niż dwutygodniowe.

Art. 269. Likwidatorzy co do swych uprawnień i obowiązków podlegają przepisom działu niniejszego, przewidzianym dla zarządu spółki.

Art. 270. § 1. Likwidatorzy sporządzą bilans otwarcia likwidacji. Bilans ten likwidatorzy złożą zgromadzeniu spólników do zatwierdzenia. Do bilansu tego stosuje się przepis art. 252 § 1.

§ 2. Likwidatorzy powinni po upływie każdego roku składać spólnikom sprawozdanie i bilans za okres ubiegły.

§ 3. Do bilansu likwidacyjnego należy przyjąć wszystkie przedmioty według ich wartości zbywczej.

Art. 271. § 1. Likwidatorzy zakończą interesy bieżące spółki, ściągną wierzytelności, wypełnią zobowiązania i spieniężą majątek spółki. Nowe interesy mogą zawierać tylko wówczas, gdy to jest potrzebne do ukończenia dawnych. Nieruchomości zbywane będą przez publiczną licytację, a z wolnej ręki jedynie z mocy uchwały spólników i po cenie nie niższej od uchwalonej przez spólników.

§ 2. W stosunku wewnętrznym likwidatorzy są obowiązani stosować się do uchwał spólników. Likwidatorzy, ustanowieni przez sąd, obowiązani są stosować się do jednomyślnych uchwał, powziętych przez spólników oraz przez te osoby interesowane, które spowodowały ich ustanowienie.

Art. 272. § 1. W granicach zakresu działania, wskazanego w § 1 artykułu poprzedzającego, likwidatorzy mają prawo reprezentowania spółki.

§ 2. Ograniczenia tego zakresu działania likwidatorów nie mają skutku prawnego wobec osób trzecich.

§ 3. Wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze, uważa się czynności, przedsięwzięte przez likwidatorów, za czynności likwidacyjne.

Art. 273. W czasie likwidacji prokura nie może być ustanowiona. Prokura przedtem ustanowiona wygasa.

Art. 274. Sumy, potrzebne do zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli, znanych spółce, którzy się nie zgłosili lub których wierzytelności nie są jeszcze płatne albo są sporne, należy złożyć do depozytu sądowego.

Art. 275. § 1. Podział pomiędzy spólników majątku, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli, nie może nastąpić przed upływem sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji i wezwaniu wierzycieli.

§ 2. Majątek ten dzieli się między spólników w stosunku do ich udziałów.

§ 3. Umowa spółki może wskazać inne zasady podziału majątku.

Art. 276. § 1. Wierzyciele spółki, którzy roszczeń swych nie zgłosili we właściwym terminie, ani nie byli spółce znani, mogą żądać zaspokojenia swych należności z majątku spółki jeszcze niepodzielonego.

§ 2. Spólnicy, którzy po upływie terminu sześciomiesięcznego, przewidzianego w § 1 artykułu poprzedzającego, otrzymali w dobrej wierze przypadającą na nich część majątku spółki, nie są obowiązani do jej zwrotu celem pokrycia należności wierzycieli.

Art. 277. § 1. Po ukończeniu likwidacji i po zatwierdzeniu przez zgromadzenie spólników ostatecznych rachunków likwidatorzy ogłoszą sprawozdanie likwidacyjne i złożą je sądowi rejestrowemu z jednoczesnem zgłoszeniem wniosku o wykreślenie spółki z rejestru handlowego.

§ 2. Księgi i dokumenty spółki rozwiązanej będą oddane na przechowanie osobie, wskazanej umową spółki lub uchwałą spólników. W braku takiej wskazówki przechowawcę wyznaczy sąd rejestrowy.

§ 3. Z upoważnienia sądu rejestrowego spólnicy i osoby interesowane mogą przeglądać księgi i dokumenty.

Art. 278. § 1. W przypadku upadłości spółki rozwiązanie następuje dopiero po ukończeniu postępowania upadłościowego.

§ 2. Nie rozwiązuje się jednak spółka, gdy postępowanie kończy się układem lub zostaje z innych przyczyn uchylone lub umorzone.

Art. 279. O rozwiązaniu spółki likwidatorzy lub zarządca masy upadłości zawiadomią Ministerstwo Przemysłu i Handlu, przesyłając równocześnie odpis sprawozdania likwidacyjnego.

Rozdział VII.

Wyłączenie spólnika.

Art. 280. § 1. Z ważnych przyczyn, dotyczących poszczególnych spólników, sąd może orzec ich wyłączenie na żądanie wszystkich pozostałych spólników, byleby udziały spólników, żądających wyłączenia, przedstawiały więcej niż połowę kapitału zakładowego.

§ 2. Umowa spółki może przyznać prawo wystąpienia z powództwem także mniejszej liczbie spólników, byleby ich udziały przedstawiały więcej niż połowę kapitału zakładowego. W tym przypadku powinni być zapozwani wszyscy pozostali spólnicy.

§ 3. Udziały spólnika wyłączonego muszą być przejęte przez spólników lub osoby trzecie. Cenę przejęcia ustali sąd na podstawie rzeczywistej wartości w chwili doręczenia pozwu.

Art. 281. § 1. Sąd, orzekając o wyłączeniu, oznaczy termin, w ciągu którego ma być spólnikowi wyłączonemu zapłacona cena przejęcia wraz z odsetkami od dnia doręczenia pozwu. Jeżeli w ciągu tego czasu cena nie zostanie zapłacona, ani też zgodnie z przepisami kodeksu zobowiązań złożona do depozytu sądowego, orzeczenie o wyłączeniu staje się bezskuteczne.

§ 2. W przypadku, gdy orzeczenie o wyłączeniu z przyczyn, podanych w paragrafie poprzedzającym, stało się bezskuteczne, spólnik bezskutecznie wyłączony ma prawo żądać od pozywających naprawienia szkody.

Art. 282. § 1. Spólnika prawomocnie wyłączonego, którego udziały zostały w terminie zapłacone, uważa się za usuniętego ze spółki już od chwili doręczenia mu pozwu; nie wpływa to jednak na ważność czynności, w których brał w spółce udział po doręczeniu mu pozwu.

§ 2. Sąd może z ważnych powodów w celu zabezpieczenia powództwa zawiesić spólnika w wykonywaniu jego praw członkowskich w spółce.

Rozdział VIII.

Łączenie się spółek.

Art. 283. Połączenie spółek może być dokonane:

1) przez przeniesienie całego majątku spółki (przejętej) na inną (przejmującą) wzamian za udziały, które spółka przejmująca przyznaje spólnikom spółki przejętej;

2) przez zawiązanie nowej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością, na którą przechodzi majątek wszystkich łączących się spółek wzamian za udziały nowej spółki.

Art. 284. § 1. W przypadku łączenia się spółek przez przeniesienie całego majątku na inną spółkę zgromadzenie spólników każdej spółki powinno powziąć uchwałę, określającą warunki połączenia.

§ 2. W szczególności należy określić w uchwałach:

1) sumę, o jaką kapitał zakładowy spółki przejmującej zostaje powiększony wskutek połączenia;

2) wysokość i ilość udziałów, jakie spółka przejmująca przyznaje spólnikom spółki przejętej wzamian za jej majątek;

3) datę bilansów, na podstawie których połączenie ma być dokonane;

4) datę, od której nowe udziały mają uczestniczyć w zyskach;

5) termin, do którego połączenie ma być zgłoszone do zarejestrowania.

§ 3. Połączenie może być przeprowadzone bez podwyższenia kapitału zakładowego, jeżeli spółka przejmująca ma w swem ręku udziały spółki przejmowanej albo swoje udziały, nabyte zgodnie z przepisami działu niniejszego. Celem przyznania udziałów spólnikom spółki przejmowanej spółka przejmująca może nabyć własne udziały w wysokości najwyżej jednej dziesiątej części kapitału zakładowego.

Art. 285. § 1. Połączenie spółek zgłosi zarząd celem wpisania do rejestru handlowego każdej z łączących się spółek.

§ 2. Wykreślenie spółki przejętej z rejestru może nastąpić dopiero z chwilą zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego spółki przejmującej, jeżeli takie podwyższenie ma nastąpić.

§ 3. Z chwilą wykreślenia spółki przejętej spółka przejmująca wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejętej.

§ 4. Przepisanie praw hipotecznych spółki przejętej na spółkę przejmującą odbywa się na jednostronny wniosek zarządu spółki przejmującej.

Art. 286. Zarząd spółki przejmującej powinien w terminie przez się obranym ogłosić trzykrotnie zamiar złączenia majątków spółek połączonych w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń łączących się spółek.

Art. 287. § 1. Majątek każdej z połączonych spółek powinien być zarządzany przez spółkę przejmującą oddzielnie aż do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli, których wierzytelności powstały przed połączeniem, a którzy zażądali na piśmie zapłaty przed upływem sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia o zamiarze połączenia majątków.

§ 2. Za prowadzenie oddzielnego zarządu członkowie władz spółki przejmującej odpowiadają osobiście i solidarnie.

Art. 288. W okresie odrębnego zarządzania majątkami spółek wierzycielom każdej spółki służy pierwszeństwo do zaspokojenia z majątku swej pierwotnej dłużniczki przed wierzycielami drugiej spółki.

Art. 289. § 1. W przypadku łączenia się spółek przez zawiązanie nowej spółki spólnicy łączących się spółek zawrą umowę nowej spółki.

§ 2. Wpis do rejestru handlowego nowej spółki będzie dokonany równocześnie z wykreśleniem spółek przejętych na podstawie aktów organizacyjnych spółki przejmującej oraz uchwał spółek przejętych.

§ 3. Pozatem stosuje się wszystkie inne przepisy tego rozdziału o łączeniu się spółek sposobem, przewidzianym w art. 283 punkt 1.

Rozdział IX.

Odpowiedzialność cywilna i karna.

Art. 290. Jeżeli członkowie zarządu rozmyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którem mowa w art. 167 § 1 punkt 2 lub w art. 258 § 2 punkt 3, wówczas odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału zakładowego.

Art. 291. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki, przez niedopełnienie przepisów prawa rozmyślnie lub przez niedbalstwo wyrządzi spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

Art. 292. § 1. Członek władz spółki oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę, wyrządzoną przez działalność sprzeczną z prawem lub postanowieniami umowy spółki.

§ 2. Członek władz spółki oraz likwidator powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dokładać staranności sumiennego kupca i odpowiada wobec spółki za szkodę, spowodowaną brakiem takiej staranności.

Art. 293. Jeżeli szkodę, o której mowa w artykułach poprzedzających, wyrządziło kilka osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.

Art. 294. § 1. Jeżeli spółka nie wytoczy powództwa o odszkodowanie w ciągu roku od ujawnienia czynu, wyrządzającego szkodę, wówczas każdy spólnik może wnieść pozew o wypłatę odszkodowania spółce.

§ 2. Na żądanie pozwanego sąd może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie grożącej pozwanemu szkody. Wysokość i rodzaj kaucji oznaczy sąd według swego uznania. W razie niezłożenia kaucji w wyznaczonym przez sąd terminie pozew będzie odrzucony.

§ 3. Na kaucji służy pozwanemu pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami powoda.

§ 4. Jeżeli powództwo okaże się nieuzasadnione, a powód, wnosząc je, działał w złym zamiarze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa, obowiązany będzie naprawić szkodę, wyrządzoną pozwanemu.

Art. 295. W przypadku, gdy powództwo o odszkodowanie wytacza spólnik na zasadzie artykułu poprzedzającego, oraz w przypadku upadłości spółki osoby, zobowiązane do naprawienia szkody, nie mogą powoływać się na uchwałę spólników, udzielającą im pokwitowania, ani też na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.

Art. 296. § 1. Wierzytelności z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem lat pięciu.

§ 2. Termin ten liczy się od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie, zobowiązanej do odszkodowania.

§ 3. W każdym razie wierzytelność przedawnia się z upływem lat dwudziestu od dnia spełnienia czynu, wyrządzającego szkodę.

§ 4. Jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, wierzytelność ulega dwudziestoletniemu przedawnieniu, licząc od dnia popełnienia przestępstwa.

Art. 297. Powództwo o odszkodowanie przeciwko członkom władz spółki oraz likwidatorom wytoczyć należy wyłącznie według miejsca siedziby spółki.

Art. 298. § 1. Jeżeli egzekucja przeciwko spółce okaże się bezskuteczna, członkowie zarządu odpowiadają osobiście i solidarnie za jej zobowiązania.

§ 2. Członek zarządu może się uwolnić od powyższej odpowiedzialności, jeżeli wykaże, że we właściwym czasie zgłoszono upadłość lub wszczęto postępowanie, zapobiegające upadłości (postępowanie układowe), albo że niezgłoszenie upadłości oraz niewszczęcie postępowania zapobiegającego upadłości nastąpiło nie z jego winy albo wreszcie, że pomimo niezgłoszenia upadłości oraz niewszczęcia postępowania zapobiegającego upadłości wierzyciel nie poniósł szkody.

§ 3. Przepisy artykułu niniejszego nie naruszają przepisów, ustanawiających dalej idącą odpowiedzialność członków zarządu.

Art. 299. Przepisy artykułów poprzedzających nie naruszają praw spólników oraz osób trzecich do dochodzenia szkody, bezpośrednio im wyrządzonej.

Art. 300. § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki albo będąc członkiem władz spółki lub likwidatorem, działa na jej szkodę,

podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto osobę, wymienioną w § 1, nakłania do działania na szkodę spółki albo udziela jej pomocy do popełnienia tego przestępstwa.

Art. 301. Kto, będąc członkiem zarządu spółki lub likwidatorem, nie zgłasza upadłości spółki mimo powstania warunków, uzasadniających według przepisów upadłość spółki,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny albo obu karom łącznie.

Art. 302. § 1. Kto przy wykonywaniu obowiązków, wymienionych w dziale niniejszym, ogłasza dane nieprawdziwe albo przedstawia je władzom spółki, władzom państwowym lub osobie, powołanej do rewizji,

podlega karze więzienia do 2 lat lub grzywny albo obu karom łącznie.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze aresztu do roku lub grzywny.

Art. 303. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem, dopuszcza do nabycia przez spółkę własnych udziałów lub brania ich w zastaw,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 304. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem, dopuszcza do wydawania przez spółkę dokumentów na okaziciela lub dokumentów na zlecenie na udziały lub prawa do zysków w spółce,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny albo obu karom łącznie.

Art. 305. Sprawy o przestępstwa, wymienione w art. 300 — 304, należą do właściwości sądów okręgowych.

Art. 306. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu, wbrew obowiązkowi dopuszcza do tego, że zarząd:

1) nie składa sądowi rejestrowemu bilansu, rachunku zysków i strat, sprawozdania lub listy spólników;

2) nie ogłasza bilansu lub rachunku zysków i strat;

3) nie przesyła Ministerstwu Przemysłu i Handlu dokumentów i sprawozdań;

4) nie prowadzi księgi udziałów zgodnie z przepisami art. 188 § 1;

5) nie zwołuje zgromadzenia spólników;

6) odmawia wyjaśnień osobie, powołanej do rewizji, lub nie dopuszcza jej do pełnienia obowiązków,

podlega grzywnie do 3.000 złotych.

§ 2. Kto, będąc członkiem zarządu, dopuszcza do tego, że spółka przez czas dłuższy niż trzy miesiące wbrew prawu lub umowie pozostaje bez władzy nadzorczej w należytym składzie,

podlega grzywnie w tej samej wysokości.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do likwidatorów.

§ 4. Grzywnę nakłada sąd rejestrowy według zasad, wskazanych w art. 17.

DZIAŁ XII.

Spółka akcyjna.

Rozdział I.

Powstanie spółki.

Art. 307. § 1. Kapitał zakładowy (akcyjny) spółki akcyjnej dzieli się na akcje o równej wartości nominalnej.

§ 2. Akcjonarjusze są obowiązani jedynie do świadczeń, oznaczonych statutem.

§ 3. Akcjonarjusze nie odpowiadają osobiście za zobowiązania spółki.

Art. 308. Statut spółki akcyjnej powinien być sporządzony w formie aktu notarjalnego pod rygorem nieważności. Osoby, podpisujące statut, są założycielami spółki. Założycieli powinno być przynajmniej trzech, wyjąwszy gdy założycielem spółki jest Państwo lub związek samorządu terytorjalnego.

Art. 309. § 1. Statut spółki akcyjnej powinien określać:

1) firmę i siedzibę spółki;

2) przedmiot przedsiębiorstwa;

3) czas trwania spółki, jeżeli jest ograniczony;

4) wysokość kapitału akcyjnego, sposób jego zebrania, nominalną wartość akcyj i ich ilość ze

wskazaniem, czy akcje są imienne, czy na okaziciela;

5) ilość akcyj poszczególnych rodzajów i przywiązane do nich uprawnienia, jeżeli mają być wprowadzone akcje różnych rodzajów;

6) imiona i nazwiska (firmę) oraz adres (siedzibę) założycieli;

7) organizację władz zarządzających i nadzorczych.

§ 2. W statucie należy ponadto pod rygorem bezskuteczności wobec spółki pomieścić postanowienia, dotyczące:

1) ilości i rodzajów tytułów uczestnictwa w dochodach lub w podziale majątku spółki oraz przywiązanych do nich praw;

2) wszelkich związanych z akcjami obowiązków do świadczeń na rzecz spółki — poza obowiązkiem wpłacenia należności za akcje;

3) warunków i sposobu umorzenia akcyj.

Art. 310. § 1. Spółka akcyjna, której przedsiębiorstwo ma znaczenie państwowe lub charakter użyteczności publicznej, może być zawiązana jedynie za zezwoleniem Ministra Przemysłu i Handlu, który zatwierdza statut, odpowiadający przepisom prawa, i wszelkie zmiany statutu. Statuty spółek akcyjnych, zajmujących się czynnościami bankowemi i ubezpieczeniowemi, i ich zmiany zatwierdzają Ministrowie Skarbu oraz Przemysłu i Handlu.

§ 2. Rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu w porozumieniu z Ministrem Sprawiedliwości, wyszczególni rodzaje przedsiębiorstw, które mają znaczenie państwowe lub charakter użyteczności publicznej.

§ 3. Zagraniczne spółki akcyjne mogą być dopuszczone do działalności na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej jedynie za zezwoleniem Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

§ 4. Warunki dopuszczenia zagranicznych spółek akcyjnych do działalności na obszarze Rzeczypospolitej Polskiej określi rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 311. § 1. Kapitał akcyjny spółki powinien wynosić przynajmniej dwieście pięćdziesiąt tysięcy złotych.

§ 2. Kapitał akcyjny może być pokryty albo gotowizną, albo wkładami niepieniężnemi, albo w jeden i drugi sposób łącznie.

§ 3. Akcje, które wydaje się za wkłady niepieniężne, powinny być pokryte w całości przed zarejestrowaniem spółki, akcje zaś, wydawane za gotowiznę, powinny być opłacone przynajmniej w jednej czwartej części ich wartości nominalnej.

§ 4. Akcje nie mogą być wydawane poniżej ich wartości nominalnej.

§ 5. Jeżeli akcje wydawane są po cenie wyższej od wartości nominalnej, nadwyżka musi być uiszczona w całości przed zarejestrowaniem spółki.

Art. 312. § 1. Jeżeli przewidziane są wkłady niepieniężne (aporty), nabycie przed zarejestrowaniem spółki przedmiotów i praw majątkowych albo wynagrodzenie za usługi, świadczone przy powstaniu spółki, natenczas założyciele powinni sporządzić piśmienne sprawozdanie, wymieniając szczegółowo:

1) przedmiot wkładów niepieniężnych, wnoszonych na pokrycie całego lub części kapitału akcyjnego, oraz ilość i rodzaj wydawanych wzamian za nie akcyj i innych tytułów uczestnictwa w dochodach lub w podziale majątku spółki;

2) przedmioty i prawa majątkowe, nabywane przed zarejestrowaniem spółki, oraz wysokość i sposób zapłaty;

3) usługi, świadczone przy powstaniu spółki, oraz wysokość i sposób wynagrodzenia;

4) osoby, które wnoszą wkłady niepieniężne, zbywają spółce przedmioty i prawa majątkowe lub otrzymują wynagrodzenie za usługi.

§ 2. W sprawozdaniu należy umotywować zamierzone tranzakcje oraz wysokość przyznanego wynagrodzenia i dołączyć usprawiedliwiające dokumenty w oryginałach lub urzędownie uwierzytelnionych odpisach.

Art. 313. § 1. Sprawozdanie założycieli należy poddać badaniu biegłych rewidentów co do prawdziwości i dokładności, tudzież celem wydania opinji, czy wysokość przyznanej zapłaty i wynagrodzenia jest uzasadniona.

§ 2. Sąd rejestrowy, właściwy według siedziby spółki, wyznaczy biegłych rewidentów w liczbie nieparzystej z pośród osób, wciągniętych na listy, przedstawione przez izby przemysłowo-handlowe.

§ 3. Na piśmienne żądanie biegłych rewidentów założyciele powinni w piśmiennej lub protokólarnej formie dostarczyć dodatkowych wyjaśnień lub dokumentów.

§ 4. Biegli rewidenci powinni sporządzić w dwóch egzemplarzach szczegółową opinję i złożyć ją wraz ze sprawozdaniem założycieli sądowi rejestrowemu, który jeden egzemplarz przez siebie poświadczony wydaje założycielom.

§ 5. Sąd rejestrowy wyznacza wynagrodzenie za pracę rewidentów i zatwierdza rachunek ich wydatków. Jeżeli założyciele dobrowolnie tych należności nie uiszczą, sąd rejestrowy ściągnie je trybem, przewidzianym dla ściągnięcia opłat sądowych.

Art. 314. § 1. Zgoda na zawiązanie spółki akcyjnej i brzmienie statutu oraz na objęcie akcyj przez założycieli samych lub łącznie z osobami trzeciemi powinna być wyrażona pod rygorem nieważności w jednym lub kilku aktach notarjalnych.

§ 2. W szczególności należy w aktach tych wymienić osoby, obejmujące akcje, ilość i rodzaj akcyj, objętych przez każdą z nich, cenę emisyjną i terminy wpłat oraz stwierdzić dokonanie wyboru pierwszych władz spółki.

§ 3. Jeżeli akcjonarjusze wzamian za akcje wnoszą wkłady niepieniężne, albo gdy mają być nabyte dla spółki przed zarejestrowaniem przedmioty i prawa majątkowe za gotowiznę, należy w aktach tych wymienić osoby, wnoszące wkłady, lub zbywców, przedmiot wkładu lub nabycia, jako też rodzaj i wysokość zapłaty.

Art. 315. W aktach o zawiązaniu spółki powinno być wyraźnie stwierdzone, że każdy z przy-

szłych akcjonarjuszów, podpisujący akt, zna sprawozdanie założycieli oraz opinję biegłych rewidentów (art. 313 i 314).

Art. 316. Jeżeli kapitał akcyjny ma być zebrany zapomocą ogłoszeń (publicznej subskrypcji), wówczas statut projektowanej spółki powinien być uprzednio ogłoszony w Monitorze Polskim ze wskazaniem, kiedy został sporządzony i przed jakim notarjuszem.

Art. 317. § 1. Przed ogłoszeniem wezwań do zapisywania się na akcje założyciele obowiązani są złożyć do depozytu sądu okręgowego, właściwego według siedziby spółki, kaucję w wysokości jednej dwudziestej części kapitału akcyjnego.

§ 2. Kaucja służy na zabezpieczenie wszelkich roszczeń do założycieli z tytułu uchybień przy zawiązywaniu spółki. Roszczeniom tym służy pierwszeństwo zaspokojenia z kaucji przed innemi wierzytelnościami.

§ 3. Kaucję zwraca się po zarejestrowaniu spółki lub po upływie sześciu miesięcy od daty ogłoszenia o niedojściu spółki do skutku.

§ 4. Państwo i związki komunalne wolne są od składania kaucji.

Art. 318. § 1. Ogłoszenia, wzywające do zapisywania się na akcje (prospekty), będą umieszczane w Monitorze Polskim. Ogłoszenia w Monitorze oraz w innych pismach, według wyboru założycieli, powinny wskazywać:

1) liczbę i datę Monitora Polskiego, w którym ogłoszono statut;

2) datę, liczbę kwitu i sąd, w którym złożono kaucję założycielską;

3) ilości i rodzaj akcyj, zaofiarowanych do zapisu;

4) wartość nominalną i cenę emisyjną akcyj;

5) miejsce subskrypcji, termin jej otwarcia i zamknięcia;

6) wysokość, miejsce i terminy wpłat, które powinny być dokonane przed zarejestrowaniem spółki, i skutki nieuiszczenia rat w oznaczonych terminach;

7) zasady przydziału akcyj subskrybentom;

8) termin, do którego subskrybent będzie związany zapisem, jeżeli do tego czasu spółka nie zostanie zgłoszona do zarejestrowania;

9) osoby, wzywające do zapisywania się na akcje.

§ 2. W ogłoszeniu należy ponadto wskazać postanowienia:

1) o wkładach niepieniężnych oraz przedmiotach i prawach majątkowych, nabywanych przed zarejestrowaniem spółki, wymieniając osobę wkładcy i zbywcy, przedmiot wkładu i nabycia oraz rodzaj i wysokość zapłaty;

2) o szczególnych korzyściach, przywiązanych do poszczególnych rodzajów akcyj, lub o wynagrodzeniu, przyznanem za usługi oddane spółce;

3) o wszelkich związanych z akcjami obowiązkach do świadczeń na rzecz spółki — poza obowiązkiem wpłacenia należności za akcje.

Art. 319. § 1. Zapisy na akcje sporządza się w dwóch egzemplarzach osobno dla każdego subskrybenta; jeden egzemplarz przeznaczony jest dla subskrybenta, drugi dla spółki.

§ 2. Zapisy zawierać będą oprócz treści wymaganej do ogłoszeń:

1) oznaczenie ilości i rodzajów subskrybowanych akcyj;

2) stwierdzenie wysokości dokonanej na akcje wpłaty;

3) zgodę na brzmienie statutu i zawiązanie spółki;

4) podpisy subskrybenta i banku, upoważnionego do przyjmowania zapisów i wpłat na akcje.

§ 3. Zapis na akcje, dokonany pod warunkiem lub zastrzeżeniem, jest nieważny.

Art. 320. § 1. Zapisy i wpłaty na akcje mogą przyjmować jedynie Bank Polski, banki państwowe, tudzież inne banki, którym zezwoli na to Minister Skarbu.

§ 2. Wpłaty na akcje nie mogą być podnoszone przez założycieli, lecz pozostają do wyłącznego rozporządzenia przyszłego zarządu spółki.

Art. 321. § 1. W razie niezapłacenia którejkolwiek raty subskrypcyjnej, płatnej przed zarejestrowaniem spółki, założyciele mogą uznać zapis za wygasły na skutek samego upływu terminu.

§ 2. W tym przypadku dokonane już wpłaty przepadają na rzecz spółki, a nieopłacone akcje mogą być objęte w drodze zapisu przez inne osoby.

Art. 322. § 1. Termin do zapisywania się na akcje nie może być dłuższy niż trzy miesiące od dnia otwarcia subskrypcji.

§ 2. Jeżeli w terminie, oznaczonym w ogłoszeniu, cała ilość akcyj zaofiarowanych nie zostanie subskrybowana i należycie opłacona, spółkę uważa się za niedoszłą do skutku.

§ 3. W ciągu dwóch tygodni po upływie terminu zamknięcia subskrypcji założyciele ogłoszą o niedojściu spółki do skutku w pismach, w których były drukowane ogłoszenia o subskrypcji, i zawezwą subskrybentów do odbioru wpłaconych kwot.

Art. 323. § 1. Jeżeli wszystkie akcje zostały subskrybowane i należycie opłacone, założyciele dokonają w ciągu dwóch tygodni od upływu terminu zamknięcia subskrypcji przydziału akcyj subskrybentom.

§ 2. Wykazy subskrybentów ze wskazaniem ilości i rodzaju przyznanych każdemu z nich akcyj będą wyłożone w ciągu następnych dwóch tygodni w miejscach, gdzie zapisy były przyjmowane.

§ 3. W tym ostatnim terminie należy osoby, którym akcyj nie przyznano, wezwać do odbioru wpłaconych kwot.

Art. 324. § 1. Nie później niż w ciągu dwóch miesięcy od daty zamknięcia subskrypcji założyciele zwołają przez jednorazowe ogłoszenie zgromadzenie organizacyjne.

§ 2. Ogłoszenie będzie umieszczone przynajmniej na dwa tygodnie przed zgromadzeniem w tych samych pismach, w których dokonane były ogłoszenia o subskrypcji.

§ 3. W ciągu tych dwóch tygodni przyszłym akcjonarjuszom będą wydawane w miejscach, wskazanych w ogłoszeniu, odpisy sprawozdania założycieli i opinji biegłych rewidentów.

Art. 325. Jeżeli wartość wkładów niepieniężnych lub przedmiotów i praw majątkowych, nabywanych przed zarejestrowaniem, ustalona przez biegłych rewidentów, jest niższa przynajmniej o jedną piątą od wartości, oznaczonej w sprawozdaniu założycieli, wolno każdemu subskrybentowi zrzec się uczestnictwa w spółce. O zrzeczeniu się należy zawiadomić założycieli listem poleconym, który powinien być doręczony przed dniem zgromadzenia organizacyjnego, lub złożyć oświadczenie na zgromadzeniu przed przystąpieniem do wyboru władz. Akcje, przypadające subskrybentom, którzy się zrzekli uczestnictwa w spółce, mogą być objęte przez zapisy (art. 319) innych osób.

Art. 326. § 1. Zgromadzenie organizacyjne odbywa się według zasad, przewidzianych dla walnych zgromadzeń.

§ 2. Zgromadzenie otwiera jeden z założycieli.

Art. 327. § 1. Na zgromadzeniu organizacyjnem powinno być stwierdzone objęcie wszystkich akcyj i uiszczenie wpłat, które powinny być dokonane przed zarejestrowaniem, oraz odczytane sprawozdanie założycieli i opinja biegłych rewidentów.

§ 2. Zgromadzenie organizacyjne nie może zmienić statutu.

§ 3. Zgromadzenie zatwierdzi osobną uchwałą ogólną wysokość kosztów organizacyjnych.

§ 4. Zgromadzenie dokona wyboru pierwszych władz spółki.

Art. 328. § 1. Na żądanie osób, przedstawiających na zgromadzeniu przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, gotowizną wpłaconego, a niekorzystających z żadnych szczególnych uprawnień, powinno być zarządzone powtórne zbadanie sprawozdania założycieli przez komisję, wybraną na tem zgromadzeniu, składającą się co najmniej z trzech osób. W tej komisji ma prawo uczestniczyć jeden przedstawiciel, wybrany przez osoby, żądające powtórnego zbadania.

§ 2. Po wybraniu komisji zgromadzenie powinno być przynajmniej na tydzień odroczone. Dzień nowego zgromadzenia określi samo zgromadzenie.

§ 3. Jeżeli sprawozdanie komisji, powzięte większością głosów, nie będzie zgodne ze sprawozdaniem założycieli, należy przed przystąpieniem do wyboru władz spółki powziąć uchwałę, czy spółka ma dojść do skutku.

§ 4. Uchwała zapada większością głosów, przedstawiających na zgromadzeniu akcje gotowizną opłacone, a niekorzystające z żadnych szczególnych uprawnień; w głosowaniu nie mogą brać udziału nawet jako pełnomocnicy założyciele oraz osoby, którym mają być przyznane wynagrodzenia lub korzyści szczególne, chociażby reprezentowali także akcje, gotowizną opłacone.

Art. 329. Zarząd zgłosi zawiązanie spółki celem wpisania do rejestru handlowego.

Art. 330. Wpis spółki do rejestru handlowego powinien obejmować:

1) firmę, siedzibę i przedmiot przedsiębiorstwa;

2) wysokość kapitału akcyjnego, ilość i wartość nominalną akcyj;

3) ilość akcyj uprzywilejowanych i rodzaj uprzywilejowania;

4) wzmiankę, jaka część kapitału akcyjnego została wpłacona przed zarejestrowaniem;

5) imiona i nazwiska członków zarządu oraz sposób reprezentowania spółki;

6) jeżeli przy zawiązywaniu spółki akcjonarjusze wnoszą wkłady niepieniężne — zaznaczenie tej okoliczności;

7) czas trwania spółki, jeżeli w myśl statutu jest ograniczony;

8) jeżeli statut wskazuje pismo, przeznaczone do ogłoszeń spółki — oznaczenie tego pisma.

Art. 331. § 1. Do zgłoszenia spółki należy dołączyć:

1) statut;

2) akty o zawiązaniu spółki i objęciu akcyj;

3) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że przepisane statutem wpłaty na akcje zostały dokonane i że przejście wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą jej zarejestrowania jest zapewnione;

4) stwierdzenie ustanowienia władz spółki z wyszczególnieniem ich składu osobowego;

5) dowód zezwolenia i zatwierdzenia statutu przez właściwą władzę, jeżeli do powstania spółki jest to wymagane.

§ 2. W przypadku zebrania kapitału akcyjnego w drodze publicznej subskrypcji należy nadto dołączyć:

1) protokół zgromadzenia organizacyjnego wraz z ogłoszeniami (prospektami);

2) spis subskrybentów z uwidocznieniem liczby akcyj, przypadających na każdego z nich, i wysokości uiszczonych wpłat;

3) poświadczenie banków o wysokości dokonanych wpłat.

§ 3. W przypadkach, w dziale niniejszym przewidzianych, należy dołączyć sprawozdanie założycieli wraz z opinją biegłych rewidentów oraz sprawozdanie komisji, wybranej na zgromadzeniu organizacyjnem.

Art. 332. § 1. Wszelkie zmiany danych, wymienionych w art. 330, powinien zarząd zgłosić celem wpisania do rejestru handlowego.

§ 2. W przypadku, gdy przed zarejestrowaniem spółki wpłacono tylko część kapitału akcyjnego, zarząd powinien zgłosić celem wpisania do rejestru handlowego dokonanie wpłaty każdej dalszej części kapitału akcyjnego.

Art. 333. Do zgłoszenia spółki oraz zmian składu osobowego zarządu należy dołączyć skreślone wobec sądu albo uwierzytelnione notarjalnie wzory podpisów członków zarządu.

Art. 334. Po zarejestrowaniu spółki zarząd powinien w ciągu dwóch tygodni złożyć Ministerstwu Przemysłu i Handlu poświadczone przez siebie

odpisy statutu i aktów o zawiązaniu spółki oraz wskazać sąd, w którym spółka została zarejestrowana, podając datę i liczbę rejestracji.

Art. 335. § 1. Przez zarejestrowanie spółka nabywa osobowość prawną.

§ 2. Osoby, które działały w imieniu spółki przed jej zarejestrowaniem, odpowiadają osobiście i solidarnie.

Art. 336. Jeżeli w ciągu trzech miesięcy od terminu zamknięcia subskrypcji, a w przypadku art. 314 od daty sporządzenia statutu, spółka nie będzie zgłoszona do zarejestrowania lub jeżeli postanowienie sądu, odmawiające zarejestrowania, stało się prawomocne, wówczas założyciele oraz osoby, które wybór do pierwszych władz spółki przyjęły, powinny pod solidarną odpowiedzialnością bezzwłocznie zawiadomić o tem przez ogłoszenia osoby interesowane i zarządzić zwrot wpłaconych sum i wkładów niepieniężnych.

Art. 337. § 1. Jeżeli po zarejestrowaniu spółki stwierdzone zostaną braki, wynikłe z niedopełnienia przepisów prawa, sąd rejestrowy z urzędu lub na wniosek interesowanych zawezwie spółkę do usunięcia braków i wyznaczy w tym celu odpowiedni termin.

§ 2. Jeżeli spółka nie uczyni zadość wezwaniu, sąd rejestrowy może nakładać grzywny według zasad, wskazanych w art. 17.

§ 3. Jeżeli braki mają istotne znaczenie dla dalszego istnienia spółki i nie będą usunięte pomimo upływu terminu, wyznaczonego przez sąd rejestrowy, sąd ten może, po zawezwaniu zarządu spółki do złożenia oświadczenia, wydać z urzędu lub na wniosek interesowanych postanowienie o rozwiązaniu spółki.

§ 4. Z powodu powyższych braków spółka nie może być rozwiązana, jeżeli od jej zarejestrowania upłynęło pięć lat.

Art. 338. Wymagane przez prawo ogłoszenia, pochodzące od spółki, należy umieszczać w Monitorze Polskim. Statut może przewidzieć ponadto inny sposób ogłaszania. Minister Przemysłu i Handlu może wskazać jeszcze inne pismo, w którem ogłoszenia takie powinny być umieszczane.

Rozdział II.

Prawa i obowiązki akcjonarjuszów.

Art. 339. § 1. Tekst akcji powinien zawierać:

1) firmę i siedzibę spółki;

2) sąd, w którym spółka jest zarejestrowana, i liczbę rejestru;

3) datę zarejestrowania spółki i emisji akcji;

4) wartość nominalną, liczbę, serję, rodzaj danej akcji i uprawnienia szczególne akcji;

5) przy akcjach imiennych wysokość dokonanej wpłaty;

6) ograniczenia co do przeniesienia własności akcji;

7) przepisy statutu o związanych z akcją obowiązkach do świadczeń na rzecz spółki.

§ 2. Akcja powinna być opatrzona pieczęcią spółki oraz podpisem zarządu. Podpis może być mechanicznie odtwarzany.

Art. 340. § 1. Wartość nominalna akcyj nie może być mniejsza niż sto złotych.

§ 2. W przedsiębiorstwach użyteczności publicznej wartość nominalna akcyj imiennych może wynosić dwadzieścia pięć złotych.

Art. 341. § 1. Akcjonarjusz obowiązany jest do pełnej wpłaty należności za akcje.

§ 2. Wpłaty powinny być dokonywane równomiernie na wszystkie akcje.

§ 3. Akcjonarjusz nie może potrącać swoich wierzytelności do spółki z wpłatami na poczet akcyj.

Art. 342. § 1. Terminy i wysokość wpłat na akcje określa statut lub walne zgromadzenie.

§ 2. Zarząd ogłosi wezwanie o dokonanie wpłat dwukrotnie.

§ 3. Pierwsze ogłoszenie powinno być dokonane na miesiąc, drugie zaś nie później niż na dwa tygodnie przed terminem wpłaty.

§ 4. Zamiast ogłoszeń wystarczą wezwania, dokonane listami poleconemi w tych samych terminach.

§ 5. Jeżeli akcjonarjusz nie dokona wpłaty w oznaczonym terminie, będzie obowiązany do zapłacenia odsetek zwłoki i do zapłacenia odszkodowania umownego, jeżeli statut je przewiduje.

Art. 343. § 1. Jeżeli akcjonarjusz w ciągu miesiąca po upływie terminu płatności nie uiści zaległej raty, odsetek i odszkodowania umownego, może być bez uprzedniego wezwania pozbawiony swych praw przez unieważnienie akcyj lub świadectw tymczasowych, o czem spółka powinna uprzedzić w ogłoszeniach o wpłatach. W tym przypadku zamiast unieważnionych akcyj lub świadectw tymczasowych będą wydane nowe.

§ 2. O unieważnieniu z powodu niedokonania wpłat zawiadomi spółka będącego w zwłoce akcjonarjusza i jego poprzedników, którzy w ciągu ostatnich lat pięciu byli wpisani do księgi akcyjnej. Zawiadomienia będą wysłane pod adresami, wskazanemi w księdze.

§ 3. Po ogłoszeniu numerów unieważnionych akcyj lub świadectw tymczasowych spółka wyda nowe akcje lub świadectwa tymczasowe pod dawnemi numerami i sprzeda je za pośrednictwem notarjusza, komornika lub maklera giełdowego. Sprzedaż będzie dokonana z wolnej ręki po kursie dziennym, a w braku takiej ceny lub gdy sprzedaży nie dało się uskutecznić — przez licytację publiczną.

§ 4. Uzyskana ze sprzedaży suma po pokryciu kosztów ogłoszeń i sprzedaży, jako też odsetek i odszkodowania umownego, będzie zaliczona na zaległą ratę; reszta zaś będzie zwrócona będącemu w zwłoce akcjonarjuszowi.

§ 5. Jeżeli uzyskana ze sprzedaży suma nie pokryje powyższych należności, za niedobór będą odpowiadać solidarnie będący w zwłoce akcjonarjusz, jego poprzednicy i subskrybent.

§ 6. Wierzytelności spółki do poprzedników i subskrybentów przedawniają się z upływem lat

pięciu od daty wpisu przeniesienia akcji do księgi akcyjnej.

§ 7. Subskrybent lub poprzednik będącego w zwłoce akcjonarjusza w razie pokrycia niedoboru ma zwrotne roszczenia do swego następcy. Roszczenia te przedawniają się z upływem lat pięciu.

Art. 344. § 1. Akcje są niepodzielne; mogą być wydawane w odcinkach zbiorowych.

§ 2. Spółwłaściciele akcji lub akcyj wykonywają swoje prawa w spółce przez wspólnego przedstawiciela; za świadczenia, związane z akcją, odpowiadają solidarnie.

§ 3. Jeżeli spółwłaściciele nie wskazali wspólnego przedstawiciela, oświadczenia spółki mogą być ważnie dokonywane wobec któregokolwiek z nich.

Art. 345. § 1. Akcje mogą być imienne lub na okaziciela.

§ 2. Zamiana akcyj imiennych na akcje na okaziciela lub odwrotnie może być dokonana na żądanie akcjonarjusza, jeżeli prawo lub statut nie stanowi inaczej.

Art. 346. § 1. Akcje na okaziciela nie mogą być wydawane przed pełną wpłatą; na dowód częściowej wpłaty należy wydawać imienne świadectwa tymczasowe.

§ 2. Akcje imienne mogą być wydawane przed pełną wpłatą.

§ 3. Każdorazowa wpłata powinna być uwidoczniona na świadectwach tymczasowych i akcjach imiennych.

§ 4. Akcje i świadectwa tymczasowe, wydane przed zarejestrowaniem spółki lub nowej emisji, są nieważne.

Art. 347. § 1. Akcje, wydane wzamian za wkłady niepieniężne, powinny zostać imiennemi aż do chwili zatwierdzenia przez walne zgromadzenie sprawozdania i rachunków za drugi rok obrotowy i w ciągu tego czasu nie mogą być zbywane ani zastawiane.

§ 2. Akcje te w ciągu powyższego okresu będą zatrzymane w spółce na zabezpieczenie roszczeń o odszkodowanie z tytułu umów, dotyczących wkładów niepieniężnych. Roszczeniom tym służy pierwszeństwo zaspokojenia przed innemi wierzytelnościami.

Art. 348. § 1. Akcje są zbywalne.

§ 2. Przeniesienie akcyj imiennych może statut uzależnić od zezwolenia spółki albo w inny sposób ograniczyć.

§ 3. Jeżeli statut uzależnia przeniesienie akcji od zezwolenia spółki, wówczas w braku odmiennego postanowienia statutu zezwolenia udziela zarząd w formie piśmiennej.

§ 4. Jeżeli spółka odmawia zezwolenia, powinna wskazać innego nabywcę. Termin do wskazania nabywcy oraz sposób określenia i zapłaty ceny oznaczy statut; w braku takich postanowień statutu akcja imienna może być zbyta bez ograniczenia.

Art. 349. Umowy, ograniczające na pewien czas zbywalność akcyj, są ważne

Art. 350. Przeniesienie akcyj imiennych lub świadectw tymczasowych odbywa się przez piśmienne oświadczenie bądź na samej akcji lub na świadectwie tymczasowem, bądź w osobnym dokumencie i przez wręczenie akcji lub świadectwa tymczasowego.

Art. 351. § 1. Zarząd obowiązany jest prowadzić księgę akcyj imiennych i świadectw tymczasowych (księgę akcyjną), do której należy wpisywać imię i nazwisko (firmę) oraz adres (siedzibę) posiadacza akcji lub świadectwa tymczasowego, wysokość dokonanych wpłat, tudzież wzmiankę o przeniesieniu akcji lub świadectwa tymczasowego na inną osobę wraz z datą wpisu.

§ 2. Przy wpisie przeniesienia zarząd nie ma obowiązku badania prawdziwości podpisu zbywcy.

§ 3. Zarząd zaznaczy dokonanie wpisu o przeniesieniu na akcji lub świadectwie tymczasowem.

§ 4. Każdy akcjonarjusz może przeglądać księgę akcyjną.

Art. 352. Wobec spółki uważa się za akcjonarjusza tylko tę osobę, która jest wpisana do księgi akcyjnej, lub posiadacza akcji na okaziciela.

Art. 353. Podczas trwania spółki nie wolno zwracać akcjonarjuszom dokonanych wpłat na akcje ani w całości, ani w części, wyjąwszy przypadki, przewidziane w dziale niniejszym.

Art. 354. Akcjonarjuszom nie wolno pobierać odsetek od akcyj.

Art. 355. § 1. Akcjonarjusze mają prawo do udziału w zysku rocznym, przeznaczonym przez walne zgromadzenie do podziału.

§ 2. Zysk rozdziela się w stosunku do nominalnej wartości akcyj; jeżeli akcje nie są całkowicie opłacone, rozdziela się zysk w stosunku do dokonanych wpłat na akcje.

§ 3. Statut może ustanowić inny sposób podziału czystego zysku.

Art. 356. § 1. Akcjonarjusze, którzy wbrew przepisom prawa albo postanowieniom statutu otrzymali wypłaty, obowiązani są do zwrotu. Wyjątek stanowi przypadek otrzymania przez akcjonarjusza w dobrej wierze udziału w zysku. Członkowie władz spółki, którzy ponoszą odpowiedzialność za nieprawną wypłatę, odpowiadają za zwrot solidarnie z odbiorcą.

§ 2. Zobowiązani nie mogą być zwolnieni od odpowiedzialności, przewidzianej w paragrafie poprzedzającym.

§ 3. Wierzytelności powyższe przedawniają się z upływem lat pięciu, licząc od dnia wypłaty, z wyjątkiem wierzytelności w stosunku do odbiorcy, który wiedział o bezprawności wypłaty.

Art. 357. § 1. Spółka może wydawać akcje o szczególnych uprawnieniach, które powinny być w statucie dokładnie określone (akcje uprzywilejowane).

§ 2. W szczególności uprzywilejowanie dotyczyć może prawa głosu, dywidendy i podziału majątku w razie likwidacji spółki.

§ 3. Przyznanie szczególnych uprawnień może spółka uzależnić od uiszczenia dodatkowych dopłat.

Art. 358. Akcje uprzywilejowane co do głosu powinny być imienne. Statut może uprzywilejowanie co do głosu uzależnić od pewnych warunków. Jednej akcji nie można przyznać więcej niż pięć głosów. W razie zamiany takiej akcji na akcje na okaziciela lub w razie zbycia wbrew zastrzeżonym warunkom uprzywilejowanie to wygasa.

Art. 359. § 1. Dywidenda uprzywilejowana nie może być wyższa ponad dwie jednostki powyżej przeciętnej stopy dyskontowej Banku Polskiego, obowiązującej dla weksli krajowych w ciągu ubiegłego roku obrotowego spółki.

§ 2. Jeżeli statut przyznaje prawo poboru dywidendy uprzywilejowanej, niewypłaconej w latach poprzednich, z czystego zysku lat następnych, należy w statucie oznaczyć najwyższą ilość lat, za które dywidenda może być wypłacona; ilość ta nie może przekraczać pięciu lat.

Art. 360. § 1. Celem wynagrodzenia za usługi, oddane przy powstaniu spółki, może spółka wydawać imienne świadectwa założycielskie.

§ 2. Świadectwa założycielskie mogą być wydawane najwyżej na okres dwudziestu pięciu lat od chwili zarejestrowania spółki. Świadectwa te dają prawo uczestniczenia w podziale czystego zysku spółki w granicach, ustalonych przez statut, po uprzedniem odliczeniu na rzecz akcjonarjuszów określonej w statucie minimalnej dywidendy. Wysokość tej dywidendy nie może być ustanowiona poniżej przeciętnej stopy dyskontowej Banku Polskiego, obowiązującej dla weksli krajowych w ciągu ubiegłego roku obrotowego spółki.

Art. 361. § 1. Do akcyj imiennych może być przywiązany obowiązek powtarzających się świadczeń niepieniężnych.

§ 2. Akcje takie mogą być przenoszone tylko za zezwoleniem spółki. Spółka może odmówić zezwolenia jedynie z ważnych powodów, atoli bez obowiązku wskazania innego nabywcy.

§ 3. Statut może przewidywać odszkodowanie umowne za niedopełnienie powtarzających się świadczeń niepieniężnych.

§ 4. Wynagrodzenie za takie świadczenia wypłacone będzie przez spółkę nawet wówczas, gdy bilans nie wykaże czystego zysku; wynagrodzenie nie może przewyższać zwykłej ceny, przyjętej w obrocie.

Art. 362. W razie tak znacznego uszkodzenia akcji, świadectwa tymczasowego lub kuponu dywidendowego, iż nie nadają się one do dalszego obiegu, spółka powinna na żądanie posiadacza wzamian dawnego wydać nowy egzemplarz za zwrotem kosztów sporządzenia.

Art. 363. § 1. Akcja może być umorzona jedynie wtedy, gdy statut to przewiduje.

§ 2. Umorzenie bez zachowania przepisów o obniżeniu kapitału akcyjnego może być dokonane jedynie z czystego zysku.

Art. 364. § 1. Statut może postanowić, że wzamian akcyj umorzonych przez losowanie spółka wydawać będzie akcje użytkowe bez określonej wartości nominalnej.

§ 2. Akcje użytkowe uczestniczą narówni z akcjami nieumorzonemi w podziale nadwyżki rocznych zysków po wypłacie akcjom nieumorzonym dywidendy w wysokości najwyżej dwóch jednostek ponad przeciętną stopę dyskontową Banku Polskiego, obowiązującą dla weksli krajowych w ciągu roku obrotowego spółki, oraz w podziale nadwyżki majątku spółki, pozostałej po pokryciu wartości nominalnej akcyj nieumorzonych.

§ 3. Akcje użytkowe korzystają ponadto z innych praw, służących zwykłym akcjom.

Art. 365. § 1. Spółka nie może na swój rachunek nabywać ani przyjmować w zastaw własnych akcyj. Wyjątek stanowi nabycie w drodze egzekucji na zaspokojenie roszczeń spółki, których nie można zaspokoić z innego majątku akcjonarjusza, oraz nabycie celem umorzenia akcyj.

§ 2. Jeżeli akcje, nabyte w drodze egzekucji, nie zostaną zbyte w ciągu roku od dnia nabycia, muszą być umorzone według przepisów o obniżeniu kapitału akcyjnego.

§ 3. Akcje własne należy umieścić w bilansie jako osobną pozycję pod nazwą: „Akcje własne do zbycia".

Rozdział III.

Władze spółki.

Oddział 1. Zarząd.

Art. 366. § 1. Zarząd składa się z jednego lub większej liczby członków.

§ 2. Do zarządu mogą być powołane osoby z pośród akcjonarjuszów lub z poza ich grona.

§ 3. Członków zarządu wybiera walne zgromadzenie, jeżeli statut nie stanowi inaczej.

Art. 367. § 1. Członkowie pierwszego zarządu mogą być powołani najwyżej na dwa lata, członkowie zarządów następnych — najwyżej na trzy lata.

§ 2. Statut może w powyżej określonych granicach czasu ustanowić częściowe odnawianie zarządu w ten sposób, że pewna ilość członków zarządu kolejno ustępuje bądź w drodze losowania, bądź według starszeństwa wyboru.

§ 3. Mandaty członków zarządu wygasają z dniem odbycia walnego zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Art. 368. Członkowie zarządu mogą być w każdej chwili odwołani, co jednak nie uwłacza ich roszczeniom z umowy o pracę.

Art. 369. § 1. Zarząd reprezentuje spółkę w sądzie i poza sądem.

§ 2. Prawo członka zarządu do reprezentowania spółki rozciąga się na wszystkie czynności sądowe i pozasądowe, związane z prowadzeniem jakiegokolwiek przedsiębiorstwa handlowego, z wyjątkiem spraw, wymienionych w art. 388 punkt 3, 4 i 5, które wymagają uchwały walnego zgromadzenia.

§ 3. Prawa reprezentowania spółki nie można ograniczyć ze skutkiem prawnym wobec osób trzecich.

Art. 370. § 1. Jeżeli zarząd spółki jest wieloosobowy, sposób reprezentowania reguluje statut. Jeżeli statut nie zawiera żadnych w tym względzie postanowień, do składania oświadczeń i podpisywania w imieniu spółki wymagane jest współdziałanie dwóch członków zarządu albo też jednego członka zarządu łącznie z prokurentem.

§ 2. Oświadczenia, zwrócone do spółki, tudzież doręczenia pism mogą być dokonywane wobec jednego członka zarządu lub prokurenta.

§ 3. Przepisy artykułu niniejszego nie wyłączają ustanowienia prokury jednoosobowej lub łącznej i nie ograniczają praw prokurentów, wypływających z przepisów o prokurze.

Art. 371. Wobec spółki członkowie zarządu podlegają ograniczeniom, ustanowionym w dziale niniejszym, w statucie oraz w uchwałach walnego zgromadzenia.

Art. 372. Uchwały zarządu będą protokółowane. Ponadto protokóły powinny stwierdzać porządek obrad, imiona i nazwiska obecnych członków zarządu, ilość oddanych głosów za poszczególnemi uchwałami oraz odrębne zdania. Protokóły podpisują obecni.

Art. 373. W razie sprzeczności interesów spółki z osobistemi interesami członka zarządu, jego małżonka, krewnych i powinowatych do drugiego stopnia, powinien członek zarządu wstrzymać się od udziału w rozstrzyganiu takich spraw i żądać zaznaczenia tego w protokóle.

Art. 374. W umowach pomiędzy spółką a członkami zarządu tudzież w sporach z nimi reprezentuje spółkę rada nadzorcza lub pełnomocnicy, powołani uchwałą walnego zgromadzenia.

Art. 375. § 1. Członek zarządu nie może bez zezwolenia spółki zajmować się interesami konkurencyjnemi ani też uczestniczyć w spółce konkurencyjnej jako spólnik jawny lub członek władz.

§ 2. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, zezwolenia udziela organ, powołany do ustanowienia zarządu.

Oddział 2. Nadzór.

Art. 376. § 1. Każda spółka akcyjna powinna corocznie poddać bilans, rachunek zysków i strat, tudzież sprawozdanie, sporządzone przez zarząd, badaniu przez biegłych rewidentów zarówno pod względem ich zgodności z księgami i dokumentami, jako też faktycznym stanem majątku i interesów spółki. Biegłych wyznaczy sąd rejestrowy.

§ 2. Rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu określi kwalifikacje biegłych rewidentów, ich prawa i obowiązki.

Art. 377. § 1. Spółka akcyjna powinna mieć radę nadzorczą, bądź komisję rewizyjną, bądź, jeżeli statut tak stanowi, obie te władze.

§ 2. Spółka akcyjna o kapitale akcyjnym ponad pięć miljonów złotych powinna mieć radę nadzorczą.

§ 3. Akcjonarjusze, przedstawiający przynajmniej jedną piątą część kapitału akcyjnego, mogą żądać, aby obok komisji rewizyjnej była ustanowiona rada nadzorcza lub obok rady nadzorczej komisja rewizyjna.

§ 4. Jeżeli na skutek tego wniosku na najbliższem walnem zgromadzeniu nie zapadnie uchwała o zmianie statutu, wprowadzająca żądaną władzę, a wniosek mniejszości zostanie poparty na tem zgromadzeniu przez akcjonarjuszów, przedstawiających przynajmniej jedną piątą część kapitału akcyjnego, natenczas wniosek mniejszości zyskuje moc obowiązującą dla całej spółki, stanowi zmianę statutu i powinien być zarejestrowany.

Art. 378. Członkowie zarządu, likwidatorzy i pracownicy spółki nie mogą być równocześnie członkami rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej.

Art. 379. § 1. Rada nadzorcza składa się przynajmniej z pięciu członków, wybranych przez walne zgromadzenie.

§ 2. Statut może ustanowić inny sposób powoływania członków rady nadzorczej.

§ 3. Na wniosek akcjonarjuszów, przedstawiających przynajmniej jedną piątą część kapitału akcyjnego, wybór rady nadzorczej powinien być dokonany przez najbliższe walne zgromadzenie w drodze głosowania oddzielnemi grupami, nawet gdy statut przewiduje inny sposób powołania rady nadzorczej, chyba że w skład jej wchodzi choćby jedna osoba, wyznaczona przez władzę państwową lub samorządową.

§ 4. Osoby, przedstawiające na walnem zgromadzeniu taką część akcyj, jaka przypada z podziału ogólnej ilości reprezentowanych akcyj przez liczbę członków rady, mogą utworzyć oddzielną grupę celem wyboru jednego członka rady, nie biorą jednak już udziału w wyborze pozostałych członków. Poszczególne grupy mniejszości mogą łączyć się celem dokonania wspólnego wyboru.

§ 5. W przypadku żądania wyborów oddzielnemi grupami mandaty wszystkich członków rady nadzorczej, niezależnie od czasu, na jaki zostali wybrani, wygasają przedterminowo z dniem odbycia walnego zgromadzenia, które ma dokonać wyboru grupami.

Art. 380. § 1. Komisja rewizyjna składa się z pięciu członków, wybieranych przez walne zgromadzenie.

§ 2. Akcjonarjusze, posiadający przynajmniej jedną piątą część głosów, reprezentowanych na walnem zgromadzeniu, mogą żądać, aby wybór komisji rewizyjnej odbył się grupami, i w tym celu mogą utworzyć odrębną grupę celem wyboru jednego członka komisji, nie biorąc już udziału w wyborze pozostałych członków. Poszczególne grupy mniejszości mogą łączyć się celem dokonania wspólnego wyboru.

§ 3. W przypadku żądania wyborów oddzielnemi grupami mandaty wszystkich członków komisji rewizyjnej, niezależnie od czasu, na jaki zostali wy-

brani, wygasają przedterminowo na tem zgromadzeniu, które ma dokonać wyboru grupami.

Art. 381. § 1. Członkowie pierwszej rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej mogą być powołani najwyżej na jeden rok, członkowie następnych rad nadzorczych lub komisyj rewizyjnych — najwyżej na trzy lata.

§ 2. Statut może w powyżej określonych granicach czasu postanowić częściowe odnawianie rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej w ten sposób, że pewna ilość członków rady lub komisji kolejno ustępuje bądź w drodze losowania, bądź według starszeństwa wyboru.

§ 3. Mandaty członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej wygasają z dniem odbycia walnego zgromadzenia, zatwierdzającego sprawozdanie, bilans i rachunek zysków i strat za ostatni rok ich urzędowania.

Art. 382. § 1. Rada nadzorcza obowiązana jest wykonywać stały nadzór nad działalnością spółki we wszystkich gałęziach przedsiębiorstwa.

§ 2. Do szczególnych obowiązków rady nadzorczej należy badanie bilansu oraz rachunku zysków i strat, zarówno co do zgodności z księgami i dokumentami, jak i ze stanem faktycznym, badanie sprawozdania zarządu, tudzież wniosków zarządu co do podziału zysków i pokrycia strat oraz składanie walnemu zgromadzeniu dorocznego sprawozdania piśmiennego z wyników powyższego badania.

§ 3. W celu wykonania powyższych czynności rada nadzorcza może przeglądać każdy dział czynności spółki, żądać od zarządu i pracowników spółki sprawozdań i wyjaśnień, dokonywać rewizji majątku, tudzież sprawdzać księgi i dokumenty.

Art. 383. § 1. Do kompetencji rady nadzorczej należy ponadto: zawieszanie z ważnych powodów w czynnościach poszczególnych lub wszystkich członków zarządu, jak również delegowanie członków rady nadzorczej do czasowego wykonywania czynności członków zarządu, nie mogących sprawować swoich czynności.

§ 2. W razie zawieszenia w czynnościach lub stałej niemożności sprawowania czynności przez członków zarządu rada nadzorcza powinna bezzwłocznie przedsięwziąć odpowiednie kroki celem uzupełnienia składu zarządu.

Art. 384. Statut może rozszerzyć uprawnienia rady nadzorczej, a w szczególności postanowić, że zarząd jest obowiązany zasięgać zezwolenia rady nadzorczej przed dokonaniem pewnych w statucie oznaczonych czynności.

Art. 385. § 1. Do kompetencji komisji rewizyjnej należy badanie bilansu, rachunku zysków i strat, sprawozdania i wniosków zarządu co do podziału zysków lub pokrycia strat trybem i w zakresie, przewidzianym dla wykonywania powyższych czynności przez radę nadzorczą.

§ 2. Komisja rewizyjna powinna z wyników swego badania złożyć walnemu zgromadzeniu szczegółowe piśmienne sprawozdanie.

§ 3. W spółce, nie mającej rady nadzorczej, statut może rozszerzyć obowiązki komisji rewizyjnej, a nawet poruczyć jej stały nadzór nad działalnością spółki.

Art. 386. § 1. Rada nadzorcza lub komisja rewizyjna wykonywa swe czynności zbiorowo, może jednak delegować członków do indywidualnego wykonywania poszczególnych czynności nadzorczych.

§ 2. Jeżeli rada nadzorcza została wybrana przez głosowanie grupami, każda grupa wybranych ma prawo delegować jednego członka do stałego indywidualnego wykonywania czynności nadzorczych. Członkowie ci mają prawo uczestniczenia w posiedzeniach zarządu z głosem doradczym. Zarząd obowiązany jest zawiadomić ich zawczasu o każdem posiedzeniu.

§ 3. Członkowie rady nadzorczej, delegowani do stałego indywidualnego wykonywania nadzoru, otrzymują osobne wynagrodzenie, którego wysokość ustala walne zgromadzenie.

§ 4. Do członków takich stosuje się zakaz konkurencji (art. 375).

Art. 387. § 1. Uchwały rady nadzorczej i komisji rewizyjnej mogą być powzięte, jeżeli wszyscy członkowie zostali zaproszeni. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów obecnych, chyba że statut stanowi inaczej.

§ 2. Do protokółów rady nadzorczej i komisji rewizyjnej stosuje się odpowiednio przepisy o protokółach zarządu.

§ 3. W braku odpowiednich postanowień statutu walne zgromadzenie może uchwalić dla rady nadzorczej i komisji rewizyjnej regulamin, określający ich organizację i sposób wykonywania czynności.

Oddział 3. Walne zgromadzenie.

Art. 388. Uchwały walnego zgromadzenia oprócz innych spraw, wymienionych w dziale niniejszym lub w statucie, wymagają:

1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły i kwitowanie władz spółki z wykonania przez nie obowiązków;

2) wszelkie postanowienia, dotyczące roszczeń o naprawienie szkody, wyrządzonej przy zawiązaniu spółki lub sprawowaniu zarządu albo nadzoru;

3) zbycie i wydzierżawienie przedsiębiorstwa oraz ustanowienie na niem prawa użytkowania;

4) zbycie nieruchomości fabrycznych spółki;

5) emisja obligacyj.

Art. 389. § 1. Umowy o nabycie dla spółki nieruchomości lub urządzeń, służących do trwałego użytku, za cenę, przewyższającą jedną piątą część wpłaconego kapitału akcyjnego, nie niższą jednak od pięćdziesięciu tysięcy złotych, zawarte przed upływem dwóch lat od zarejestrowania spółki, wymagają uchwały walnego zgromadzenia, powziętej większością dwóch trzecich głosów oddanych.

§ 2. Walnemu zgromadzeniu złożyć należy umowę, tudzież sprawozdanie zarządu, odpowiadające warunkom art. 312.

§ 3. Sprawozdanie powinno być poddane rewizji według przepisów art. 313.

Art. 390. § 1. Zwyczajne walne zgromadzenie powinno się odbyć w ciągu czterech miesięcy po upływie każdego roku obrotowego. Statut może powyższy termin przedłużyć o dalszy miesiąc.

§ 2. Przedmiotem zwyczajnego walnego zgromadzenia powinno być:

1) rozpatrzenie i zatwierdzenie sprawozdania, bilansu oraz rachunku zysków i strat za rok ubiegły;

2) powzięcie uchwały o podziale zysków lub o pokryciu strat;

3) udzielenie władzom spółki pokwitowania z wykonania przez nie obowiązków.

§ 3. Przedmiotem zwyczajnego zgromadzenia mogą być także inne sprawy.

Art. 391. Nadzwyczajne walne zgromadzenie zwołuje się w przypadkach, oznaczonych w dziale niniejszym lub w statucie, nadto, gdy organa lub osoby, uprawnione do zwoływania walnych zgromadzeń, uznają to za wskazane.

Art. 392. Walne zgromadzenia odbywają się w miejscu siedziby spółki, jeżeli statut nie wskazuje innych miejsc w granicach Państwa.

Art. 393. § 1. Walne zgromadzenie zwołuje zarząd.

§ 2. Rada nadzorcza jak również komisja rewizyjna mają prawo zwoływania zwyczajnego walnego zgromadzenia, jeżeli zarząd nie zwoła tegoż w czasie, ustalonym w dziale niniejszym lub statucie, oraz nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, ilekroć zwołanie tegoż uznają za wskazane, a zarząd nie zwoła zgromadzenia w ciągu dwóch tygodni od zgłoszenia odpowiedniego żądania przez radę nadzorczą lub komisję rewizyjną.

§ 3. Statut może ponadto przyznać takie uprawnienia innym osobom.

Art. 394. § 1. Akcjonarjusz lub akcjonarjusze, przedstawiający przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, mogą domagać się zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia, jak również umieszczenia poszczególnych spraw na porządku obrad najbliższego walnego zgromadzenia. Żądanie takie należy zawczasu złożyć piśmiennie na ręce zarządu.

§ 2. Statut może przyznać powyższe prawa akcjonarjuszom, przedstawiającym mniej niż jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego.

Art. 395. § 1. Jeżeli w ciągu dwóch tygodni od dnia przedstawienia żądania zarządowi nadzwyczajne walne zgromadzenie nie będzie zwołane, sąd rejestrowy może po zawezwaniu zarządu do złożenia oświadczenia upoważnić do zwołania nadzwyczajnego walnego zgromadzenia akcjonarjuszów, występujących z tem żądaniem. Sąd wyznaczy przewodniczącego tego zgromadzenia.

§ 2. Zgromadzenie to poweźmie uchwałę, czy koszty zwołania i odbycia zgromadzenia ponieść ma spółka.

§ 3. W ogłoszeniach i zawiadomieniach listami poleconemi o zwołaniu nadzwyczajnego walnego zgromadzenia należy powołać się na postanowienie sądu rejestrowego.

Art. 396. § 1. Walne zgromadzenie zwołuje się przez dwukrotne ogłoszenia. Pierwsze ogłoszenie w Monitorze Polskim powinno być dokonane przynajmniej na trzy tygodnie, a drugie przynajmniej na dziesięć dni przed terminem zgromadzenia.

§ 2. W ogłoszeniach należy oznaczyć dzień, godzinę i miejsce odbycia walnego zgromadzenia oraz szczegółowy porządek obrad. W przypadku zamierzonej zmiany statutu powołać należy dotychczas obowiązujące artykuły, jako też podać treść projektowanych zmian.

§ 3. Akcjonarjusz, który złoży w spółce przynajmniej jedną akcję, może żądać zawiadomienia go listem poleconym, wysłanym najpóźniej równocześnie z pierwszem ogłoszeniem, o terminie i porządku obrad walnego zgromadzenia, a następnie o powziętych uchwałach.

Art. 397. § 1. W przedmiotach, nieobjętych porządkiem obrad, uchwały powziąć nie można, chyba że cały kapitał akcyjny jest reprezentowany na walnem zgromadzeniu, a nikt z obecnych nie podniósł sprzeciwu co do powzięcia uchwały.

§ 2. Wniosek o zwołanie nadzwyczajnego walnego zgromadzenia oraz wnioski o charakterze porządkowym mogą być uchwalone, chociaż nie były umieszczone na porządku obrad.

Art. 398. § 1. Uchwały można powziąć i bez formalnego zwołania, jeżeli cały kapitał akcyjny jest reprezentowany, a nikt z obecnych nie wniesie sprzeciwu ani co do odbycia walnego zgromadzenia, ani co do postawienia poszczególnych spraw na porządku obrad.

§ 2. Uchwały, powzięte w sposób, przewidziany w paragrafie poprzedzającym, z wyjątkiem podlegających wpisowi do rejestru handlowego, powinny być w ciągu miesiąca ogłoszone w Monitorze Polskim.

Art. 399. § 1. Właściciele akcyj imiennych i świadectw tymczasowych mają prawo uczestniczenia w walnem zgromadzeniu, jeżeli są zapisani do księgi akcyjnej przynajmniej na tydzień przed odbyciem walnego zgromadzenia.

§ 2. Akcje na okaziciela dają prawo uczestniczenia w walnem zgromadzeniu, jeżeli zostaną złożone w spółce przynajmniej na tydzień przed terminem zgromadzenia i nie będą odebrane przed ukończeniem tegoż. Zamiast akcyj mogą być złożone zaświadczenia, wydane na dowód złożenia akcyj u notarjusza albo w instytucji kredytowej krajowej oraz takiej zagranicznej, na którą zezwoli Minister Skarbu i która będzie wymieniona w ogłoszeniach o zwołaniu walnego zgromadzenia. W zaświadczeniu należy wymienić liczby akcyj i stwierdzić, że akcje nie będą wydane przed ukończeniem walnego zgromadzenia.

Art. 400. § 1. Lista akcjonarjuszów, uprawnionych do uczestnictwa w walnem zgromadzeniu, podpisana przez zarząd, obejmująca imiona i nazwiska uprawnionych, miejsce zamieszkania, ilość, rodzaj i liczby akcyj, tudzież ilość głosów, powinna być

wyłożona w lokalu zarządu przez trzy dni powszednie przed odbyciem zgromadzenia. Akcjonarjusz może przeglądać listę w lokalu spółki oraz żądać odpisu listy za zwrotem kosztów sporządzenia.

§ 2. Akcjonarjusz ma prawo żądać wydania odpisu wniosków w sprawach, objętych porządkiem obrad, w ciągu tygodnia przed walnem zgromadzeniem.

Art. 401. Jeżeli przepisy działu niniejszego lub statut nie stanowią inaczej, walne zgromadzenie jest ważne bez względu na ilość reprezentowanych na niem akcyj.

Art. 402. § 1. Jeżeli przepisy działu niniejszego lub statut nie stanowią inaczej, walne zgromadzenie otwiera prezes rady nadzorczej lub komisji rewizyjnej albo ich zastępcy, poczem z pośród osób, uprawnionych do uczestnictwa w walnem zgromadzeniu, wybiera się przewodniczącego.

§ 2. Przewodniczący walnego zgromadzenia nie ma prawa samowolnie usuwać z pod obrad spraw, będących na porządku obrad, ani też zmieniać tego porządku.

Art. 403. § 1. Lista obecności, zawierająca spis uczestników walnego zgromadzenia z wymienieniem ilości akcyj, które każdy z nich przedstawia, i służących im głosów, podpisana przez przewodniczącego zgromadzenia, powinna być sporządzona niezwłocznie po wyborze przewodniczącego i wyłożona podczas zgromadzenia.

§ 2. Na wniosek akcjonarjuszów, posiadających jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, reprezentowanego na walnem zgromadzeniu, lista obecności powinna być sprawdzona przez wybraną w tym celu komisję, złożoną przynajmniej z trzech osób. Wnioskodawcy mają prawo wyboru jednego członka komisji.

Art. 404. Akcja daje na walnem zgromadzeniu prawo do jednego głosu. Statut może ograniczyć prawo głosowania akcjonarjuszów, mających większą ilość akcyj.

Art. 405. § 1. Akcjonarjusze mogą uczestniczyć w walnem zgromadzeniu oraz wykonywać prawo głosu osobiście lub przez przedstawicieli.

§ 2. Członkowie zarządu i pracownicy spółki nie mogą być pełnomocnikami na walnych zgromadzeniach.

§ 3. Pełnomocnictwo powinno być udzielone na piśmie pod rygorem nieważności i dołączone do protokółu.

Art. 406. Akcjonarjusze nie mogą ani osobiście, ani przez pełnomocników, ani jako pełnomocnicy innych osób głosować przy powzięciu uchwał, dotyczących ich odpowiedzialności wobec spółki z jakiegokolwiek tytułu, przyznania im wynagrodzenia, tudzież umów i sporów pomiędzy nimi a spółką.

Art. 407. Uchwały zapadają bezwzględną większością głosów oddanych, jeżeli przepisy działu niniejszego lub statut nie stanowią inaczej.

Art. 408. § 1. Uchwały co do emisji obligacyj, zmiany statutu, zbycia przedsiębiorstwa, połączenia spółek i rozwiązania spółki zapadają większością trzech czwartych głosów oddanych. Statut może ustanowić surowsze warunki powzięcia tych uchwał.

§ 2. W przypadku, przewidzianym w art. 430, do uchwały o rozwiązaniu spółki wystarczy bezwzględna większość głosów oddanych, jeżeli statut nie stanowi inaczej.

§ 3. Uchwały co do zmian statutu, zwiększających świadczenia akcjonarjuszów lub uszczuplających prawa, przyznane osobiście poszczególnym akcjonarjuszom, wymagają zgody wszystkich akcjonarjuszów, których dotyczą.

Art. 409. § 1. Do powzięcia uchwały o zmianie przedmiotu przedsiębiorstwa spółki wymagana jest większość dwóch trzecich głosów oddanych. W tym przypadku każda akcja ma jeden głos bez przywilejów lub ograniczeń.

§ 2. Uchwała może być powzięta jedynie w drodze jawnego i imiennego głosowania oraz powinna być ogłoszona w Monitorze Polskim pod rygorem nieważności.

§ 3. Skuteczność uchwały zależy od wykupienia akcyj tych akcjonarjuszów, którzy nie zgadzają się na zmianę. Akcjonarjusze obecni na zgromadzeniu, którzy głosowali przeciw uchwale, powinni w ciągu dwóch dni od daty zgromadzenia, nieobecni zaś w ciągu miesiąca od daty ogłoszenia uchwały w Monitorze Polskim, złożyć w spółce swoje akcje lub dowody ich złożenia do rozporządzenia spółki; w przeciwnym razie akcjonarjusze ci będą uważani za zgadzających się na zmianę.

§ 4. Wykup nastąpi po cenie giełdowej według przeciętnego kursu z ostatnich trzech miesięcy przed powzięciem uchwały albo też, gdy akcje nie są notowane na giełdzie, po cenie, ustalonej przez komisję polubowną, mianowaną w składzie trzech osób przez sąd rejestrowy. Osoby, zamierzające wykupić akcje, powinny złożyć całą sumę wykupu w kasie spółki; dopóki to nie nastąpi, zarząd nie ma prawa wypłacać tych sum. Wykup nastąpić powinien w ciągu trzech miesięcy od dnia powzięcia uchwały i ma być dokonany za pośrednictwem zarządu spółki.

§ 5. Statut może pozwolić na zmianę przedmiotu przedsiębiorstwa bez wykupu, jeżeli uchwała powzięta będzie większością dwóch trzecich głosów przy obecności osób, przedstawiających przynajmniej połowę kapitału akcyjnego.

Art. 410. Jeżeli w spółce istnieją akcje o różnych uprawnieniach, uchwały o zmianie statutu, mogące naruszyć prawa poszczególnych rodzajów akcyj, powinny być powzięte w drodze oddzielnego głosowania w każdej grupie (rodzaju) akcyj. W każdej grupie powinna zapaść uchwała taką większością głosów oddanych, jaka jest wymagana do ważności tego rodzaju uchwały na walnem zgromadzeniu.

Art. 411. Głosowanie jest jawne. Tajne głosowanie zarządza się przy wyborach oraz nad wnioskami o usunięcie członków władz spółki lub likwidatorów, o pociągnięcie ich do odpowiedzialności, jak również w sprawach osobistych. Pozatem należy zarządzić tajne głosowanie na żądanie choćby jednego z obecnych.

Art. 412. § 1. Uchwały walnego zgromadzenia powinny być protokółowane przez notarjusza pod rygorem ich nieważności.

§ 2. W protokóle należy stwierdzić prawidłowość zwołania walnego zgromadzenia, jego zdolność do powzięcia uchwał, wymienić powzięte uchwały, ilość głosów, oddanych za każdą uchwałą, i zgłoszone sprzeciwy. Do protokółu należy dołączyć odpowiednie dokumenty, jako to dowody zwołania walnego zgromadzenia i listę obecności z podpisami uczestników zgromadzenia.

§ 3. Odpis protokółu zarząd wniesie do księgi protokółów. Akcjonarjusze mogą przeglądać księgę protokółów, mogą także żądać wydania poświadczonych przez zarząd odpisów uchwał.

Art. 413. § 1. Uchwała walnego zgromadzenia, powzięta wbrew przepisom prawa lub postanowieniom statutu, może być zaskarżona w drodze wytoczonego przeciwko spółce powództwa o unieważnienie uchwały.

§ 2. Prawo do wytoczenia powództwa służy:

1) zarządowi spółki, radzie nadzorczej, komisji rewizyjnej oraz poszczególnym ich członkom;

2) każdemu akcjonarjuszowi, który głosował przeciwko uchwale, a po jej powzięciu zażądał zaprotokółowania sprzeciwu;

3) akcjonarjuszowi, bezzasadnie niedopuszczonemu do udziału w zgromadzeniu;

4) innym akcjonarjuszom, którzy nie byli obecni na walnem zgromadzeniu, jedynie w przypadku wadliwego zwołania zgromadzenia lub też powzięcia uchwał w przedmiotach, nieobjętych porządkiem obrad.

Art. 414. Uchwała walnego zgromadzenia może być zaskarżona przez akcjonarjusza nawet w przypadku zgodności uchwały z przepisami prawa i postanowieniami statutu, jeżeli uchwała ta wbrew dobrym obyczajom kupieckim godzi w interesy spółki lub ma na celu pokrzywdzenie akcjonarjusza.

Art. 415. Pozew o unieważnienie należy wnieść w ciągu miesiąca od otrzymania wiadomości o uchwale, nie później jednak niż w ciągu roku od daty powzięcia uchwały.

Art. 416. W sporach, dotyczących unieważnienia uchwał walnego zgromadzenia, pozwaną spółkę reprezentuje zarząd, jeżeli na mocy uchwały walnego zgromadzenia nie został ustanowiony w tym celu osobny pełnomocnik. Jeżeli zarząd nie może działać za spółkę, a brak uchwały walnego zgromadzenia o ustanowieniu osobnego pełnomocnika, sąd właściwy do rozstrzygnięcia powództwa wyznaczy przed wniesieniem lub po wniesieniu pozwu kuratora do działania za spółkę.

Art. 417. § 1. Wyrok, uchylający uchwałę, ma moc obowiązującą w stosunkach między spółką a wszystkimi akcjonarjuszami.

§ 2. W przypadkach, w których ważność czynności, dokonanej przez zarząd lub likwidatorów, jest zależna od uchwały walnego zgromadzenia, unieważnienie takiej uchwały nie ma skutku wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze.

Rozdział IV.

Rachunkowość spółki.

Art. 418. Członkowie zarządu odpowiadają za należyte prowadzenie księgowości spółki.

Art. 419. Jeżeli statut nie stanowi inaczej, rokiem obrotowym spółki jest rok kalendarzowy.

Art. 420. § 1. Zarząd obowiązany jest w ciągu dwóch miesięcy po upływie roku obrotowego sporządzić i złożyć organom nadzorczym bilans na ostatni dzień roku obrotowego (dzień bilansowy), rachunek zysków i strat za rok ubiegły oraz dokładne piśmienne sprawozdanie z działalności spółki w tym okresie. Statut może powyższy dwumiesięczny termin przedłużyć o dalszy miesiąc.

§ 2. Dokumenty, wymienione w paragrafie poprzedzającym, powinny być podpisane przez wszystkich członków zarządu. Odmowa podpisu powinna być umotywowana.

§ 3. Jeżeli spółka rozpoczęła działalność w drugiej połowie roku obrotowego, można rachunki i sprawozdanie za ten okres czasu połączyć z rachunkami za rok następny.

Art. 421. Odpisy sprawozdania zarządu łącznie z bilansem i rachunkiem zysków i strat wraz z odpisem sprawozdania rady nadzorczej, komisji rewizyjnej, tudzież opinji biegłych rewidentów będą wydawane akcjonarjuszom na ich żądanie w ciągu dwóch tygodni przed walnem zgromadzeniem.

Art. 422. Przy sporządzaniu bilansu należy stosować następujące zasady:

1) kapitał akcyjny i wszelkiego rodzaju fundusze zapasowe i rezerwowe umieszcza się w pasywach;

2) koszty organizacji przy założeniu lub późniejszem rozszerzeniu przedsiębiorstwa można wykazać w aktywach pod warunkiem umorzenia ich w ciągu najwyżej pięciu lat;

3) koszty administracji nie mogą być umieszczane w aktywach;

4) zysk lub stratę wykazuje się w bilansie jako osobną pozycję;

5) obligacje, wydane przez spółkę, należy wykazać w bilansie według wartości nominalnej; różnicę między ceną, uzyskaną z emisji poniżej wartości nominalnej, a sumą nominalną, można wykazać w aktywach pod warunkiem umorzenia jej w drodze corocznych odpisów najpóźniej do dnia spłacenia obligacyj; premje ponad wartość nominalną, wypłacane przy wykupie obligacyj, powinny być potrącone z zysku tego roku, w którym następuje spłata obligacyj, albo ze specjalnych rezerw;

6) poręczenia (gwarancje), zastawy i kaucje wykazuje się w dodatku do bilansu, przyczem podaje się ogólną sumę każdego rodzaju;

7) w bilansach odrębnie wykazuje się środki płynne, zobowiązania krótkoterminowe i długoterminowe.

Art. 423. § 1. Grunty, budynki, maszyny, środki transportowe, narzędzia pracy, ruchomości, prawa, koncesje, patenty, licencje i inne inwestycje,

przeznaczone do stałego użytku, powinny być przyjęte do bilansu według ceny nabycia lub wytworzenia.

§ 2. Corocznie należy czynić odpisy na umorzenie, które odpowiadać będą zmniejszonej wartości inwestycyj wskutek zużycia, istnienia praw osób trzecich, upływu czasu i t. p.

§ 3. Przyrost wartości majątku, wymienionego w § 1, może być ujawniony w bilansie jedynie w razie ustalenia nowego szacunku przez komisję szacunkową, której skład i sposób działania określi rozporządzenie Ministra Przemysłu i Handlu.

Art. 424. Surowce, zapasy towarów i inne wartości, stanowiące przedmiot obrotu spółki, powinny być przyjęte do bilansu według wartości rzeczywistej, co najwyżej jednak w wysokości kosztów własnych, a gdyby koszty te były wyższe od ceny rynkowej w dniu bilansowym, — nie powyżej ceny rynkowej.

Art. 425. § 1. Papiery wartościowe i waluty obce, notowane na giełdzie, powinny być przyjęte do bilansu według ceny nabycia; jeżeli cena ta jest wyższa od przeciętnego kursu giełdowego z ostatniego miesiąca przed dniem bilansowym — według tego kursu giełdowego.

§ 2. Papiery wartościowe i waluty obce, nienotowane na giełdzie, wolno przyjąć do bilansu co najwyżej według ceny nabycia.

Art. 426. Wierzytelności i zobowiązania w obcych walutach należy przeliczyć według przeciętnego kursu giełdowego dla obcej waluty z ostatniego miesiąca przed dniem bilansowym.

Art. 427. § 1. Na pokrycie strat bilansowych należy tworzyć kapitał zapasowy, do którego przelewa się przynajmniej osiem od sta czystego zysku rocznego, dopóki kapitał ten nie osiągnie przynajmniej jednej trzeciej części kapitału akcyjnego.

§ 2. Do kapitału zapasowego należy przelewać nadwyżki, osiągnięte przy wydaniu akcyj powyżej ich wartości nominalnej, a pozostałe po pokryciu kosztów wydania akcyj.

§ 3. Również wpływają do kapitału zapasowego dopłaty, które uiszczają akcjonarjusze wzamian za przyznanie szczególnych uprawnień ich dotychczasowym akcjom bez podwyższenia kapitału akcyjnego, o ile te dopłaty nie będą użyte na wyrównanie nadzwyczajnych odpisów lub strat.

§ 4. Statut może przewidywać tworzenie pod nazwą rezerwowych jeszcze innych kapitałów na pokrycie szczególnych strat lub wydatków.

§ 5. O użyciu kapitałów zapasowego i rezerwowych rozstrzyga walne zgromadzenie; jednak części kapitału zapasowego w wysokości jednej trzeciej części kapitału akcyjnego można użyć jedynie na pokrycie strat bilansowych.

Art. 428. § 1. Zarząd spółki ogłosi zatwierdzony przez walne zgromadzenie bilans oraz rachunek zysków i strat w ciągu dwóch tygodni od daty ich zatwierdzenia.

§ 2. W tym samym czasie złoży zarząd ogłoszony bilans, rachunek zysków i strat, sprawozdania i protokół walnego zgromadzenia sądowi rejestrowemu oraz Ministerstwu Przemysłu i Handlu.

Art. 429. Wynagrodzenie członków rady nadzorczej i komisji rewizyjnej w postaci udziałów w zyskach spółki może uchwalić tylko walne zgromadzenie po dokonaniu ustawowych i statutowych odpisów i wyznaczeniu dywidendy.

Art. 430. Jeżeli bilans, sporządzony przez zarząd, wykaże stratę, przewyższającą sumę kapitałów zapasowego i rezerwowych oraz jedną trzecią część kapitału akcyjnego, wówczas zarząd obowiązany jest bezzwłocznie zwołać walne zgromadzenie celem powzięcia uchwały co do dalszego istnienia spółki.

Rozdział V.

Zmiana statutu.

Art. 431. § 1. Każda zmiana statutu wymaga do swej ważności uchwały walnego zgromadzenia.

§ 2. Zmianę statutu zgłosi zarząd do rejestru handlowego.

§ 3. Równocześnie z wpisem o zmianie statutu należy wpisać do rejestru zmiany danych, wymienionych w art. 330.

§ 4. Przed zarejestrowaniem zmiana statutu nie ma skutków prawnych.

§ 5. Do zarejestrowania zmian statutu stosuje się odpowiednio przepisy art. 334 i 337.

Art. 432. § 1. Spółka może podwyższyć kapitał akcyjny w drodze emisji nowych akcyj.

§ 2. Nowa emisja może być dokonana dopiero po całkowitem wpłaceniu dotychczasowego kapitału akcyjnego. Przepis ten nie stosuje się do spółek ubezpieczeniowych, ani w przypadku łączenia się spółek.

Art. 433. Uchwała o podwyższeniu kapitału akcyjnego powinna zawierać:

1) sumę, o jaką kapitał akcyjny ma być podwyższony;

2) oznaczenie, czy akcje nowej emisji są na okaziciela, czy imienne;

3) szczególne uprawnienia, które mają być przyznane akcjom nowej emisji;

4) cenę emisyjną nowych akcyj lub upoważnienie zarządu albo rady nadzorczej do oznaczenia ceny emisyjnej;

5) datę, od której nowe akcje mają uczestniczyć w dywidendzie;

6) ewentualne wyłączenie dotychczasowych akcjonarjuszów od prawa poboru nowych akcyj;

7) terminy otwarcia i zamknięcia subskrypcji, jeżeli walne zgromadzenie określenia ich nie przekaże zarządowi lub radzie nadzorczej.

Art. 434. Przepisy o najniższej wartości nominalnej akcji, o wkładach niepieniężnych oraz o najniższej części kapitału akcyjnego, która ma być wpłacona przed zarejestrowaniem, stosuje się odpowiednio przy podwyższeniu kapitału akcyjnego.

Art. 435. § 1. W braku odmiennych postanowień statutu lub uchwały o podwyższeniu dotych-

czasowi akcjonarjusze mają prawo pierwszeństwa do objęcia nowych akcyj w stosunku do ilości posiadanych akcyj.

§ 2. W interesie spółki walne zgromadzenie może pozbawić dotychczasowych akcjonarjuszów prawa poboru akcyj w części lub w całości. Uchwała walnego zgromadzenia w tej mierze powinna być powzięta większością przynajmniej czterech piątych głosów oddanych i powinna być szczegółowo umotywowana. Wyłączenie dotychczasowych akcjonarjuszów od poboru nowych akcyj może nastąpić tylko w tym przypadku, jeżeli jest to wyraźnie zapowiedziane na porządku obrad walnego zgromadzenia.

Art. 436. § 1. Akcje, co do których akcjonarjuszom służy prawo poboru, zarząd powinien zaofiarować w drodze trzykrotnych ogłoszeń w odstępach przynajmniej tygodniowych.

§ 2. Ogłoszenia te będą zawierać:

1) datę powzięcia uchwały o podwyższeniu kapitału akcyjnego;

2) sumę, o jaką kapitał akcyjny ma być podwyższony;

3) ilość, rodzaj i wartość nominalną akcyj, podlegających prawu poboru;

4) wysokość ceny emisyjnej nowych akcyj;

5) zasady przydziału nowych akcyj dotychczasowym akcjonarjuszom;

6) miejsce, wysokość i termin wpłat na nowe akcje, tudzież skutki niewykonania prawa poboru oraz nieuiszczenia przepisanych wpłat;

7) termin, z którego upływem zapisujący się na akcje przestaje być zapisem związany, jeżeli w tym czasie nowa emisja nie będzie zgłoszona do zarejestrowania;

8) termin, do którego akcjonarjusze mogą wykonywać prawo poboru akcyj; termin ten ma wynosić przynajmniej trzy tygodnie od daty ostatniego ogłoszenia.

Art. 437. § 1. Jeżeli w pierwszym terminie dawni akcjonarjusze nie wykonali prawa poboru akcyj, będzie bezzwłocznie wyznaczony i jednorazowo ogłoszony drugi, przynajmniej dwutygodniowy, termin poboru pozostałych akcyj przez wszystkich dawnych akcjonarjuszów. Dodatkowy przydział akcyj nastąpi w stosunku do zgłoszeń.

§ 2. Akcje nieobjęte zarząd przydziela według swego uznania, jednak nie poniżej ceny emisyjnej.

Art. 438. Do publicznych zapisów na akcje przy nowej emisji stosuje się odpowiednio przepisy o subskrypcji na akcje przy powstaniu spółki z wyjątkiem przepisów o kaucji założycielskiej i obowiązku składania wpłaconych kwot w bankach.

Art. 439. § 1. Podwyższenie kapitału akcyjnego zgłosi zarząd celem wpisania do rejestru handlowego.

§ 2. Do zgłoszenia należy dołączyć:

1) uchwałę o podwyższeniu kapitału akcyjnego;

2) ogłoszenia i wzór zapisu, jeżeli powiększenie kapitału nastąpiło w drodze zapisów publicznych;

3) spis nabywców nowych akcyj z uwidocznieniem liczby akcyj, przypadających na każdego z nich, i wysokość uiszczonych wpłat;

4) dowód zatwierdzenia zmiany statutu przez właściwą władzę, jeżeli do zmiany statutu takie zatwierdzenie jest wymagane;

5) oświadczenie wszystkich członków zarządu, że przepisane wpłaty na akcje zostały dokonane i że przejście wkładów niepieniężnych na spółkę z chwilą zarejestrowania podwyższenia kapitału akcyjnego jest zapewnione.

§ 3. W przypadkach, przewidzianych w dziale niniejszym, dołączyć należy ponadto sprawozdanie zarządu i opinję biegłych rewidentów.

Art. 440. § 1. Kapitał akcyjny może być obniżony przez zmniejszenie nominalnej wartości akcyj lub przez umorzenie części akcyj.

§ 2. Uchwała o obniżeniu kapitału akcyjnego powinna określać kwotę, o którą kapitał akcyjny ma być obniżony, tudzież sposób obniżenia.

§ 3. Przepisy o najniższej wysokości kapitału akcyjnego, tudzież akcji muszą być zachowane także przy obniżeniu kapitału akcyjnego.

Art. 441. § 1. O uchwalonem obniżeniu kapitału akcyjnego zarząd ogłosi trzykrotnie w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółki, z wezwaniem wierzycieli spółki, aby, jeżeli nie zgadzają się na obniżenie, wnieśli swe sprzeciwy w ciągu trzech miesięcy, licząc od daty ostatniego ogłoszenia. Ogłoszenia nie mogą być czynione w odstępach czasu dłuższych niż miesięczne, ani krótszych niż dwutygodniowe. Wierzyciele, którzy w powyższym terminie zgłosili sprzeciw, powinni być przez spółkę zaspokojeni lub zabezpieczeni. Wierzycieli, którzy sprzeciwu nie zgłosili, uważa się za zgadzających się na obniżenienie kapitału akcyjnego.

§ 2. Przepisów paragrafu poprzedzającego nie stosuje się, jeżeli skutkiem obniżenia kapitału akcyjnego nie zwraca się akcjonarjuszom wpłat, dokonanych przez nich na akcje, ani też akcjonarjusze nie zostają zwolnieni od niedokonanych jeszcze przez nich wpłat na kapitał akcyjny, a równocześnie w obu przypadkach z obniżeniem kapitału akcyjnego nastąpi jego podwyższenie co najmniej do pierwotnej wysokości w drodze nowej emisji w całości opłaconych akcyj.

§ 3. Przepisów § 1 nie stosuje się również w tym przypadku, jeżeli obniżenie kapitału akcyjnego nastąpi nie poniżej rzeczywistej wartości dotychczasowego czystego majątku spółki. Rzeczywista wartość czystego majątku spółki zostanie ustalona przez komisję szacunkową, powołaną w trybie art. 423 § 3.

Art. 442. Jeżeli wskutek obniżenia kapitału akcyjnego okaże się konieczna wymiana lub ostemplowanie dotychczasowych akcyj, zarząd powinien o tem ogłosić i wezwać akcjonarjuszów do złożenia w tym celu akcyj.

Art. 443. § 1. Obniżenie kapitału akcyjnego zgłosi zarząd celem wpisania do rejestru handlowego.

§ 2. Do zgłoszenia należy dołączyć:

1) uchwałę o obniżeniu kapitału akcyjnego;
2) dowód zatwierdzenia zmiany statutu przez właściwą władzę, jeżeli do zmiany statutu takie zatwierdzenie jest wymagane;
3) dowody należytego wezwania wierzycieli;
4) oświadczenie wszystkich członków zarządu, stwierdzające, że wierzyciele, którzy zgłosili sprzeciw w określonym w art. 441 § 1 trzymiesięcznym terminie, zostali zaspokojeni lub zabezpieczeni.

§ 3. Przepisów paragrafu poprzedzającego punkt 3 i 4 nie stosuje się w przypadku, przewidzianym w art. 441 § 2 i 3.

Rozdział VI.

Rozwiązanie i likwidacja spółki.

Art. 444. Rozwiązanie spółki powodują:
1) przyczyny, przewidziane w statucie;
2) uchwała walnego zgromadzenia o rozwiązaniu spółki lub o przeniesieniu siedziby spółki bądź zakładu głównego spółki zagranicę;
3) ogłoszenie upadłości spółki;
4) inne przyczyny, prawem przewidziane.

Art. 445. § 1. Rozwiązanie spółki następuje po przeprowadzeniu likwidacji.

§ 2. Do tej chwili rozwiązaniu może zapobiec uchwała walnego zgromadzenia, powzięta większością, wymaganą dla zmiany statutu, w każdym zaś razie co najmniej większością trzech czwartych głosów oddanych przy obecności akcjonarjuszów, przedstawiających przynajmniej połowę kapitału akcyjnego.

§ 3. Przepisu paragrafu poprzedzającego nie stosuje się w przypadku, gdy rozwiązanie następuje z mocy orzeczenia sądowego lub zarządzenia właściwej władzy państwowej.

Art. 446. § 1. W czasie likwidacji spółka zachowuje osobowość prawną.

§ 2. Likwidację prowadzi się pod firmą spółki z dodatkiem „w likwidacji".

§ 3. Do spółki w okresie likwidacji stosuje się przepisy o władzach spółki, prawach i obowiązkach akcjonarjuszów, jako też inne przepisy działu niniejszego, o ile co innego nie wynika z przepisów rozdziału niniejszego lub celu likwidacji.

§ 4. W toku likwidacji nie można akcjonarjuszom wypłacać dywidendy przed spłaceniem wszystkich zobowiązań.

Art. 447. § 1. Likwidatorami są członkowie zarządu, jeżeli statut lub uchwała walnego zgromadzenia nie zawiera co do ustanowienia likwidatorów postanowień odmiennych.

§ 2. Na wniosek akcjonarjuszów, przedstawiających przynajmniej jedną dziesiątą część kapitału akcyjnego, sąd rejestrowy może uzupełnić liczbę likwidatorów, mianując jednego lub dwóch likwidatorów.

§ 3. W przypadkach, gdy o rozwiązaniu spółki orzeka sąd, sąd ten może zarazem ustanowić likwidatorów.

§ 4. Z ważnych powodów na wniosek osób interesowanych sąd rejestrowy może odwołać likwidatorów i mianować innych. Likwidatorów, ustanowionych przez sąd, tylko sąd może odwołać.

§ 5. Sąd, który mianował likwidatorów, określa wysokość ich wynagrodzenia.

Art. 448. § 1. Likwidatorzy zgłoszą celem wpisania do rejestru handlowego: otwarcie likwidacji, imiona i nazwiska likwidatorów, sposób reprezentowania spółki przez likwidatorów i wszelkie w tym względzie zmiany, nawet gdyby nie nastąpiła żadna zmiana w dotychczasowej reprezentacji spółki.

§ 2. Do zgłoszenia dołączyć należy skreślone wobec sądu albo uwierzytelnione notarjalnie wzory podpisów likwidatorów.

§ 3. Wpis likwidatorów, przez sąd ustanowionych, i wykreślenie likwidatorów, przez sąd odwołanych, następuje z urzędu.

§ 4. W przypadku uchylenia likwidacji likwidatorzy powinni tę okoliczność zgłosić celem wpisania do rejestru handlowego.

Art. 449. O otwarciu likwidacji likwidatorzy ogłoszą trzykrotnie w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń spółki, i przez te same ogłoszenia wezwą wierzycieli do zgłoszenia ich wierzytelności w ciągu sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia. Ogłoszenia nie mogą być czynione w odstępach czasu dłuższych niż miesięczne, ani krótszych niż dwutygodniowe.

Art. 450. Likwidatorzy co do swych uprawnień i obowiązków podlegają przepisom działu niniejszego, przewidzianym dla zarządu spółki.

Art. 451. § 1. Likwidatorzy sporządzą bilans otwarcia likwidacji. Bilans ten likwidatorzy złożą walnemu zgromadzeniu do zatwierdzenia. Do bilansu tego stosuje się przepis art. 428 § 2.

§ 2. Likwidatorzy powinni po upływie każdego roku składać walnemu zgromadzeniu sprawozdanie i bilans za okres ubiegły.

§ 3. Do bilansu likwidacyjnego należy przyjąć wszystkie przedmioty według ich wartości zbywczej.

Art. 452. § 1. Likwidatorzy zakończą interesy bieżące spółki, ściągną wierzytelności, wypełnią zobowiązania i spieniężą majątek spółki. Nowe interesy mogą zawierać tylko wówczas, gdy to jest potrzebne do ukończenia dawnych. Nieruchomości zbywane będą przez publiczną licytację, a z wolnej ręki jedynie z mocy uchwały walnego zgromadzenia i po cenie nie niższej od uchwalonej przez walne zgromadzenie.

§ 2. W stosunku wewnętrznym likwidatorzy są obowiązani stosować się do uchwał walnego zgromadzenia. Przepisu tego nie stosuje się do likwidatorów, przez sąd ustanowionych.

Art. 453. § 1. W granicach zakresu działania, wskazanego w § 1 artykułu poprzedzającego, likwidatorzy mają prawo reprezentowania spółki.

§ 2. Ograniczenia tego zakresu działania likwidatorów nie mają skutku prawnego wobec osób trzecich.

§ 3. Wobec osób trzecich, działających w dobrej wierze, uważa się czynności, przedsięwzięte przez likwidatorów, za czynności likwidacyjne.

Art. 454. W czasie likwidacji prokura nie może być ustanowiona. Prokura przedtem ustanowiona wygasa.

Art. 455. Jeżeli kapitału akcyjnego nie wpłacono całkowicie, a majątek spółki nie wystarcza na pokrycie jej zobowiązań, likwidatorzy powinni ściągnąć od każdego akcjonarjusza, poczynając od akcyj nieuprzywilejowanych co do podziału majątku, dalsze wpłaty w takiej wysokości, jakiej potrzeba do pokrycia zobowiązań.

Art. 456. Jeżeli majątek spółki nie wystarcza na zwrot sum, wpłaconych na akcje uprzywilejowane co do podziału majątku, a akcje zwykłe nie zostały w pełni pokryte wpłatami, należy ściągnąć od akcjonarjuszów zwykłych dalsze wpłaty.

Art. 457. Sumy, potrzebne do zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli, znanych spółce, którzy się nie zgłosili lub których wierzytelności nie są jeszcze płatne albo są sporne, należy złożyć do depozytu sądowego.

Art. 458. § 1. Podział pomiędzy akcjonarjuszów majątku, pozostałego po zaspokojeniu lub zabezpieczeniu wierzycieli, nie może nastąpić przed upływem roku od daty ostatniego ogłoszenia o otwarciu likwidacji i wezwaniu wierzycieli.

§ 2. Majątek ten dzieli się między akcjonarjuszów w stosunku do dokonanych przez każdego z nich wpłat na kapitał akcyjny.

§ 3. Jeżeli akcje uprzywilejowane korzystają z prawa pierwszeństwa przy podziale majątku, należy przedewszystkiem spłacić akcje uprzywilejowane w granicach sum, wpłaconych na każdą z nich, a następnie w ten sam sposób akcje zwykłe; nadwyżka majątku zostanie podzielona na ogólnych zasadach między wszystkie akcje.

§ 4. Statut może wskazać inne zasady podziału majątku.

Art. 459. § 1. Wierzyciele spółki, którzy roszczeń swych nie zgłosili we właściwym terminie, ani nie byli spółce znani, mogą żądać zaspokojenia swych należności z majątku spółki jeszcze niepodzielonego.

§ 2. Akcjonarjusze, którzy po upływie terminu rocznego, przewidzianego w § 1 artykułu poprzedzającego, otrzymali w dobrej wierze przypadającą na nich część majątku spółki, nie są obowiązani do jej zwrotu celem pokrycia należności wierzycieli.

Art. 460. § 1. Po ukończeniu likwidacji i po zatwierdzeniu przez walne zgromadzenie ostatecznych rachunków likwidatorzy ogłoszą sprawozdanie likwidacyjne i złożą je sądowi rejestrowemu z jednoczesnem zgłoszeniem wniosku o wykreślenie spółki z rejestru handlowego.

§ 2. Księgi i dokumenty spółki rozwiązanej będą oddane na przechowanie osobie, wskazanej statutem lub uchwałą walnego zgromadzenia. W braku takiej wskazówki przechowawcę wyznaczy sąd rejestrowy.

§ 3. Z upoważnienia sądu rejestrowego akcjonarjusze i osoby interesowane mogą przeglądać księgi i dokumenty.

Art. 461. § 1. W przypadku upadłości spółki rozwiązanie następuje dopiero po ukończeniu postępowania upadłościowego.

§ 2. Nie rozwiązuje się jednak spółka, gdy postępowanie kończy się układem lub zostaje z innych przyczyn uchylone lub umorzone.

Art. 462. O rozwiązaniu spółki likwidatorzy lub zarządca masy upadłości zawiadomią Ministerstwo Przemysłu i Handlu, przesyłając równocześnie odpis sprawozdania likwidacyjnego.

Rozdział VII.

Łączenie się spółek.

Art. 463. Połączenie spółek może być dokonane:

1) przez przeniesienie całego majątku spółki (przejętej) na inną (przejmującą) wzamian za akcje, które spółka przejmująca wydaje akcjonarjuszom spółki przejętej;

2) przez zawiązanie nowej spółki akcyjnej, na którą przechodzi majątek wszystkich łączących się spółek wzamian za akcje nowej spółki.

Art. 464. § 1. W przypadku łączenia się spółek przez przeniesienie całego majątku na inną spółkę walne zgromadzenie każdej spółki powinno powziąć uchwałę, określającą warunki połączenia.

§ 2. W szczególności należy określić w uchwałach:

1) sumę, o jaką kapitał akcyjny spółki przejmującej zostaje powiększony wskutek połączenia;

2) ilość i rodzaj akcyj, jakie spółka przejmująca przyznaje akcjonarjuszom spółki przejętej wzamian za jej majątek;

3) sposób i termin przydziału akcyj;

4) dopłaty do akcyj, wydawanych przez spółkę przejmującą;

5) datę bilansów, na podstawie których połączenie ma być dokonane;

6) datę, od której nowe akcje mają uczestniczyć w dywidendzie;

7) termin, do którego połączenie ma być zgłoszone do zarejestrowania.

§ 3. Połączenie może być przeprowadzone bez podwyższenia kapitału akcyjnego, jeżeli spółka przejmująca ma w swem ręku akcje spółki przejmowanej albo swoje akcje, nabyte zgodnie z przepisami działu niniejszego. Celem wydania akcyj akcjonarjuszom spółki przejmowanej spółka przejmująca może nabyć własne akcje w wysokości najwyżej jednej dziesiątej części kapitału akcyjnego.

§ 4. Dopłaty do akcyj spółki przejmowanej nie mogą przenosić jednej dziesiątej części nominalnej wartości wydawanych akcyj.

Art. 465. § 1. Połączenie spółek zgłosi zarząd celem wpisania do rejestru handlowego każdej z łączących się spółek.

§ 2. Wykreślenie spółki przejętej z rejestru może nastąpić dopiero z chwilą zarejestrowania podwyższenia kapitału akcyjnego spółki przejmującej, jeżeli takie podwyższenie ma nastąpić.

§ 3. Z chwilą wykreślenia spółki przejętej spółka przejmująca wstępuje we wszystkie prawa i obowiązki spółki przejętej.

§ 4. Przepisanie praw hipotecznych spółki przejętej na spółkę przejmującą odbywa się na jednostronny wniosek zarządu spółki przejmującej.

Art. 466. Zarząd spółki przejmującej powinien w terminie przez się obranym ogłosić trzykrotnie zamiar złączenia majątków spółek połączonych w pismach, przeznaczonych do ogłoszeń łączących się spółek.

Art. 467. § 1. Majątek każdej z połączonych spółek powinien być zarządzany przez spółkę przejmującą oddzielnie aż do chwili zaspokojenia lub zabezpieczenia wierzycieli, których wierzytelności powstały przed połączeniem, a którzy zażądali na piśmie zapłaty przed upływem sześciu miesięcy od daty ostatniego ogłoszenia o zamiarze połączenia majątków.

§ 2. Za prowadzenie oddzielnego zarządu członkowie władz spółki przejmującej odpowiadają osobiście i solidarnie.

Art. 468. W okresie odrębnego zarządzania majątkami spółek wierzycielom każdej spółki służy pierwszeństwo do zaspokojenia z majątku swej pierwotnej dłużniczki przed wierzycielami drugiej spółki.

Art. 469. § 1. W przypadku łączenia się spółek przez zawiązanie nowej spółki walne zgromadzenia łączących się spółek uchwalą statut nowej spółki.

§ 2. Wpis do rejestru handlowego nowej spółki będzie dokonany równocześnie z wykreśleniem spółek przejętych na podstawie aktów organizacyjnych spółki przejmującej oraz uchwał walnych zgromadzeń spółek przejętych.

§ 3. Pozatem stosuje się wszystkie inne przepisy tego rozdziału o łączeniu się spółek sposobem, przewidzianym w art. 463 punkt 1.

Rozdział VIII.

Odpowiedzialność cywilna i karna.

Art. 470. Jeżeli członkowie zarządu rozmyślnie lub przez niedbalstwo podali fałszywe dane w oświadczeniu, o którem mowa w art. 331 § 1 punkt 3 lub art. 439 § 2 punkt 5, wówczas odpowiadają wobec wierzycieli spółki solidarnie ze spółką przez trzy lata od dnia zarejestrowania spółki lub zarejestrowania podwyższenia kapitału akcyjnego.

Art. 471. § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki akcyjnej, przez niedopełnienie przepisów prawa rozmyślnie lub przez niedbalstwo wyrządza spółce szkodę, obowiązany jest do jej naprawienia.

§ 2. W szczególności odpowiada, kto:

1) pomieścił lub spółdziałał w pomieszczeniu w statucie, sprawozdaniach, opinjach, ogłoszeniach i zapisach fałszywych danych lub dane te w inny sposób rozpowszechniał, bądź też pominął lub spółdziałał w pominięciu w tych dokumentach danych istotnych dla powstania spółki, w szczególności dotyczących wkładów niepieniężnych, nabycia przedmiotów i praw majątkowych oraz przyznania akcjonarjuszom lub innym osobom wynagrodzenia lub szczególnych korzyści:

2) spółdziałał w uzyskaniu zarejestrowania spółki na podstawie dokumentu, zawierającego fałszywe dane.

Art. 472. Kto, w związku z powstaniem spółki akcyjnej lub podwyższeniem jej kapitału akcyjnego, rozmyślnie lub przez niedbalstwo wymawia lub przyznaje sobie albo osobie trzeciej zapłatę nadmiernie wygórowaną ponad realną wartość wkładów niepieniężnych oraz nabywanych przedmiotów i praw majątkowych lub też wynagrodzenie albo korzyści szczególne, niewspółmierne z oddanemi usługami, obowiązany jest do naprawienia szkody, spółce wyrządzonej.

Art. 473. Kto przy wykonywaniu rewizji rozmyślnie lub przez niedbalstwo dopuścił do wyrządzenia spółce szkody, obowiązany jest do jej naprawienia.

Art. 474. § 1. Członek władz spółki oraz likwidator odpowiada wobec spółki za szkodę, wyrządzoną przez działalność sprzeczną z prawem lub postanowieniami statutu.

§ 2. Członek władz spółki oraz likwidator powinien przy wykonywaniu swoich obowiązków dokładać staranności sumiennego kupca i odpowiada wobec spółki za szkodę, spowodowaną brakiem takiej staranności.

Art. 475. Kto spółdziałał w wydaniu przez spółkę bezpośrednio lub za pośrednictwem osób trzecich akcyj, obligacyj lub innych tytułów uczestnictwa w zyskach albo podziale majątku, obowiązany jest do naprawienia wyrządzonej szkody, jeżeli rozmyślnie lub przez niedbalstwo pomieścił lub spółdziałał w pomieszczeniu w ogłoszeniach i zapisach fałszywych danych lub w inny sposób dane te rozpowszechniał albo, podając dane o stanie majątkowym spółki, zataił okoliczności istotne.

Art. 476. Jeżeli szkodę, o której mowa w artykułach poprzedzających, wyrządziło kilka osób wspólnie, odpowiadają za szkodę solidarnie.

Art. 477. § 1. Jeżeli spółka nie wytoczy powództwa o odszkodowanie w ciągu roku od ujawnienia czynu, wyrządzającego szkodę, wówczas każdy posiadacz akcji lub innego tytułu uczestnictwa w zyskach lub w podziale majątku może wnieść pozew o wypłatę odszkodowania spółce.

§ 2. Na żądanie pozwanego sąd może nakazać złożenie kaucji na zabezpieczenie grożącej pozwanemu szkody. Wysokość i rodzaj kaucji oznaczy sąd według swego uznania. W razie niezłożenia kaucji w wyznaczonym przez sąd terminie pozew będzie odrzucony.

§ 3. Na kaucji służy pozwanemu pierwszeństwo przed wszystkimi wierzycielami powoda.

§ 4. Jeżeli powództwo okaże się nieuzasadnione, a powód, wnosząc je, działał w złym zamiarze lub dopuścił się rażącego niedbalstwa, obowiązany będzie naprawić szkodę, wyrządzoną pozwanemu.

Art. 478. W przypadku, gdy powództwo o odszkodowanie wytacza posiadacz akcji lub innego tytułu uczestnictwa na zasadzie artykułu poprzedzającego, oraz w przypadku upadłości spółki osoby, zobowiązane do naprawienia szkody, nie mogą powoływać się na uchwałę walnego zgromadzenia, udzielającą im pokwitowania, ani też na dokonane przez spółkę zrzeczenie się roszczeń o odszkodowanie.

Art. 479. § 1. Wierzytelności z tytułu naprawienia szkody przedawniają się z upływem lat pięciu.

§ 2. Termin ten liczy się od dnia, w którym spółka dowiedziała się o szkodzie i o osobie, zobowiązanej do odszkodowania.

§ 3. W każdym razie wierzytelność przedawnia się z upływem lat dwudziestu od dnia spełnienia czynu, wyrządzającego szkodę.

§ 4. Jeżeli szkoda wynikła ze zbrodni lub występku, wierzytelność ulega dwudziestoletniemu przedawnieniu, licząc od dnia popełnienia przestępstwa.

Art. 480. Powództwo o odszkodowanie przeciwko członkom władz spółki oraz likwidatorom wytoczyć należy wyłącznie według miejsca siedziby spółki.

Art. 481. Przepisy artykułów poprzedzających nie naruszają praw akcjonarjuszów oraz osób trzecich do dochodzenia szkody, bezpośrednio im wyrządzonej.

Art. 482. § 1. Kto, biorąc udział w tworzeniu spółki albo będąc członkiem władz spółki lub likwidatorem, działa na jej szkodę,

podlega karze więzienia do lat 5 i grzywny.

§ 2. Tej samej karze podlega, kto osobę, wymienioną w § 1, nakłania do działania na szkodę spółki albo udziela jej pomocy do popełnienia tego przestępstwa.

Art. 483. Kto, będąc członkiem zarządu spółki lub likwidatorem, nie zgłasza upadłości spółki mimo powstania warunków, uzasadniających według przepisów upadłość spółki,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny albo obu karom łącznie.

Art. 484. § 1. Kto przy wykonywaniu obowiązków, wymienionych w dziale niniejszym, ogłasza dane nieprawdziwe albo przedstawia je władzom spółki, władzom państwowym lub osobie, powołanej do rewizji,

podlega karze więzienia do 2 lat lub grzywny albo obu karom łącznie.

§ 2. Jeżeli sprawca działa nieumyślnie,

podlega karze aresztu do roku lub grzywny.

Art. 485. Kto w celu umożliwienia bezprawnego głosowania na walnem zgromadzeniu akcjonarjuszów lub bezprawnego wykonywania praw mniejszości:

1) wystawia fałszywe zaświadczenie o złożeniu akcji, uprawniającej do głosowania;

2) użycza innemu akcji, która nie uprawniałaby jej właściciela do głosowania,

podlega karze więzienia do roku lub grzywny albo obu karom łącznie.

Art. 486. Kto przy głosowaniu na walnem zgromadzeniu akcjonarjuszów lub wykonywaniu praw mniejszości posługuje się:

1) fałszywem zaświadczeniem o złożeniu akcji, uprawniającej do głosowania;

2) cudzą akcją bez zgody właściciela;

3) cudzą akcją, która nie uprawniałaby jej właściciela do głosowania,

podlega karze więzienia do roku lub grzywny albo obu karom łącznie.

Art. 487. Kto, będąc członkiem zarządu lub likwidatorem, dopuszcza do nabycia przez spółkę własnych akcyj lub brania ich w zastaw,

podlega karze aresztu do 6 miesięcy lub grzywny.

Art. 488. Członek zarządu, który dopuszcza do wydania akcyj:

1) niedostatecznie opłaconych;

2) przed zarejestrowaniem spółki;

3) w razie podwyższenia kapitału akcyjnego przed zarejestrowaniem podwyższenia,

podlega karze więzienia do roku lub grzywny albo obu karom łącznie.

Art. 489. Sprawy o przestępstwa, wymienione w art. 482 — 488, należą do właściwości sądów okręgowych.

Art. 490. § 1. Kto, będąc członkiem zarządu, wbrew obowiązkowi dopuszcza do tego, że zarząd:

1) nie składa sądowi rejestrowemu bilansu, rachunku zysków i strat lub sprawozdania;

2) nie ogłasza bilansu lub rachunku zysków i strat oraz uchwał walnych zgromadzeń, powziętych w trybie art. 398;

3) nie przesyła Ministerstwu Przemysłu i Handlu dokumentów i sprawozdań;

4) nie prowadzi księgi akcyjnej zgodnie z przepisami art. 351 § 1;

5) nie zwołuje walnego zgromadzenia;

6) odmawia wyjaśnień osobie, powołanej do rewizji, lub nie dopuszcza jej do pełnienia obowiązków;

7) nie przedstawia sądowi rejestrowemu wniosku o wyznaczenie biegłych rewidentów,

podlega grzywnie do 10.000 złotych.

§ 2. Kto, będąc członkiem zarządu, dopuszcza do tego, że spółka przez czas dłuższy niż trzy miesiące pozostaje bez władzy nadzorczej w należytym składzie,

podlega grzywnie w tej samej wysokości.

§ 3. Przepisy paragrafów poprzedzających stosuje się odpowiednio do likwidatorów.

§ 4. Grzywnę nakłada sąd rejestrowy według zasad, wskazanych w art. 17.

DZIAŁ XIII.

Przekształcenie spółki akcyjnej i spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 491. Przekształcenie spółki akcyjnej na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością nie powoduje żadnych zmian w jej stosunku do osób trzecich.

Art. 492. § 1. Jeżeli statut spółki nie wymaga do zmiany statutu warunków surowszych, uchwała o przekształceniu wymaga obecności akcjonarjuszów, przedstawiających przynajmniej połowę kapitału akcyjnego, i musi być powzięta większością trzech czwartych głosów oddanych.

§ 2. Uchwała powinna określić wartość akcyj na podstawie osobnego bilansu, sporządzonego w trybie, przepisanym dla sporządzania bilansów rocznych, oraz zawierać projekt umowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością; projekt ten jednak może nie określać wysokości kapitału zakładowego oraz wysokości udziałów.

§ 3. Uchwała zyskuje moc prawną dopiero przez zarejestrowanie.

Art. 493. Przed zgłoszeniem do rejestru powinny być spełnione następujące warunki:

1) akcjonarjuszów spółki akcyjnej należy wezwać w sposób, obowiązujący w danej spółce co do zwoływania walnych zgromadzeń, aby oświadczyli, czy chcą przystąpić do spółki z ograniczoną odpowiedzialnością z udziałami, odpowiadającemi wartości ich akcyj;

2) akcjonarjusze, przystępujący do przekształconej spółki, obejmują udziały równe wartości ich akcyj; jeżeli wartość akcyj, zgłoszonych przez akcjonarjusza, jest niższa od pięciuset złotych, przystąpienie jest bezskuteczne, chyba że akcjonarjusz dopłaci brakującą kwotę albo połączy się z innymi akcjonarjuszami celem wspólnego objęcia udziału;

3) zgłoszenia akcjonarjuszów o przystąpieniu muszą objąć co najmniej dwie trzecie części nominalnego kapitału akcyjnego;

4) kapitał zakładowy spółki z ograniczoną odpowiedzialnością nie może być niższy od kapitału akcyjnego spółki akcyjnej;

5) jeżeli kapitał akcyjny nie został w całości objęty zgłoszeniami przystąpienia do przekształconej spółki, wówczas kapitał zakładowy musi być do pełnej wysokości uzupełniony nowemi udziałami; udziały te powinny być opłacone w całości gotówką.

Art. 494. Akcjonarjusze, którzy nie przystąpili do przekształconej spółki lub przystąpili do niej tylko z częścią posiadanych akcyj, mogą po zarejestrowaniu przekształcenia żądać wypłaty kwot, jakie odpowiadają wartości akcyj, obliczonych na podstawie bilansu w myśl art. 492.

Art. 495. § 1. Przekształcenie spółki akcyjnej na spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością zgłoszą zarządy obu spółek do rejestru handlowego, przyczem należy wykazać spełnienie warunków, określonych w art. 493, tudzież ogólnych warunków, przepisanych dla wpisu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 2. Na skutek powyższego zgłoszenia należy wykreślić z rejestru dawną spółkę akcyjną i wpisać spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością.

Art. 496. § 1. Z chwilą wpisu przekształcenia do rejestru handlowego spółka akcyjna staje się spółką z ograniczoną odpowiedzialnością.

§ 2. O przekształceniu należy w ciągu dwóch tygodni zawiadomić Ministerstwo Przemysłu i Handlu.

Art. 497. § 1. Przepisy art. 491 — 496 stosuje się odpowiednio przy przekształceniu spółki z ograniczoną odpowiedzialnością na spółkę akcyjną.

§ 2. Do majątku przekształconej spółki z ograniczoną odpowiedzialnością i do akcyj, wydawanych spólnikom tej spółki, stosuje się przepisy działu o spółkach akcyjnych, dotyczące wkładów niepieniężnych i akcyj, wydawanych wzamian za te wkłady.

KSIĘGA DRUGA.

CZYNNOŚCI HANDLOWE.

DZIAŁ I.

Przepisy ogólne.

Art. 498. § 1. Czynności prawne kupca, związane z prowadzeniem jego przedsiębiorstwa, są czynnościami handlowemi.

§ 2. Domniemywa się, że każda czynność prawna kupca jest czynnością handlową.

Art. 499. Jeżeli czynność jest handlowa dla jednej ze stron, stosuje się przepisy prawa handlowego do obu stron, chyba że prawo stanowi inaczej.

Art. 500. Domniemywa się, że zwyczaje handlowe są kupcowi znane.

Art. 501. Kupiec, który z czynności dla niego handlowej obowiązany jest do staranności, powinien dokładać staranności sumiennego kupca.

Art. 502. W sporach, wynikających z czynności handlowych, może sędzia, o ile uzna to za niezbędne, dopuścić dowód ze świadków przeciw osnowie lub ponad osnowę dokumentu prywatnego.

DZIAŁ II.

Prawo rzeczowe.

Rozdział I.

Prawo własności.

Art. 503. § 1. Jeżeli kupiec w zakresie swego przedsiębiorstwa zbywa i oddaje cudzą rzecz ruchomą, nabywca, który jest w dobrej wierze co do uprawnienia kupca do rozporządzania tą rzeczą, staje się jej właścicielem.

§ 2. Jeżeli kupiec w zakresie swego przedsiębiorstwa zbywa i oddaje rzecz ruchomą, która była skradziona lub zgubiona, nie staje się ona własnością nabywcy, jednakże właściciel może żądać od nabywcy w dobrej wierze wydania rzeczy tylko w ciągu lat trzech od utraty posiadania i tylko za zwrotem tego, co nabywca na nią wyłożył.

Art. 504. Przepis § 1 artykułu poprzedzającego stosuje się do pieniędzy i papierów na okaziciela także wtedy, gdy ani zbywca, ani nabywca nie byli kupcami i gdy właściciel utracił ich posiadanie wbrew swej woli.

Art. 505. § 1. Kupca, prowadzącego przedsiębiorstwo bankowe, który nabywa papier na okaziciela skradziony lub zgubiony, nie uważa się za będącego w dobrej wierze, jeżeli utracony papier na okaziciela został objęty postępowaniem umarzającem, a kupiec nabył papier po ogłoszeniu o wszczęciu takiego postępowania w Monitorze Polskim. Ogłoszenie nie ma tego skutku, jeżeli kupiec nie mógł o niem wiedzieć.

§ 2. Przepisu powyższego nie stosuje się do biletów bankowych i do papierów na okaziciela, płatnych za okazaniem, oraz do kuponów procentowych i dywidendowych, płatnych w najbliższym terminie, następującym po dacie nabycia.

Art. 506. Przepisy powyższe stosuje się odpowiednio w przypadkach, gdy rzecz obciążona była prawami osób trzecich.

Rozdział II.

Prawo zastawu.

Art. 507. § 1. Zastaw jest handlowy, jeżeli ma za przedmiot rzeczy ruchome lub papiery wartościowe, a ustanowienie zastawu jest czynnością handlową dla obu stron.

§ 2. Ustanowienie zastawu handlowego powinno być stwierdzone pismem z datą urzędownie ustaloną.

Art. 508. Przepisy o znaczeniu dobrej wiary przy nabyciu własności stosuje się odpowiednio do nabycia prawa zastawu.

Art. 509. W braku zapłaty wierzyciel, który chce zaspokoić się z zastawu, obowiązany jest listem poleconym zagrozić zastawcy sprzedażą, chyba że zagrożenia nie da się uskutecznić. Sprzedaż może nastąpić dopiero po upływie dwóch tygodni od daty zagrożenia, a jeżeli nie da się go uskutecznić, od daty płatności zabezpieczonej wierzytelności, przed upływem zaś terminów powyższych tylko wówczas, gdyby zwłoka naraziła zastawcę na szkodę.

Art. 510. § 1. Sprzedaż przeprowadza na żądanie wierzyciela notarjusz lub komornik, a jeżeli przedmiot dopuszczony jest do obrotu giełdowego, także przysięgły makler giełdowy. Sprzedaż przeprowadza się przez licytację publiczną. Jeżeli przedmiot zastawu ma cenę giełdową lub targową, sprzedaż dokonana będzie z wolnej ręki po kursie dziennym, w drodze zaś licytacji publicznej tylko wówczas, gdy sprzedaży z wolnej ręki nie dało się uskutecznić.

§ 2. Sprzedaż przez licytację publiczną odbywa się bez oszacowania w jednym terminie, przyczem nie stosuje się przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Do zastawcy należy wysłać zawiadomienie o miejscu i czasie licytacji, chybą że zwłoka grozi niebezpieczeństwem. Tryb dokonywania licytacji określi bliżej rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

Art. 511. Z ceny, osiągniętej przy sprzedaży, organ, przeprowadzający sprzedaż, zaspokoi koszty sprzedaży oraz nieuiszczone od sprzedanego przedmiotu daniny publiczne, resztę zaś wyda wierzycielowi.

Art. 512. Wierzyciel obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić zastawcę o dokonaniu sprzedaży i jej wyniku, chyba że zawiadomienia nie da się uskutecznić.

Art. 513. Sprzedaż przenosi własność w stanie wolnym od ciężarów mimo niezachowania przepisów art. 509 — 512, wierzyciel jednak zobowiązany jest do odszkodowania. Zastawca nie może zrzec się zgóry prawa do powyższego odszkodowania.

Art. 514. § 1. Jeżeli przedmiotem zastawu są papiery wartościowe, wierzyciel uprawniony jest do zaspokojenia swej wierzytelności z tych papierów w terminach ich płatności, nawet jeszcze przed nadejściem terminu płatności zabezpieczonej wierzytelności. Wierzyciel obowiązany jest przytem do zachowania przepisanych prawem czynności zachowawczych.

§ 2. Przepis powyższy nie pozbawia wierzyciela praw, służących mu z mocy artykułów poprzedzających.

Art. 515. Przepisy art. 508 — 514 stosuje się odpowiednio do przewidzianych w kodeksie niniejszym przypadków ustawowego zastawu, i to nawet wobec osoby, nie będącej kupcem.

Art. 516. § 1. Jeżeli na rzeczy ciążą obok siebie prawa zastawu dla roszczeń komisanta, ekspedytora, przewoźnika lub przedsiębiorcy składowego, wówczas prawa zastawu dla roszczeń z tytułu przesłania rzeczy, przewozu lub przechowania mają pierwszeństwo przed prawami zastawu dla innych roszczeń.

§ 2. Jeżeli na rzeczy ciążą obok siebie prawa zastawu dla roszczeń z tytułu jej przesłania, przewozu lub przechowania na rzecz kilku osób, wówczas prawo zastawu, które później powstało, ma pierwszeństwo przed wcześniejszemi.

Art. 517. Przepisy art. 508 — 514 stosuje się odpowiednio do zastawu, ustanowionego na zabezpieczenie tranzakcji giełdowej.

Rozdział III.

Prawo zatrzymania.

Art. 518. § 1. Kupcowi służy na zabezpieczenie płatnej wierzytelności, którą ma do innego kupca z zawartej z nim obustronnej czynności handlowej, prawo zatrzymania na rzeczach ruchomych i papierach wartościowych, stanowiących własność dłużnika, które z jego wiedzą i wolą otrzymał w swoje dzierżenie na podstawie czynności handlowej.

§ 2. Prawo zatrzymania nie służy wierzycielowi, jeżeli dłużnik przed oddaniem lub przy oddaniu rzeczy zlecił wierzycielowi, aby postąpił z niemi w pewien oznaczony sposób, albo też wierzyciel, choćby w czasie późniejszym, przyjął takie zobowiązanie, a wykonanie prawa zatrzymania byłoby z tem sprzeczne.

Art. 519. § 1. Jeżeli ogłoszono upadłość dłużnika lub wszczęto postępowanie układowe albo postępowanie celem zapobiegania upadłości, jeżeli dłużnik wstrzymał wypłaty albo też egzekucja z jego ruchomości pozostała bezskuteczna, prawo zatrzymania służy wierzycielowi także na zabezpieczenie wierzytelności jeszcze niepłatnej.

§ 2. Wierzyciel, który o okolicznościach powyższych dowiedział się dopiero po otrzymaniu od dłużnika zlecenia do postąpienia z oddanemi rzeczami w pewien oznaczony sposób lub po przyjęciu takiego zobowiązania, może wykonać prawo zatrzymania bez względu na powyższe zlecenie lub zobowiązanie.

Art. 520. Przedmiotem prawa zatrzymania mogą być również rzeczy, będące własnością wierzyciela, w przypadku, gdy jest on obowiązany do wydania ich dłużnikowi.

Art. 521. Prawo zatrzymania służy wierzycielowi, dopóki przedmioty tego prawa znajdują się u niego lub u osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki niemi może rozporządzać zapomocą papierów towarowych, w szczególności zapomocą dowodów składowych, dowodów ładunkowych lub konosamentów. Jest ono skuteczne w stosunku do dłużnika i jego wierzycieli oraz osób trzecich, które nabyły prawa na przedmiocie zatrzymanym dopiero po powstaniu prawa zatrzymania.

Art. 522. O dokonanem zatrzymaniu wierzyciel obowiązany jest zawiadomić dłużnika listem poleconym, chyba że zawiadomienia nie da się uskutecznić. Zaniedbanie zawiadomienia zobowiązuje do odszkodowania.

Art. 523. Wierzyciel nie może wykonać prawa zatrzymania, o ile ma lub otrzyma należyte zabezpieczenie.

Art. 524. Niezależnie od zatrzymania służy wierzycielowi dla płatnych wierzytelności prawo zaspokojenia się z zatrzymanych przedmiotów według przepisów o zaspokojeniu się z zastawu handlowego. Wierzycielowi służy przytem pierwszeństwo przed osobami, w stosunku do których prawo zatrzymania jest skuteczne.

DZIAŁ III.

Zobowiązania.

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. 525. Wystawienie towaru w miejscu sprzedaży na widok publiczny z oznaczeniem ceny uważa się za ofertę.

Art. 526. Jeżeli kupiec, którego przedsiębiorstwo obejmuje załatwianie cudzych interesów, otrzyma ofertę do załatwienia takiego interesu od osoby, z którą pozostaje w stałych stosunkach handlowych, obowiązany jest do bezzwłocznej odpowiedzi; jego milczenie uważa się za przyjęcie oferty.

Art. 527. Jeżeli oferent łącznie z ofertą przesyła towar kupcowi, z którym pozostaje w stałych stosunkach handlowych, a kupiec oferty nie przyjmuje, nie może towaru odesłać bez porozumienia się z oferentem. Obowiązany jest postarać się o przechowanie towaru na koszt sprzedawcy aż do chwili, w której w normalnych warunkach sprzedawca będzie miał możność nim rozporządzić, chyba że przechowanie wymaga kosztów, na które niema pokrycia.

Art. 528. § 1. Przepisów kodeksu zobowiązań o formie piśmiennej dla celów dowodowych nie stosuje się, jeżeli czynność jest handlowa dla obu stron.

§ 2. Przepisu powyższego nie stosuje się do uchylenia się od skutków prawnych oświadczenia woli, złożonego pod wpływem błędu, podstępu, groźby albo wyzysku, do najmu i dzierżawy nieruchomości oraz do poręczenia.

Art. 529. Spółdłużnik z czynności, która dla niego jest handlowa, odpowiada solidarnie.

Art. 530. Kupiec, dla którego poręczenie jest czynnością handlową, odpowiada solidarnie z tym, za kogo poręczył.

Art. 531. § 1. Jeżeli kupiec w wykonywaniu swego przedsiębiorstwa zobowiązał się do odszkodowania umownego, nie może żądać jego zmniejszenia.

§ 2. Jeżeli przy czynności handlowej umówiono odszkodowanie, żadna ze stron nie może dochodzić odszkodowania wyższego.

Art. 532. § 1. Jeżeli czas wykonania zobowiązania oznaczony jest na wiosnę, jesień, sezon lub w inny podobny sposób, w razie wątpliwości rozstrzyga zwyczaj handlowy miejsca wykonania zobowiązania.

§ 2. O oznaczeniu wagi, miary, waluty, obliczenia czasu i odległości rozstrzyga w razie wątpliwości miejsce wykonania zobowiązania.

Rozdział II.

Rachunek bieżący.

Art. 533. § 1. Przez umowę rachunku bieżącego strony zobowiązują się między sobą, że wynikające z czynności handlowych wierzytelności i świadczenia obu stron wpisywane będą na rachunek i że rozliczenie oraz ustalenie nadwyżki (salda) dokonywane będzie tylko co pewien czas.

§ 2. Rozliczenie następuje z końcem każdego półrocza kalendarzowego.

Art. 534. § 1. Poszczególnemi wierzytelnościami, wpisanemi na rachunek, nie można oddzielnie rozporządzać, ani oddzielnie ich dochodzić.

§ 2. Wynikająca z rozliczenia nadwyżka jest płatna natychmiast, jeżeli nie nastąpi przeniesienie jej na okres dalszy.

Art. 535. Jeżeli strona, która otrzymała rozliczenie, nie podniesie przeciw niemu bez usprawiedliwionej zwłoki zarzutu, uważa się, że je uznała.

Art. 536. Uznanie rozliczenia stanowi samoistny tytuł prawny.

Art. 537. § 1. Wpisanie do rachunku wierzytelności do osoby trzeciej uważa się za stanowcze

i dokonane na niebezpieczeństwo nabywcy wierzytelności.

§ 2. Jeżeli jednak nabycie nastąpiło z zastrzeżeniem inkasa lub jeżeli chodzi o wierzytelność z wekslu, czeku lub przekazu, a wierzytelność ta nie została przez trzeciego w terminie zaspokojona, nabywca może skreślić ją z rachunku.

Art. 538. Od ustalonej przy rozliczeniu nadwyżki należą się odsetki także w tym przypadku, gdy w nadwyżce policzone już były odsetki od poszczególnych pozycyj.

Art. 539. Szczególne zabezpieczenie dla wierzytelności, wciągniętej do rachunku bieżącego, jak również zobowiązanie spółdłużnika pozostaje w mocy w tych granicach, w jakich nadwyżka wyrównywa się z ową wierzytelnością.

Art. 540. § 1. Strona może wypowiedzieć umowę rachunku bieżącego każdej chwili, jeżeli w umowie nie oznaczono innych terminów wypowiedzenia. Wypowiedzenie ma skutek dopiero od najbliższego terminu rozliczenia.

§ 2. Z ważnych powodów można wypowiedzieć umowę z tym skutkiem, że rozliczenie i płatność nadwyżki następuje natychmiast.

Art. 541. § 1. Jeżeli wierzyciel strony, pozostającej w stosunku rachunku bieżącego, uzyskał zajęcie przyszłej nadwyżki, nie można przez wstawienie nowych pozycyj pogorszyć położenia wierzyciela, chyba że wstawienie ich jest następstwem powstałego przed zajęciem stosunku prawnego.

§ 2. Przepis art. 537 § 2 stosuje się także i w tym przypadku.

Rozdział III.

Sprzedaż handlowa.

Oddział 1. Przepisy ogólne.

Art. 542. Sprzedaż jest handlowa, jeżeli ma za przedmiot rzeczy ruchome lub papiery wartościowe i jest czynnością handlową.

Art. 543. Jeżeli sprzedawca zastrzega sobie własność, zastrzeżenie powinno być pismem stwierdzone. Jest ono skuteczne wobec wierzycieli nabywcy dopiero od chwili opatrzenia pisma datą urzędownie ustaloną.

Art. 544. Jeżeli kupujący zastrzegł sobie oznaczenie kształtu, wymiaru lub innych podobnych właściwości rzeczy, będącej przedmiotem sprzedaży, sprzedawca może w razie zwłoki kupującego w oznaczeniu:

1) wykonać prawa, służące wierzycielowi według kodeksu zobowiązań w razie niespełnienia przez dłużnika świadczenia wzajemnego, lub

2) dokonać oznaczenia i podać je do wiadomości kupującego, zakreślając mu zarazem odpowiedni termin do odmiennego oznaczenia. Z bezskutecznym upływem zakreślonego terminu obowiązuje oznaczenie, dokonane przez sprzedawcę.

Art. 545. Jeżeli kupujący dopuści się zwłoki w przyjęciu towaru, sprzedawca może towar oddać na przechowanie na koszt i niebezpieczeństwo kupującego.

Art. 546. Sprzedawca może również spowodować sprzedaż towaru na rachunek kupującego. W tym przypadku obowiązany jest listem poleconym zagrozić kupującemu sprzedażą, chyba że zagrożenie nie da się uskutecznić lub że towar jest narażony na zepsucie, a zwłoka grozi niebezpieczeństwem.

Art. 547. § 1. Sprzedaż przeprowadza na żądanie sprzedawcy notarjusz lub komornik, a jeżeli przedmiot dopuszczony jest do obrotu giełdowego, także przysięgły makler giełdowy. Sprzedaż przeprowadza się przez licytację publiczną. Jeżeli towar ma cenę giełdową lub targową, sprzedaż dokonana będzie z wolnej ręki po kursie dziennym, w drodze zaś licytacji publicznej tylko wówczas, gdy sprzedaży z wolnej ręki nie dało się uskutecznić.

§ 2. Sprzedaż przez licytację publiczną odbywa się bez oszacowania w jednym terminie, przyczem nie stosuje się przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Nabywcą towaru może być również sprzedawca lub kupujący. Do kupującego należy wysłać zawiadomienie o miejscu i czasie licytacji, chyba że zwłoka grozi niebezpieczeństwem. Tryb dokonywania licytacji określi bliżej rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

Art. 548. Z ceny, osiągniętej przy sprzedaży, organ, przeprowadzający sprzedaż, zaspokoi koszty sprzedaży oraz nieuiszczone od sprzedanego towaru daniny publiczne, resztę zaś wyda sprzedawcy.

Art. 549. Sprzedawca obowiązany jest bezzwłocznie zawiadomić kupującego o dokonaniu sprzedaży i jej wyniku, chyba że zawiadomienia nie da się uskutecznić.

Art. 550. W razie niezachowania przy sprzedaży przepisów art. 546 — 549 sprzedawca zobowiązany jest do odszkodowania.

Art. 551. § 1. Jeżeli strony się umówiły lub z okoliczności wynika, że świadczenie ma być spełnione niezawodnie w ściśle oznaczonym terminie, a nie zostało w tym terminie spełnione, uważa się, że strona, na której rzecz miało nastąpić świadczenie, od umowy odstępuje, chyba że bezzwłocznie po upływie terminu oświadczy stronie przeciwnej, że obstaje przy jej wykonaniu.

§ 2. W razie zwłoki strona, na której rzecz świadczenie miało nastąpić, może, gdy przedmiot sprzedaży ma cenę targową lub giełdową, domagać się jako odszkodowania różnicy między ceną umówioną a ceną targową lub giełdową dnia, w którym świadczenie miało być spełnione. Różnicy między ceną umówioną a ceną rzeczywiście zapłaconą lub otrzymaną może domagać się jedynie wówczas, gdy takie wyrównanie szkody było zgodne z zasadami dobrej wiary i nastąpiło bezzwłocznie po upływie umówionego terminu.

§ 3. Przepisy powyższe nie naruszają prawa do żądania wyższego odszkodowania według ogólnych zasad.

Art. 552. § 1. Jeżeli sprzedaż jest czynnością handlową dla obu stron, kupujący powinien bez zwłoki zbadać towar w czasie i w sposób, przyjęty w stosunkach handlowych przy towarze tego rodzaju, i o dostrzeżonych wadach fizycznych zawiadomić bezzwłocznie sprzedawcę.

§ 2. Jeżeli wada wyszła najaw dopiero później, kupujący powinien zawiadomić sprzedawcę bezzwłocznie po jej wykryciu.

§ 3. Do zawiadomienia wystarcza wysłanie pisma lub telegramu.

§ 4. Zaniedbanie zawiadomienia powoduje utratę praw z tytułu rękojmi za wady. Utrata praw nie następuje, jeżeli sprzedawca wadę podstępnie zataił lub jeżeli zawiadomienia nie da się uskutecznić.

Art. 553. Jeżeli przy sprzedaży, będącej czynnością handlową dla obu stron, dostarczono towar inny, niż zamówiony, kupujący powinien zawiadomić o tem sprzedawcę stosownie do przepisów artykułu poprzedzającego; w przeciwnym razie towar uważa się za przyjęty.

Art. 554. § 1. Kupujący, który w przypadkach, przewidzianych w art. 552 i 553, nie przyjmuje towaru, nadesłanego z innej miejscowości, nie może go odesłać bez porozumienia się ze sprzedawcą. Obowiązany jest postarać się o przechowanie towaru na koszt sprzedawcy aż do chwili, w której w normalnych warunkach sprzedawca będzie miał możność nim rozporządzić.

§ 2. Jeżeli towar jest narażony na zepsucie, kupujący ma prawo, a gdy tego interes sprzedawcy wymaga, obowiązek sprzedać towar. Do sprzedaży stosuje się odpowiednio przepisy o sprzedaży w razie zwłoki kupującego w przyjęciu towaru.

§ 3. Prawo takie służy kupującemu również wtedy, gdy sprzedawca zwleka z rozporządzeniem towarem lub gdy jego przechowanie wymaga kosztów, na które niema pokrycia. W tych przypadkach może kupujący również odesłać towar sprzedawcy na jego koszt i niebezpieczeństwo.

Oddział 2. Sprzedaż na raty.

Art. 555. § 1. Sprzedażą na raty w rozumieniu oddziału niniejszego jest dokonana przez kupca w wykonywaniu przedsiębiorstwa sprzedaż rzeczy ruchomej za cenę, która ma być spłacona ratami, jeżeli w myśl umowy rzecz ma być wydana kupującemu przed całkowitem zapłaceniem ceny kupna, chociażby sprzedawca zastrzegł sobie prawo własności.

§ 2. Danie weksli na pokrycie lub zabezpieczenie ceny kupna nie wyłącza stosowania przepisów oddziału niniejszego.

Art. 556. § 1. Ustawowa odpowiedzialność sprzedawcy z tytułu rękojmi za wady nie może być przez umowę wyłączona ani ograniczona.

§ 2. Umowa nie może utrudnić dochodzenia roszczeń, służących kupującemu z tytułu rękojmi, w szczególności nie może zawierać postanowienia, że roszczeń takich nie można dochodzić w drodze zarzutu.

Art. 557. § 1. Zastrzeżenie natychmiastowej wymagalności resztującej ceny kupna na przypadek niezapłacenia w terminie poszczególnych rat powinno być pismem stwierdzone.

§ 2. Z powyższego zastrzeżenia może sprzedawca skorzystać tylko wtedy, gdy przy zawarciu umowy wręczył kupującemu odpis zastrzeżenia, a kupujący jest w zwłoce z zapłatą przynajmniej dwóch rat, których suma łączna przewyższa jedną piątą część umówionej ceny kupna.

Art. 558. § 1. Kupujący ma prawo płacić raty przed terminem płatności.

§ 2. W przypadku przedterminowej zapłaty, jak również w przypadku, gdy reszta ceny kupna na podstawie artykułu poprzedzającego stała się wymagalna przed terminem, kupujący ma prawo potrącić dyskonto w wysokości stopy dyskontowej Banku Polskiego, obowiązującej dla weksli krajowych.

Art. 559. Sprzedawca może odstąpić od umowy jedynie wówczas, gdy kupujący zalega z zapłatą przynajmniej dwóch rat, których łączna suma przewyższa jedną piątą część umówionej ceny kupna, a sprzedawca wezwał kupującego do zapłaty zaległości z wyznaczeniem terminu dodatkowego i zagrożeniem odstąpienia od umowy.

Art. 560. § 1. Odebranie przez sprzedawcę rzeczy, wydanej kupującemu, uważa się za odstąpienie od sprzedaży.

§ 2. Sprzedawca może odebrać rzecz tylko pod warunkami, określonemi w artykule poprzedzającym.

Art. 561. W przypadkach odstąpienia sprzedawcy od umowy wzajemne prawa i obowiązki stron określa się według przepisów kodeksu zobowiązań.

Art. 562. § 1. Zastrzeżenie umowy, że kupujący traci w razie niewykonania lub nienależytego wykonania przyjętych obowiązków prawo do już uiszczonych rat, jest nieważne.

§ 2. W przypadku zastrzeżenia prawa własności sprzedawca, odbierając rzecz, może domagać się słusznego wynagrodzenia za zużycie i uszkodzenie rzeczy.

Art. 563. Sprzedawca może dochodzić roszczeń przeciwko kupującemu wyłącznie przed sądem państwowym i to sądem właściwości ogólnej.

Art. 564. Postanowienia umowne mniej korzystne dla kupującego niż przepisy oddziału niniejszego są nieważne. Zamiast nich stosuje się odpowiednie przepisy tego oddziału.

Art. 565. Przepisów oddziału niniejszego nie stosuje się, gdy kupujący jest kupcem rejestrowym lub też gdy kupiec nierejestrowy nabywa rzeczy, przeznaczone do odprzedaży w naturze albo po przerobieniu lub obrobieniu.

Art. 566. Przepisy oddziału niniejszego stosuje się odpowiednio także do umów innego rodzaju, aniżeli określone w art. 555, jeżeli zmierzają do przeniesienia własności rzeczy ruchomych wzamian za zapłatę, która ma być uiszczona częściami. Dotyczy to zwłaszcza umów najmu, zawartych z tem zastrzeżeniem, że najemca nabywa własność rzeczy, oddanej w najem, po zapłaceniu czynszu w pewnej wysokości.

Art. 567. Przepisów oddziału niniejszego nie stosuje się do sprzedaży na raty papierów wartościowych, jak również w przypadkach, gdy cena kupna przewyższa 15.000 złotych.

Rozdział IV.

Umowa ajencyjna.

Art. 568. Przez umowę ajencyjną kupiec (ajent) podejmuje się stałego pośredniczenia w zawieraniu umów na rzecz dającego polecenie lub zawierania ich w jego imieniu.

Art. 569. Ajent ma prawo żądać od dającego polecenie piśmiennego potwierdzenia umowy ajencyjnej z wyszczególnieniem istotnych warunków umowy.

Art. 570. Do zawierania umów w imieniu dającego polecenie oraz do odbierania dlań oświadczeń ajent uprawniony jest tylko wtedy, gdy posiada ku temu pełnomocnictwo.

Art. 571. W razie wątpliwości uważa się ajenta za upoważnionego do odbioru zapłaty za towar, który wydaje, oraz towaru, za który płaci, jak również do odbierania zawiadomień o wadach towaru i oznajmień o pozostawieniu towaru do dyspozycji oraz innych podobnych oświadczeń, odnoszących się do wykonania umowy, przez niego zawartej.

Art. 572. Uważa się ajenta za upoważnionego do podejmowania kroków, potrzebnych do zabezpieczenia mienia i praw dającego polecenie, w zakresie powierzonych mu czynności.

Art. 573. Jeżeli ajent, nieposiadający pełnomocnictwa lub przekraczający jego granice, zawiera umowę w imieniu dającego polecenie, umowę uważa się za potwierdzoną, jeżeli dający polecenie bezzwłocznie po otrzymaniu wiadomości o zawarciu umowy nie oświadczy osobie trzeciej, że umowy nie potwierdza.

Art. 574. § 1. Ajent ma prawo do prowizji od umów, zawartych przy jego udziale.

§ 2. Jeżeli ajent został ustanowiony jako wyłączny dla pewnego okręgu lub pewnego koła odbiorców, ma on prawo do prowizji również od umów, zawartych bez jego udziału, jeżeli odnoszą się do tego okręgu lub tego koła odbiorców. O umowach takich powinien dający polecenie zawiadamiać bezzwłocznie ajenta.

Art. 575. § 1. Ajent nabywa prawo do prowizji z chwilą zawarcia umowy z osobą trzecią.

§ 2. Jeżeli umowa ma za przedmiot kupno lub sprzedaż, ajent nabywa prawo do prowizji z chwilą, gdy dający polecenie otrzymał towar albo cenę kupna lub przyjął inne jej pokrycie. Jeżeli jednak umowa ma być wykonana częściami, ajent nabywa prawo do prowizji w miarę jej wykonania.

§ 3. W przypadkach, gdy ajent nabywa prawo do prowizji dopiero z chwilą wykonania umowy, prawo to służy ajentowi mimo niewykonania umowy, jeżeli niewykonanie spowodowane zostało przez dającego polecenie bez ważnej przyczyny po stronie drugiego kontrahenta.

Art. 576. Wysokość prowizji oznacza się według zwyczaju w siedzibie ajenta; w braku zwyczaju należy się wynagrodzenie słuszne.

Art. 577. Ajent nie ma prawa domagać się zwrotu zwyczajnych kosztów i wydatków.

Art. 578. § 1. Obliczenie i wypłata należności ajenta powinny być dokonywane co trzy miesiące z końcem kwartału kalendarzowego, a w każdym razie powinny być dokonane w chwili rozwiązania umowy.

§ 2. Jednocześnie z obliczeniem dający polecenie, jeżeli jest kupcem, obowiązany jest wręczyć ajentowi wyciąg z ksiąg handlowych, dotyczący umów, od których należy się prowizja.

Art. 579. Umowa ajencyjna, zawarta na czas nieoznaczony, może być wypowiedziana na trzy miesiące. Okres wypowiedzenia musi się kończyć ostatniego dnia miesiąca kalendarzowego.

Art. 580. Ajentowi służy na zabezpieczenie roszczeń o prowizję, o zwrot wydatków i kosztów, jeżeli mu się należą, oraz o zwrot zaliczek, udzielonych dającemu polecenie, prawo zastawu na rzeczach ruchomych i papierach wartościowych dającego polecenie, które otrzymał w związku z umową ajencyjną, dopóki znajdują się u niego lub u osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki może niemi rozporządzać zapomocą papierów towarowych.

Rozdział V.

Komis.

Art. 581. Przez umowę komisu kupiec (komisant) podejmuje się kupna lub sprzedaży rzeczy ruchomych lub papierów wartościowych w imieniu własnem, a na rachunek innej osoby (komitenta).

Art. 582. § 1. Komisant powinien wydać komitentowi wszystko, co przy wykonaniu zlecenia dla niego uzyskał, w szczególności powinien przelać na niego wierzytelności, jakie nabył w imieniu własnem na jego rachunek.

§ 2. Powyższe uprawnienia komitenta skuteczne są także wobec wierzycieli komisanta i jego masy upadłości.

Art. 583. § 1. Jeżeli komisant zawarł umowę na warunkach korzystniejszych od oznaczonych przez komitenta, wszelka korzyść należy się komitentowi.

§ 2. Oznaczenie w zleceniu ceny nie zwalnia komisanta od starań o uzyskanie ceny korzystniejszej dla komitenta.

Art. 584. § 1. Komisant, który sprzedał rzecz, oddaną do sprzedaży, po cenie niższej od oznaczonej przez komitenta, obowiązany jest wyrównać komitentowi różnicę.

§ 2. Jeżeli komisant nabył rzecz po cenie wyższej od oznaczonej przez komitenta, powinien komitent natychmiast po otrzymaniu zawiadomienia o wykonaniu zlecenia oświadczyć, że nie uznaje czynności za dokonaną na jego rachunek, w przeciwnym zaś razie uważa się, że zgadza się na odstąpienie od oznaczonej ceny.

§ 3. Komitent nie może żądać wyrównania różnicy ani odrzucić umowy, mimo że komisant przekroczył oznaczoną cenę, jeżeli zlecenia po cenie oznaczonej nie można było wykonać, a zawarcie umowy uchroniło komitenta od szkody.

Art. 585. Komisant jest obowiązany do ubezpieczenia towaru jedynie wtedy, gdy otrzymał takie zlecenie.

Art. 586. Jeżeli stan towaru, nadesłanego komisantowi, nasuwa podejrzenie, że zachodzi brak, zepsucie lub uszkodzenie, lub gdy towar z natury swojej na niebezpieczeństwo takie jest narażony, komisant powinien podjąć kroki, potrzebne do zabezpieczenia mienia i praw komitenta.

Art. 587. Jeżeli towar narażony jest na zepsucie, a nie można wyczekiwać zarządzenia komitenta lub komitent zwleka z wydaniem zarządzenia, komisant ma prawo, a gdy tego interes komitenta wymaga, obowiązek sprzedać towar z zachowaniem należytej staranności.

Art. 588. Jeżeli poza przypadkami, wymienionemi w artykule poprzedzającym, komitent zwleka bezzasadnie z wydaniem zarządzeń co do towaru lub też bezzasadnie odmawia przyjęcia towaru, komisantowi służą prawa, określone w art. 546 — 550.

Art. 589. Jeżeli zlecenie zakupu jest dla komitenta czynnością handlową, wówczas między komitentem a komisantem stosuje się odpowiednio przepisy art. 552 — 554 o obowiązku zbadania towaru i zawiadomienia, tudzież o tymczasowem przechowaniu i prawie sprzedaży towaru, nadesłanego z innej miejscowości.

Art. 590. § 1. Komisantowi nie wolno bez upoważnienia komitenta udzielać osobie trzeciej kredytu ani zaliczek.

§ 2. Jeżeli komisant towar, oddany mu do sprzedaży, sprzedał bez upoważnienia na kredyt, powinien natychmiast jako dłużnik ceny kupna uiścić komitentowi zapłatę. Komisant, który udowodni, że przy sprzedaży za gotówkę cena byłaby niższa, obowiązany jest zapłacić tylko tę cenę, gdyby zaś cena ta była niższa od ceny, oznaczonej w zleceniu, zapłaci ponadto różnicę stosownie do art. 584.

Art. 591. § 1. Komisant odpowiada za wypełnienie zobowiązania przez osobę trzecią tylko wtedy, gdy taką odpowiedzialność (del credere) przyjął na siebie w umowie z komitentem.

§ 2. Z tytułu takiej odpowiedzialności należy mu się w razie wątpliwości osobna prowizja.

Art. 592. Jeżeli komisant w doniesieniu o wykonaniu zlecenia nie wskazał osoby, z którą zawarł umowę, komitent może uważać go za swego bezpośredniego nabywcę czy sprzedawcę.

Art. 593. § 1. Komis zakupu lub sprzedaży towarów, mających cenę giełdową lub urzędowo ustaloną cenę targową, może komisant, jeżeli mu tego komitent nie zabronił, wykonać także w ten sposób, iż podejmuje się sam dostarczyć towar, który miał zakupić, albo kupić dla siebie towar, który miał sprzedać.

§ 2. W tym przypadku komisant powinien policzyć komitentowi średnią cenę dnia, w którym wysłał zawiadomienie o wykonaniu zlecenia.

Art. 594. § 1. Komisant nabywa prawo do prowizji z chwilą, gdy komitent otrzymał towar albo cenę kupna lub przyjął inne jej pokrycie. Jeżeli jednak umowa ma być wykonana częściami, komisant nabywa prawo do prowizji w miarę jej wykonania.

§ 2. Prawo do prowizji służy komisantowi mimo niewykonania umowy, jeżeli niewykonanie spowodowane zostało przez komitenta bez ważnej przyczyny po stronie trzeciego.

Art. 595. § 1. Komisantowi służy na zabezpieczenie roszczeń o prowizję, o zwrot wydatków i kosztów, o zwrot zaliczek, udzielonych komitentowi, oraz wszelkich innych należności, powstałych ze zlecenia czy zleceń komisowych, prawo zastawu na rzeczach ruchomych i papierach wartościowych, stanowiących przedmiot komisu, dopóki znajdują się u niego lub u osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki może niemi rozporządzać zapomocą papierów towarowych.

§ 2. Przepis powyższy stosuje się odpowiednio także w przypadku, gdy komisant jest właścicielem przedmiotu komisu.

Art. 596. Komisantowi służy z tytułu należności, określonych w artykule poprzedzającym, prawo zaspokojenia się z wierzytelności, które nabył na rachunek komitenta, z pierwszeństwem przed komitentem i jego wierzycielami.

Art. 597. Komisant, który wobec komitenta ma stanowisko bezpośredniego nabywcy czy sprzedawcy (art. 592, 593), nie traci przez to uprawnień, wymienionych w art. 594 i 595.

Rozdział VI.

Ekspedycja.

Art. 598. Przez umowę ekspedycji kupiec (ekspedytor) podejmuje się przesłania rzeczy w imieniu własnem, lecz na cudzy rachunek.

Art. 599. W braku odmiennych przepisów tego rozdziału stosuje się przepisy, dotyczące komisu.

Art. 600. Ekspedytor odpowiada za szkodę, wynikłą z utraty, ubytku lub uszkodzenia przesyłki w czasie od przyjęcia rzeczy aż do wydania jej przewoźnikowi, oraz za szkodę, wynikłą z opóźnienia

wykonania zlecenia, chybaby udowodnił, że nie mógł zapobiec szkodzie mimo zachowania należytej staranności.

Art. 601. Ekspedytor odpowiada za osoby, zatrudnione w jego przedsiębiorstwie, tudzież za każdą inną osobę, którą posługuje się przy wykonaniu zlecenia.

Art. 602. Ekspedytor odpowiada za przewoźników, przedsiębiorców przewozu morskiego i dalszych ekspedytorów, którymi się posługuje, chybaby udowodnił, że przy ich wyborze dołożył należytej staranności.

Art. 603. Ekspedytor obowiązany jest do podejmowania kroków, potrzebnych do uzyskania zwrotu niesłusznie pobranych kwot z tytułu przewoźnego, cła, podatku od ładunków i innych należności, związanych z dokonaniem przesyłki.

Art. 604. Ekspedytor, który podjął się przesłania za oznaczoną w umowie sumę ryczałtową, ma prawa i obowiązki przewoźnika.

Art. 605. § 1. Ekspedytor może sam wykonać przewóz.

§ 2. W tym przypadku ekspedytor ma jednocześnie także prawa i obowiązki przewoźnika.

Art. 606. § 1. Odszkodowanie, do którego obowiązany jest ekspedytor, nie może przewyższać zwykłej wartości rzeczy, chyba że szkoda wynikła ze złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa.

§ 2. Za utratę, ubytek lub uszkodzenie pieniędzy, kosztowności, papierów wartościowych albo rzeczy szczególnie cennych odpowiada ekspedytor jedynie wtedy, gdy właściwość przesyłki była podana przy zawarciu umowy.

Art. 607. Jeżeli ekspedytor przesyła kilka przesyłek zbiorowo przy użyciu środków przewozowych, najętych na własny rachunek, ma prawo obok prowizji liczyć przewoźne odpowiednie do okoliczności, nie wyższe jednak nad to, któreby się należało, gdyby każda rzecz przesłana była oddzielnie.

Art. 608. Ekspedytorowi służy na zabezpieczenie roszczeń o przewoźne, o prowizję, o zwrot wydatków i kosztów, o ryczałtowo umówione wynagrodzenie, o zwrot zaliczek, udzielonych dającemu zlecenie, oraz wszelkich innych należności, powstałych ze zlecenia czy zleceń ekspedycyjnych, prawo zastawu na rzeczach, stanowiących przedmiot ekspedycji, dopóki znajdują się u niego lub u osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki może niemi rozporządzać zapomocą papierów towarowych.

Art. 609. § 1. Jeżeli w przesłaniu rzeczy bierze udział dalszy ekspedytor, powinien on, gdy tego wymaga staranność sumiennego kupca, wykonać znane mu prawa poprzedzających ekspedytorów i przewoźników, a w szczególności ich prawa zastawu.

§ 2. O ile następca zaspokoi roszczenia poprzednika, przechodzą one wraz z prawem zastawu poprzednika na następcę.

Art. 610. § 1. Roszczenia przeciwko ekspedytorowi z powodu całkowitej utraty, ubytku, uszkodzenia lub spóźnionej dostawy przesyłki przedawniają się z upływem roku. Termin ten może być umową przedłużony.

§ 2. Przedawnienie zaczyna biec w przypadku uszkodzenia lub ubytku od dnia, w którym nastąpiła dostawa, w przypadku zaś całkowitej utraty lub spóźnionej dostawy od dnia, w którym dostawa powinna była nastąpić.

§ 3. Roszczenia, wymienione w § 1, mogą być podniesione także po upływie terminu przedawnienia w drodze zarzutu, jeżeli w ciągu rocznego terminu wysłano do ekspedytora reklamację.

Art. 611. Określone w artykule poprzedzającym roszczenia ekspedytora przeciwko przewoźnikom, przedsiębiorcom przewozu morskiego i dalszym ekspedytorom, którymi się posługuje przy przesłaniu rzeczy, oraz tych osób między sobą przedawniają się z upływem trzech miesięcy od dnia, kiedy zobowiązany zapłacił odszkodowanie lub gdy mu doręczono pozew.

Art. 612. Przepisów o skróconym terminie przedawnienia nie stosuje się do tego, kto wyrządził szkodę w złym zamiarze.

Rozdział VII.

Przewóz.

Art. 613. Przez umowę przewozu kupiec (przewoźnik) podejmuje się przewiezienia rzeczy lądem lub wodami śródlądowemi.

Art. 614. Przepisy rozdziału niniejszego stosuje się do przewozu kolejami żelaznemi, do zarobkowego przewozu pojazdami mechanicznemi, do żeglugi i spławu wodami śródlądowemi, do przewozu statkami powietrznemi oraz przewozu pocztą tylko o tyle, o ile przewóz ten nie jest odmiennie uregulowany przepisami szczególnemi.

Art. 615. § 1. Wysyłający powinien podać przewoźnikowi dokładnie swój adres tudzież adres odbiorcy, miejsce dostawy, oznaczenie przesyłki według rodzaju, ilości oraz sposobu opakowania, wartość rzeczy szczególnie cennych.

§ 2. Na żądanie przewoźnika wysyłający powinien wystawić list przewozowy, który ma zawierać dane, wskazane w § 1, oznaczenie wysokości przewoźnego oraz wszelkie inne istotne postanowienia umowy.

§ 3. Wysyłający ponosi skutki niedokładnego lub nieprawdziwego oświadczenia.

Art. 616. § 1. Wysyłający powinien wręczyć przewoźnikowi dokumenty, potrzebne ze względu na przepisy celne, podatkowe, sanitarne i policyjne.

§ 2. Wysyłający ponosi skutki niedokładnych lub nieprawdziwych danych.

Art. 617. Jeżeli rozpoczęcie lub dokonanie przewozu dozna czasowej przeszkody wskutek okoliczności, zachodzącej po stronie przewoźnika, wysyłający może odstąpić od umowy, powinien jednak

dać przewoźnikowi słuszne wynagrodzenie za dokonaną część przewozu w granicach tego, co na kosztach przewozu oszczędził. Nie traci przez to prawa do odszkodowania w przypadku winy przewoźnika.

Art. 618. § 1. Wysyłający ma prawo rozporządzania przesyłką, powinien jednak wynagrodzić przewoźnikowi wydatki i szkodę, spowodowaną przez swoje rozporządzenie.

§ 2. Prawo rozporządzania wysyłającego wygasa, gdy po nadejściu przesyłki na miejsce przeznaczenia przewoźnik zawiadomił o tem odbiorcę albo gdy odbiorca zażądał wydania przesyłki stosownie do art. 620.

Art. 619. Przewoźnik powinien zawiadomić odbiorcę bezzwłocznie o nadejściu przesyłki na miejsce przeznaczenia.

Art. 620. Po nadejściu przesyłki na miejsce przeznaczenia odbiorca może we własnem imieniu wykonywać wszelkie prawa, wynikające z umowy przewozu, w szczególności żądać wydania przesyłki i listu przewozowego przy równoczesnem dopełnieniu zobowiązań, wypływających z tej umowy.

Art. 621. Przez przyjęcie przesyłki i listu przewozowego odbiorca zobowiązuje się do zapłaty należności przewoźnika, oznaczonych w liście przewozowym.

Art. 622. § 1. Jeżeli nie można doręczyć przesyłki odbiorcy, powinien przewoźnik bezzwłocznie zawiadomić o tem wysyłającego. Gdy wysyłający nie nadeśle w stosownym czasie odpowiednich wskazówek, powinien przewoźnik oddać przesyłkę na przechowanie lub inaczej ją zabezpieczyć, zawiadamiając o tem wysyłającego i odbiorcę.

§ 2. Jeżeli towar jest narażony na zepsucie albo jeżeli jego przechowanie wymaga kosztów, na które niema pokrycia, przewoźnik może towar sprzedać w trybie, przewidzianym w razie zwłoki kupującego w przyjęciu towaru.

Art. 623. § 1. Przewoźnik odpowiada za szkodę, wynikłą z utraty, ubytku lub uszkodzenia przesyłki w czasie od przyjęcia rzeczy do przewozu aż do wydania jej odbiorcy, oraz za szkodę, wynikłą z opóźnienia w dostawie, chybaby udowodnił, iż nie mógł zapobiec szkodzie mimo zachowania należytej staranności.

§ 2. Odszkodowanie nie może przewyższać zwykłej wartości rzeczy, chyba że szkoda wynikła ze złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa.

§ 3. Za utratę, ubytek lub uszkodzenie pieniędzy, kosztowności, papierów wartościowych albo rzeczy szczególnie cennych odpowiada przewoźnik jedynie wtedy, gdy właściwość przesyłki była podana przy zawarciu umowy.

Art. 624. Przewoźnik odpowiada za osoby, zatrudnione w jego przedsiębiorstwie, tudzież za każdą inną osobę, którą się posługuje przy wykonywaniu przewozu.

Art. 625. § 1. Przewoźnik może oddać przesyłkę do przewozu innemu przewoźnikowi na całą przestrzeń przewozu lub jej część; odpowiada jednak za dalszych przewoźników aż do dostawienia przesyłki odbiorcy, jak za siebie samego.

§ 2. Każdy przewoźnik, który przyjmuje przesyłkę na podstawie tego samego listu przewozowego, obejmuje solidarną odpowiedzialność za wykonanie całego przewozu według treści listu przewozowego.

§ 3. Przewoźnik, który na podstawie swej solidarnej odpowiedzialności za cały przewóz zapłacił odszkodowanie, ma zwrotne roszczenie do przewoźnika, z którego winy szkoda nastąpiła, a jeżeli okoliczności tej nie można ustalić, odpowiedzialność ponoszą wszyscy przewoźnicy w stosunku do przypadającego na nich przewoźnego. Wolny jest od odpowiedzialności ten przewoźnik, który udowodni, że szkoda nie powstała na jego przestrzeni.

Art. 626. § 1. Przewoźnikowi służy na zabezpieczenie roszczeń z umowy przewozu, jako to: przewoźnego, składowego, opłat celnych i innych wydatków, jako też zaliczek, udzielonych na towar, prawo zastawu na przesyłce, dopóki przesyłka znajduje się u niego lub u osoby, która ją dzierży w jego imieniu, albo dopóki może nią rozporządzać zapomocą papierów towarowych.

§ 2. Do wykonania prawa zastawu stosuje się przepisy art. 509—514 z tą zmianą, że zagrożenie powinno być wystosowane do wysyłającego i odbiorcy.

Art. 627. § 1. Ostatni przewoźnik powinien, jeżeli tego wymaga staranność sumiennego kupca, wykonać znane mu prawa poprzedzających ekspedytorów i przewoźników, a w szczególności ich prawa zastawu.

§ 2. O ile przewoźnik zaspokoi roszczenia poprzednika, przechodzą one na niego wraz z prawem zastawu poprzednika.

Art. 628. § 1. Przez przyjęcie przesyłki bez zastrzeżeń oraz zapłatę należności przewoźnika wygasają wszelkie roszczenia do przewoźnika z umowy o przewóz. Jednakże pozostają w mocy roszczenia z tytułu uszkodzeń niewidocznych, jeżeli odbiorca bezzwłocznie, a w każdym razie najpóźniej w ciągu tygodnia od przyjęcia, zawiadomił o nich przewoźnika.

§ 2. Przepisów tych nie stosuje się, jeżeli szkoda wynikła ze złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa.

Art. 629. Do przedawnienia roszczeń przeciwko przewoźnikowi oraz roszczeń przewoźnika do poprzedników stosuje się odpowiednio przepisy art. 610 — 612.

Rozdział VIII.

Umowa składu.

Oddział 1. Przepisy ogólne.

Art. 630. Przez umowę składu kupiec (przedsiębiorca składowy) zobowiązuje się do przechowania oddanych mu rzeczy ruchomych.

Art. 631. § 1. Przepisów rozdziału niniejszego nie stosuje się do przechowania pieniędzy i papierów wartościowych.

§ 2. Przepisów rozdziału niniejszego nie stosuje się również w przypadkach, gdy przedsiębiorca składowy nabywa na złożonych rzeczach własność i jest obowiązany zwrócić tylko taką samą ilość rzeczy tego samego gatunku i takiej samej jakości.

Art. 632. § 1. Przedsiębiorca składowy odpowiada za szkodę, wynikłą z utraty, ubytku lub uszkodzenia rzeczy w czasie od przyjęcia jej do przechowania aż do wydania osobie, uprawnionej do odbioru, chybaby udowodnił, że nie mógł zapobiec szkodzie mimo zachowania należytej staranności.

§ 2. Przedsiębiorca odpowiada za dokonanie czynności konserwacyjnych, choćby był umową zwolniony od ich dopełnienia.

§ 3. Odszkodowanie nie może przewyższać zwykłej wartości rzeczy, chyba że szkoda wynikła ze złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa.

Art. 633. Przedsiębiorca składowy odpowiada za osoby, zatrudnione w jego przedsiębiorstwie, tudzież za każdą inną osobę, którą posługuje się przy wykonywaniu umowy składu.

Art. 634. Przedsiębiorca składowy jest obowiązany do ubezpieczenia rzeczy jedynie wtedy, gdy otrzymał takie zlecenie.

Art. 635. Jeżeli stan rzeczy, nadesłanych przedsiębiorcy składowemu, nasuwa podejrzenie, że zachodzi brak, zepsucie lub uszkodzenie, przedsiębiorca składowy powinien podjąć kroki potrzebne do zabezpieczenia mienia i praw składającego.

Art. 636. Przedsiębiorca składowy powinien udzielać składającemu wiadomości o wydarzeniach ważnych ze względu na ochronę jego praw oraz o wydarzeniach, dotyczących stanu rzeczy, chyba że zawiadomienia nie da się uskutecznić.

Art. 637. Jeżeli rzecz narażona jest na zepsucie, a nie można wyczekiwać zarządzenia składającego lub składający zwleka z wydaniem zarządzenia, przedsiębiorca składowy ma prawo, a gdy tego interes składającego wymaga, obowiązek sprzedać rzecz z zachowaniem należytej staranności.

Art. 638. Przedsiębiorca składowy powinien zezwolić składającemu na oglądanie rzeczy, dzielenie ich lub łączenie, branie próbek i na przedsiębranie czynności, mających na celu zachowanie rzeczy w dobrym stanie.

Art. 639. § 1. Przedsiębiorca składowy może za piśmienną zgodą składających łączyć rzeczy zamienne, należące do kilku właścicieli, tylko w tym przypadku, jeżeli rzeczy te są jednakowego gatunku i jakości.

§ 2. Ze złączonych w ten sposób rzeczy wyda przedsiębiorca składowy każdemu składającemu część na niego przypadającą bez zasięgania zgody innych interesowanych.

§ 3. Podział lub złączenie rzeczy powinny być ujawnione w księgowości przedsiębiorcy.

Art. 640. Przedsiębiorcy składowemu służy na zabezpieczenie roszczeń o składowe i należności uboczne, o zwrot wydatków i kosztów, jako to przewoźnego i opłat celnych, o zwrot udzielonych składającemu zaliczek oraz wszelkich innych należności, powstałych z umowy lub umów składu, prawo zastawu na rzeczach, oddanych na skład, dopóki znajdują się u niego lub u osoby, która je dzierży w jego imieniu, albo dopóki może niemi rozporządzać zapomocą papierów towarowych.

Art. 641. Umówiony czas trwania składu uważa się za przedłużony na czas nieoznaczony, jeżeli przedsiębiorca składowy na dwa tygodnie przed jego upływem nie zażąda listem poleconym odebrania rzeczy w terminie umówionym.

Art. 642. § 1. Przedsiębiorca składowy może umowę składu, zawartą na czas nieoznaczony, wypowiedzieć na miesiąc naprzód. Wypowiedzenia należy dokonać listem poleconym.

§ 2. Wypowiedzenie nie może nastąpić przed upływem dwóch miesięcy od złożenia rzeczy.

Art. 643. Jeżeli składający nie odbiera rzeczy pomimo upływu umówionego terminu lub terminu wypowiedzenia, przedsiębiorca składowy może oddać rzecz na przechowanie innej osobie na koszt i niebezpieczeństwo składającego. Może on jednak wykonać to prawo tylko wtedy, jeżeli zawiadomił składającego na dwa tygodnie przedtem listem poleconym o powyższych skutkach nieodebrania rzeczy.

Art. 644. Z ważnych powodów przedsiębiorca składowy może listem poleconym zażądać odebrania rzeczy każdej chwili, nawet jeżeli umowa była zawarta na czas oznaczony. W tym przypadku powinien, o ile to możliwe, wyznaczyć składającemu odpowiedni termin do odebrania rzeczy.

Art. 645. § 1. Przez odebranie rzeczy bez zastrzeżeń oraz zapłatę należności przedsiębiorcy składowego wygasają wszelkie roszczenia do przedsiębiorcy składowego z umowy składu. Jednakże pozostają w mocy roszczenia z tytułu uszkodzeń niewidocznych, jeżeli odbiorca bezzwłocznie, a w każdym razie najpóźniej w ciągu tygodnia od odebrania, zawiadomił o nich przedsiębiorcę składowego.

§ 2. Przepisów tych nie stosuje się, jeżeli szkoda wynikła ze złego zamiaru lub rażącego niedbalstwa.

Art. 646. Do przedawnienia roszczeń przeciwko przedsiębiorcy składowemu stosuje się odpowiednio przepisy art. 610 i 612.

Oddział 2. Domy składowe.

Art. 647. Domem składowym jest przedsiębiorstwo składowe, które ma prawo wystawiać zbywalne przez indos dowody składowe oraz sprzedawać przez licytację publiczną złożone u siebie rzeczy na żądanie osoby, uprawnionej do rozporządzania temi rzeczami.

Art. 648. § 1. Do otwarcia i prowadzenia domu składowego potrzebna jest koncesja.

§ 2. Warunki i sposób koncesjonowania określi rozporządzenie Rady Ministrów, wydane na wniosek Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 3. Koncesja powinna oznaczyć instytucję finansową (bank domicylowy), w której mają być składane kwoty należne posiadaczom dowodów składowych lub ich części.

Art. 649. § 1. Dom składowy powinien w wydanym przez siebie regulaminie oznaczyć warunki, na jakich przyjmuje rzeczy na skład. W szczególności regulamin powinien zawierać postanowienia o jego ogłaszaniu, jak również o ogłaszaniu taryfy opłat składowych, ulg taryfowych i ich zmian oraz o warunkach udzielania na towar zaliczek.

§ 2. Regulamin zatwierdza Minister Przemysłu i Handlu.

§ 3. Zatwierdzony regulamin należy wywiesić w domu składowym w miejscu widocznem.

Art. 650. Umowa składu nie może zawierać warunków uciążliwszych dla składającego, niż przewidziane w regulaminie i taryfie, a w braku odpowiedniego postanowienia w regulaminie, niż przewidziane w przepisach rozdziału niniejszego oraz kodeksu zobowiązań o przechowaniu.

Art. 651. § 1. Taryfa opłat domu składowego za przechowanie (składowe) i za czynności manipulacyjne i konserwacyjne powinna być podana do wiadomości Ministra Przemysłu i Handlu.

§ 2. Minister Przemysłu i Handlu może w drodze rozporządzenia wydać dla domu składowego taryfę maksymalną.

§ 3. Taryfę należy wywiesić w domu składowym w miejscu widocznem.

Art. 652. § 1. Osobom, które się regulaminowi poddadzą, nie można w granicach pojemności domu składowego lub jego działów odmówić przyjęcia rzeczy na skład.

§ 2. Przyjmowanie rzeczy na skład powinno się odbywać w porządku chronologicznym zgłoszeń.

§ 3. Dom składowy nie może poszczególnym klientom udzielać osobistych ulg i zniżek; taryfa może ustanawiać ulgi i zniżki natury przedmiotowej, jako to taryfę degresywną dla wielkich ilości złożonego towaru lub za długi okres składu.

§ 4. Biorącym zaliczkę nie można udzielać ani pierwszeństwa w przyjęciu towaru, ani ulg lub zniżek.

Art. 653. § 1. Dom składowy jest obowiązany ubezpieczyć od ognia na koszt składającego przyjęte na przechowanie rzeczy, jeżeli nie udzielono odmiennego zlecenia.

§ 2. Do odbioru kwoty, należnej od zakładu ubezpieczeń, jest uprawniony bądź dom składowy, bądź — za zgodą domu składowego — osoba, uprawniona do odbioru rzeczy.

Art. 654. § 1. Dom składowy wyda składającemu na jego żądanie dowód składowy. Dowód ten, wycięty z księgi jukstowej, składa się z dwóch części, połączonych z sobą, lecz dających się oddzielić, a mianowicie z rewersu czyli składowego dowodu posiadania i z warrantu czyli składowego dowodu zastawniczego.

§ 2. Obie części dowodu składowego powinny wzajemnie się na siebie powoływać i zawierać:

1) firmę domu składowego, datę przyjęcia towaru na skład, datę wystawienia i podpis wystawiającego;

2) numer dokumentu, zgodny z numerem bieżącym księgi jukstowej;

3) imię i nazwisko oraz adres składającego;

4) dokładne oznaczenie ilości, gatunku i jakości, a w razie potrzeby także szczególnych cech towarów;

5) wzmiankę, czy, w jakim zakładzie, na jaką kwotę i na jaki czas towar został ubezpieczony;

6) okres, na jaki towar złożono, jeżeli taki okres został oznaczony;

7) wzmiankę, czy i w jakiej wysokości ciążą na towarze cło, podatek spożywczy lub inne daniny publiczne oraz zabezpieczone prawem zastawu roszczenia domu składowego z podaniem wysokości bieżącego składowego oraz należności ubocznych, przyczem należy powołać odpowiednie pozycje taryfy opłat składowych;

8) oznaczenie instytucji finansowej (banku domicylowego), w której składa się na rzecz posiadacza dowodu składowego lub jego części przypadające im kwoty.

Art. 655. § 1. Obie części dowodu składowego można przenosić przez indos łącznie albo oddzielnie.

§ 2. Dopóki obie części są przenoszone łącznie, indos rewersu pociąga za sobą także przeniesienie warrantu.

Art. 656. § 1. Pierwszy indos na oddzielonym warrancie powinien zawierać:

1) imię i nazwisko oraz adres indosatarjusza;

2) oznaczenie wraz z należnościami ubocznemi kwoty pieniężnej, na której zabezpieczenie ustanawia się na towarze prawo zastawu;

3) termin płatności tej wierzytelności;

4) podpis indosanta.

§ 2. Dane powyższe należy umieścić również na rewersie. Dosłowną treść indosu należy wpisać do księgi jukstowej, a dom składowy powinien poświadczyć zarówno na rewersie, jak na warrancie dokonanie tego wpisu z podaniem jego daty.

§ 3. Jeżeli indos nie zawiera wszystkich danych, wyszczególnionych w § 1, lub jeżeli brak na warrancie poświadczenia domu składowego, o którem mowa w paragrafie poprzedzającym, indos jest nieważny.

Art. 657. Do indosów dowodu składowego lub jego części stosuje się odpowiednio przepisy prawa wekslowego o indosie.

Art. 658. § 1. Jeżeli wystawiono dowód składowy, oświadczenia woli domu składowego, które według przepisów rozdziału niniejszego powinny być dokonane listem poleconym, następują drogą ogłoszenia w Monitorze Polskim.

§ 2. Jeżeli posiadacz dowodu składowego lub jego części wskazał domowi składowemu swój adres, dom składowy obowiązany jest, niezależnie od ogłoszenia, przewidzianego w paragrafie poprzedzającym, wysłać listem poleconym zawiadomienie o treści ogłoszenia pod wskazanym adresem.

Art. 659. § 1. Jeżeli wystawiono dowód składowy, do umownego przeniesienia własności towaru konieczne jest wręczenie rewersu.

§ 2. Wykazujący swoje prawo nieprzerwanym szeregiem indosów posiadacz rewersu będzie uważany za właściciela towaru. Jeżeli przenosi się rewers po oddzieleniu indosowanego warrantu, indosatarjusz rewersu nabywa prawo, obciążone zastawem posiadacza warrantu.

Art. 660. Jeżeli wystawiono dowód składowy, do ustanowienia prawa zastawu na złożonym towarze konieczne jest wręczenie wierzycielowi indosowanego warrantu.

Art. 661. § 1. Towary, na które dowód składowy wystawiono, ani prawa, służące posiadaczowi rewersu lub warrantu na tych towarach, nie podlegają egzekucji.

§ 2. Przedmiotem egzekucji może być tylko dowód składowy lub jedna z jego części.

Art. 662. Jeżeli przed odłączeniem indosowanego warrantu zanotowano na rewersie orzeczenie sądowe, mocą którego prawa posiadacza dowodu składowego do rozporządzania towarem zostały przeniesione lub ograniczone, indos warrantu jest niedozwolony, a dom składowy odmówi wpisu do księgi jukstowej pierwszego indosu warrantu i w księdze tej uczyni odpowiednią wzmiankę.

Art. 663. § 1. Wykazujący swoje prawo nieprzerwanym szeregiem indosów posiadacz obu części dowodu składowego może za zwrotem kosztów żądać wystawienia nowego dowodu składowego bezpośrednio na swoje nazwisko. Może on również, jeżeli temu nie sprzeciwiają się przepisy skarbowe, zażądać podziału złożonego towaru na części i wystawienia osobnego dowodu składowego na każdą z tych części.

§ 2. Żądanie to może być postawione łącznie przez posiadaczy obu części dowodu składowego. Nowe dowody składowe mogą być zaopatrzone datą wystawienia pierwotnego dokumentu, który zostanie przez dom składowy odebrany i unieważniony.

§ 3. Prawo oglądania towaru służy tak posiadaczowi rewersu, jak i warrantu.

Art. 664. Posiadacz rewersu może żądać za jego zwrotem wydania towaru tylko w tym przypadku, jeżeli zwróci warrant albo wykaże poświadczeniem banku domicylowego, że złożył kwotę, oznaczoną w warrancie.

Art. 665. § 1. Kwoty, wpłacone do banku domicylowego na rzecz posiadaczy rewersów i warrantów, będą złożone na rachunek domu składowego i wypłacone uprawnionym na polecenie tego domu.

§ 2. W księgach banku domicylowego konto, przeznaczone na zaspokojenie posiadaczy powyższych dokumentów, musi być prowadzone oddzielnie od własnego konta domu składowego.

§ 3. W stosunku do wierzycieli domu składowego kwoty, złożone na tem koncie, uważa się za należące do posiadaczy rewersów i warrantów.

Art. 666. § 1. Kwotę, złożoną na rzecz posiadacza warrantu, wypłaci bank domicylowy za zwrotem warrantu po nadejściu terminu płatności wierzytelności, zabezpieczonej warrantem.

§ 2. Jeżeli posiadacz rewersu złożył w banku domicylowym kwotę, zabezpieczoną warrantem, przed płatnością, posiadacz warrantu może zażądać natychmiastowego jej wypłacenia.

Art. 667. § 1. Posiadacz warrantu powinien przedstawić go w terminie płatności bankowi domicylowemu do zapłaty, w razie zaś odmowy zapłaty powinien uzyskać stwierdzenie tej okoliczności protestem, a to pod rygorem utraty prawa zwrotnego poszukiwania.

§ 2. Do przedstawienia warrantu do zapłaty oraz protestu z powodu niezapłacenia stosuje się odpowiednio przepisy prawa wekslowego.

§ 3. Protest z powodu niezapłacenia można zastąpić umieszczonem na warrancie, datowanem i wymieniającem dzień przedstawienia poświadczeniem banku domicylowego, iż warrant, przedłożony do zapłaty, nie został wykupiony.

Art. 668. § 1. W razie niewykupienia warrantu posiadacz jego może zwrócić się do domu składowego z żądaniem przeprowadzenia sprzedaży towaru, a to nawet w przypadku, gdy protest (art. 667) nie został dokonany. Żądanie to powinno być zgłoszone na piśmie.

§ 2. Sprzedaż powinna być przeprowadzona w czasie możliwie najkrótszym, nie może jednak odbyć się wcześniej niż w trzy dni po zgłoszeniu żądania.

§ 3. Jeżeli posiadacz warrantu nie zgłosił żądania sprzedaży w ciągu miesiąca od dnia protestu (art. 667), traci prawo zwrotnego poszukiwania.

Art. 669. § 1. Jeżeli wystawiono dowód składowy, dom składowy powinien o zamierzonej celem zaspokojenia swej wierzytelności sprzedaży towaru ogłosić w Monitorze Polskim. Jeżeli posiadacz dowodu składowego lub jego części wskazał domowi składowemu swój adres, dom składowy obowiązany jest, niezależnie od ogłoszenia, wysłać listem poleconym zawiadomienie o zamierzonej sprzedaży pod wskazanym adresem.

§ 2. Ogłoszenie następuje na koszt posiadacza rewersu. Powinno ono podawać dzień wystawienia i numer bieżący dowodu składowego, imię i nazwisko składającego, ilość i rodzaj towaru oraz wysokość zalegającej wierzytelności.

§ 3. Sprzedaż nie może nastąpić wcześniej niż po upływie dwóch tygodni od daty ogłoszenia, w żadnym zaś razie nie może odbyć się wcześniej niż w dwa tygodnie po upływie umownego okresu składu, a jeżeli towar złożono lub skład przedłużono na czas nieoznaczony, wcześniej, niż po upływie dwóch tygodni od terminu, na który skład wypowiedziano.

§ 4. Ogłoszenie oraz zawiadomienie o zamierzonej sprzedaży można połączyć z ogłoszeniem i zawiadomieniem, przewidzianem w art. 658.

Art. 670. § 1. Sprzedaż towaru przeprowadza w przypadkach art. 668 i 669 notarjusz lub komornik, a jeżeli towar dopuszczony jest do obrotu giełdowego, także przysięgły makler giełdowy. Sprzedaż przeprowadza się przez licytację publiczną. Jeżeli towar ma cenę giełdową lub targową, sprzedaż dokonana będzie z wolnej ręki po kursie dziennym, w drodze zaś licytacji publicznej tylko wówczas, gdy sprzedaży z wolnej ręki nie dało się uskutecznić.

§ 2. Sprzedaż przez licytację publiczną odbywa się bez oszacowania w jednym terminie, przyczem nie stosuje się przepisów kodeksu postępowania cywilnego. Tryb dokonywania licytacji określi bliżej rozporządzenie Ministra Sprawiedliwości, wydane w porozumieniu z Ministrami Przemysłu i Handlu oraz Skarbu.

Art. 671. § 1. Z ceny, osiągniętej przy sprzedaży, dom składowy zaspokoi ciążące na towarze należności w następującym porządku:

1) koszty sprzedaży;

2) nieuiszczone od towaru daniny publiczne;

3) zabezpieczone ustawowem prawem zastawu i wymienione w dowodzie składowym należności domu składowego; jeżeli chodzi o należności, powstałe po wystawieniu dowodu składowego, tylko o tyle, o ile przypadają za okres składu, oznaczony w dowodzie składowym, jeżeli zaś czasu składu w dowodzie nie podano, za okres, nieprzekraczający roku od wystawienia dowodu;

4) wierzytelność posiadacza warrantu wraz z należnościami ubocznemi.

§ 2. Jeżeli w dniu spłaty wierzytelności posiadacza warrantu wierzytelność ta jeszcze nie jest płatna, należy od niej potrącić dyskonto, obliczone według stopy dyskontowej Banku Polskiego, obowiązującej dla weksli krajowych.

Art. 672. Sprzedaż przenosi własność w stanie wolnym od ciężarów mimo niezachowania przepisów art. 668 — 671, dom składowy jednak zobowiązany jest do odszkodowania. Wszystkie umowne zastrzeżenia, zgóry wyłączające lub ograniczające tę odpowiedzialność, są nieważne.

Art. 673. Przepisy art. 671 stosuje się odpowiednio do sumy, wypłaconej domowi składowemu przez zakład ubezpieczeń tytułem odszkodowania za towar.

Art. 674. § 1. Jeżeli posiadacz warrantu otrzymuje pełne zaspokojenie, dom składowy odbierze pokwitowany warrant oraz uskuteczni odpowiednią wzmiankę w księdze jukstowej. Ewentualną nadwyżkę wypłaci dom składowy posiadaczowi rewersu i odbierze pokwitowany rewers oraz uskuteczni odpowiednią wzmiankę w księdze jukstowej.

§ 2. Jeżeli posiadacz rewersu lub warrantu nie zgłosi się w ciągu trzech dni po odbiór swej należności, dom składowy złoży bezzwłocznie przypadającą mu kwotę na jego rzecz w banku domicylowym.

Art. 675. Jeżeli posiadacz warrantu nie otrzymuje pełnego zaspokojenia, dom składowy zaznaczy na warrancie i uwidoczni w księdze jukstowej częściową zapłatę, warrant zaś zwróci posiadaczowi.

Art. 676. Posiadaczowi warrantu służy prawo zwrotnego poszukiwania niepokrytej części wierzytelności, przyczem stosuje się odpowiednio przepisy prawa wekslowego o zwrotnem poszukiwaniu z powodu niezapłacenia wekslu.

Art. 677. Każdy indosant warrantu ma prawo wykupić warrant. W razie wykupienia warrantu stosuje się odpowiednio przepisy prawa wekslowego o wykupieniu wekslu.

Art. 678. § 1. Roszczenie posiadacza warrantu z tytułu zwrotnego poszukiwania przedawnia się z upływem sześciu miesięcy od dnia sprzedaży. Zwrotne roszczenia indosantów warrantu między sobą przedawniają się z upływem sześciu miesięcy od dnia, w którym indosant wykupił warrant albo w którym doręczono mu pozew.

§ 2. Do przerwania tego przedawnienia stosuje się odpowiednio przepisy prawa wekslowego o przerwaniu przedawnienia roszczeń wekslowych.

Art. 679. § 1. Do umorzenia rewersu i warrantu stosuje się odpowiednio przepisy prawa wekslowego o umorzeniu weksli, o ile artykuł niniejszy nie stanowi inaczej.

§ 2. O wdrożeniu postępowania amortyzacyjnego sąd zawiadomi dom składowy oraz bank domicylowy.

§ 3. Sześćdziesięciodniowy termin do okazania sądowi zaginionego dokumentu liczy się dla dowodów składowych z nieoddzielonym warrantem oraz dla rewersów od pierwszego dnia po upływie okresu składu, a jeżeli ten nie został oznaczony lub jeżeli termin ten już upłynął, od dnia ogłoszenia sądowego wezwania o okazanie dokumentu. Dla zaginionych warrantów okres ten liczy się od dnia ogłoszenia sądowego wezwania.

§ 4. Sąd może przed wydaniem orzeczenia o umorzeniu upoważnić żądającego umorzenia rewersu do odebrania towaru, a żądającego umorzenia warrantu — upoważnić do wykonania praw z niego płynących, jeżeli osoby te złożą dostateczne zabezpieczenie.

Art. 680. Kto, zarządzając przedsiębiorstwem domu składowego, wykracza przeciw przepisom art. 649, 650, 651, 652, 654, 656 i 662 lub przeciw postanowieniom koncesji,

podlega karze grzywny do 10.000 złotych.

Art. 681. Kto prowadzi przedsiębiorstwo domu składowego bez koncesji,

podlega karze aresztu do roku lub grzywny albo obu karom łącznie.

Rozdział IX.

Spółka cicha.

Art. 682. § 1. Kto jako spólnik uczestniczy wkładem w przedsiębiorstwie kupca, prowadzonem

przez tegoż w imieniu własnem, jest spólnikiem cichym.

§ 2. Spólnik cichy nie odpowiada wobec wierzycieli za zobowiązania kupca.

Art. 683. Do prowadzenia spraw przedsiębiorstwa uprawniony i obowiązany jest kupiec.

Art. 684. § 1. Spólnik cichy uczestniczy w zysku i stratach w stosunku, odpowiadającym słuszności.

§ 2. W stratach uczestniczy spólnik cichy do wysokości umówionego wkładu.

§ 3. Umowa spółki może zwolnić spólnika cichego od udziału w stratach.

Art. 685. § 1. Z końcem roku obrotowego obowiązany jest kupiec obliczyć udział spólnika cichego w zysku i stratach i wypłacić mu należny zysk.

§ 2. Jeżeli jednak wkład doznał wskutek strat uszczuplenia, obraca się zysk na jego uzupełnienie.

Art. 686. § 1. Spólnik cichy ma prawo domagać się odpisu rocznego bilansu oraz przeglądać księgi i dokumenty celem sprawdzenia jego rzetelności.

§ 2. Na wniosek cichego spólnika może sąd grodzki siedziby kupca, a co do kupca rejestrowego sąd rejestrowy, z ważnych powodów zarządzić w każdym czasie udzielenie bilansu lub innych wyjaśnień, tudzież dopuścić go do przejrzenia ksiąg i dokumentów.

§ 3. Umowa nie może wyłączyć ani ograniczyć uprawnień spólnika cichego, służących mu z mocy artykułu niniejszego.

Art. 687. Spadkobiercy spólnika cichego powinni wskazać kupcowi jedną osobę do wykonywania praw zmarłego spólnika.

Art. 688. Rozwiązanie umowy spółki cichej powodują:

1) przyczyny, przewidziane w umowie spółki;
2) zgoda spólników;
3) zwinięcie lub zbycie przedsiębiorstwa;
4) ogłoszenie upadłości któregokolwiek spólnika;
5) śmierć kupca;
6) wypowiedzenie;
7) wyrok sądowy.

Art. 689. Rozwiązanie spółki z powodu zwinięcia lub zbycia przedsiębiorstwa nie narusza praw spólnika cichego do żądania odszkodowania.

Art. 690. § 1. Spółkę, zawartą na czas nieoznaczony, może spólnik wypowiedzieć na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego.

§ 2. Spółkę, zawartą na czas życia spólnika, uważa się za zawartą na czas nieoznaczony.

Art. 691. Jeżeli w ciągu ostatnich sześciu miesięcy przeprowadzono bezskutecznie egzekucję z ruchomości cichego spólnika, wówczas jego wierzyciel, który na podstawie prawomocnego tytułu egzekucyjnego uzyskał zajęcie roszczeń, służących cichemu spólnikowi na przypadek rozwiązania spółki, może wypowiedzieć spółkę na sześć miesięcy przed końcem roku obrotowego, nawet gdy była zawarta na czas oznaczony. Jeżeli umowa spółki przewiduje krótszy termin wypowiedzenia, wierzyciel może skorzystać z terminu umownego.

Art. 692. § 1. Każdy spólnik może żądać z ważnych powodów rozwiązania spółki wyrokiem sądowym.

§ 2. Przeciwne postanowienie umowne jest nieważne.

Art. 693. § 1. Po rozwiązaniu spółki powinien kupiec dokonać rozliczenia ze spólnikiem cichym na podstawie osobnego bilansu i wypłacić mu należność jego w gotówce.

§ 2. Jako dzień bilansowy przyjąć należy: w przypadkach wypowiedzenia — ostatni dzień roku obrotowego, w którym upłynął termin wypowiedzenia, w przypadku śmierci — dzień śmierci, w przypadku upadłości — dzień jej ogłoszenia, w przypadku zaś rozwiązania na podstawie wyroku — dzień doręczenia pozwu.

§ 3. Spólnik cichy lub jego spodkobiercy uczestniczą w zysku i stratach ze spraw jeszcze niezakończonych; mogą żądać wyjaśnień, rachunków i podziału zysku i strat z końcem każdego roku obrotowego.

Art. 694. § 1. W upadłości kupca może cichy spólnik zgłosić do masy roszczenie swoje z tytułu nadwyżki wpłaconego wkładu ponad swój udział w stratach.

§ 2. Jeżeli wkład nie był w całości wpłacony, spólnik cichy obowiązany jest do jego wpłacenia jedynie o tyle, o ile to jest potrzebne do pokrycia przypadającego nań udziału w stratach.

Art. 695. § 1. Jeżeli spólnik cichy na podstawie umowy, zawartej z kupcem w ciągu ostatniego roku przed ogłoszeniem upadłości, zwolniony został od obowiązku wpłacenia wkładu w całości lub w części albo od przypadającego nań udziału w stratach lub też otrzymał zwrot wkładu w całości lub w części, wówczas zarządca masy upadłości może żądać uznania czynności tych za bezskuteczne, choćby nastąpiły one równocześnie z rozwiązaniem spółki, chyba że przyczyna upadłości nastąpiła już po dokonanym zwrocie lub zwolnieniu.

§ 2. Przepis ten nie narusza dalej idących przepisów o zaskarżaniu czynności prawnych.

Przepisy końcowe.

Art. 696. Wykonanie kodeksu niniejszego porucza się Ministrom Sprawiedliwości oraz Przemysłu i Handlu.

Art. 697. § 1. Rozporządzenie niniejsze wchodzi w życie na całym obszarze Państwa z dniem 1 lipca 1934 r. z wyjątkiem art. 376.

§ 2. Wprowadzenie w życie art. 376 zastrzega się osobnym rozporządzeniom Ministrów Przemysłu i Handlu oraz Sprawiedliwości, które oznaczać będą jego moc obowiązującą pod względem czasu, obszaru i rodzaju spółek akcyjnych.

Prezydent Rzeczypospolitej: *I. Mościcki*

Prezes Rady Ministrów
i
Minister Spraw Wewnętrznych: *L. Kozłowski*

Minister Spraw Zagranicznych: *Beck*

Minister Spraw Wojskowych: *J. Piłsudski*

Minister Skarbu: *Wł. Zawadzki*

Minister Sprawiedliwości: *Czesław Michałowski*

Minister Wyznań Religijnych
i Oświecenia Publicznego:
W. Jędrzejewicz

Minister Rolnictwa i Reform Rolnych:
Nakoniecznikow - Klukowski

Minister Przemysłu i Handlu: *H. Floyar Rajchman*

Minister Komunikacji: *M. Butkiewicz*

Minister Opieki Społecznej: *Jerzy Paciorkowski*

Minister Poczt i Telegrafów: *Kaliński*

503.

ROZPORZĄDZENIE PREZYDENTA RZECZYPOSPOLITEJ

z dnia 27 czerwca 1934 r.

PRZEPISY WPROWADZAJĄCE KODEKS HANDLOWY.

CZĘŚĆ I.

Na podstawie art. 44 ust. 6 Konstytucji i ustawy z dnia 15 marca 1934 r. o upoważnieniu Prezydenta Rzeczypospolitej do wydawania rozporządzeń z mocą ustawy (Dz. U. R. P. Nr. 28, poz. 221) postanawiam co następuje:

Rozdział I.

Przepisy ogólne.

Art. I. Z dniem wejścia w życie kodeksu handlowego tracą moc przepisy, dotyczące przedmiotów, unormowanych w tym kodeksie, o ile artykuły poniższe nie stanowią inaczej.

Art. II. Uchyla się kodeks handlowy część I (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 600) i przepisy wprowadzające kodeks handlowy część I (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 601).

Art. III. W art. III przepisów wprowadzających kodeks zobowiązań skreśla się punkt 1.

Art. IV. Uchyla się:

1) obowiązujące dotychczas przepisy rozporządzenia Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 10 grudnia 1924 r. o fuzji (łączeniu się) spółek akcyjnych i spółek z ograniczoną odpowiedzialnością (Dz. U. R. P. Nr. 107, poz. 968);

2) rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 28 grudnia 1924 r. o prawie o domach składowych (Dz. U. R. P. Nr. 114, poz. 1020);

3) prawo o spółkach akcyjnych (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 22 marca 1928 r. Dz. U. R. P. Nr. 39, poz. 383) w brzmieniu, zmienionem rozporządzeniem Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 3 grudnia 1930 r. (Dz. U. R. P. Nr. 86, poz. 664);

4) prawo o spółkach z ograniczoną odpowiedzialnością (rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. Dz. U. R. P. Nr. 82, poz. 602).

Art. V. Pozostają w mocy:

1) przepisy szczególne, które pewnych kupców zwalniają od obowiązku rejestracji lub co do ich rejestracji zawierają szczególne postanowienia;

2) przepisy szczególne, dotyczące rachunkowości kupieckiej, zwłaszcza rozporządzenie Prezydenta Rzeczypospolitej z dnia 27 października 1933 r. o zasadach sporządzania bilansów, zamknięć rachunkowych i sprawozdań osób prawnych, obowiązanych do prowadzenia ksiąg handlowych (Dz. U. R. P. Nr. 84, poz. 623);

3) przepisy, dotyczące przedsiębiorstw państwowych.

Art. VI. Pozostają w mocy przepisy dotyczące:

1) żeglugi morskiej;
2) organizacji giełd;
3) ubezpieczeń.

Art. VII. Art. 507 — 514 kodeksu handlowego nie naruszają odmiennych przepisów ustaw szczególnych, dotyczących zastawu.